

§25 tilladelse

Baltic Pipe Projekt

**Landdel: Fra
Houstrup Strand
til Faxe Syd
tilslutningspunktet**

Indhold

1.	§ 25-tilladelse til Baltic Pipe Projekt på land	5
1.1	Indledning	5
1.2	Baggrund	6
1.3	Beskrivelse af projektet	8
2.	Offentlig Høring	13
2.1	Resume af høringssvar	13
2.2	Høringens indflydelse på afgørelsen	13
3.	Vilkår for tilladelsen	14
4.	Begrundelse for afgørelsen	20
4.1	Alternativer	20
4.1.1	0-alternativ og valgt hovedløsning	20
4.1.2	Alternativer til linjeføringen for gasledningen	21
4.1.3	Krydsning af Lillebælt, samt linjeføring ved E20 motorvejen mellem Odense og Middelfart	21
4.1.4	Lokalt ændret tracee	21
4.1.5	Metode for krydsning af ejendom	22
4.1.6	Valg af placering af kompressorstation	22
4.2	Placering	22
4.3	Støj	22
4.3.1	Anlægsfasen	22
4.3.1.1	Gasrørledningen	23
4.3.1.2	Røroplagspladser	23
4.3.1.3	Underboringer	24
4.3.1.4	Ilandføring Houstrup Strand	25
4.3.1.5	Ilandføring Lillebælt	25
4.3.1.6	Modtagestation Nybro	26
4.3.1.7	Kompressorstation Everdrup	27
4.3.1.8	Linjeventilstationer	28
4.3.1.9	Elkabler	28
4.3.2	Driftsfasen	29
4.3.2.1	Modtagestation Nybro	29
4.3.2.2	Kompressorstation Everdrup	29
4.4	Lys	30
4.4.1	Anlægsfase	30
4.4.1.1	Gasrørledning og linjeventilstationer	30
4.4.1.2	Stationsanlæg	31
4.4.1.3	Elkabler	31
4.4.1.4	Miljøstyrelsens samlede vurdering	31
4.4.2	Driftsfase	31
4.5	Affald	31
4.6	Normaffald	32
4.7	Rekreative aktiviteter og friluftsliv	33
4.7.1	Kumulation	33
4.8	Sikkerhed	34
4.9	Trafik	34
4.9.1	Gasrørledning, elkabler og linjeventilstationer	34
4.9.2	Rørlagerpladser	35
4.9.2.1	Nybro Modtagestation	35
4.9.3	Everdrup Kompressorstation	36
4.10	Vibrationer	37

4.11	Plangrundlag og kommuneplaner	38
4.12	Råstofindvinding	38
4.13	Landbrug	39
4.14	Skovbrug	39
4.14.1	Fredsskov	40
4.14.2	Levende hegn	40
4.15	Arkæologi og kulturarv	40
4.15.1	Arkæologi og kulturarvsområder	40
4.15.2	Beskyttede sten- og jorddiger	41
4.15.3	Kirker og deres 300 m byggelinje	41
4.16	Landskab og visuelle forhold	41
4.16.1	Gasrørledning og linjeventilstation	41
4.16.2	Everdrup Kompressorstation	42
4.16.3	Nybro modtagestation	43
4.16.4	Linjeventilstationer	43
4.16.5	Fredning	43
4.17	Vandforekomster	44
4.17.1.3	Indvinding af vand til trykprøvning af rørledningen.	46
4.17.1.4	NFI	46
4.17.2	Vandløb og søer	47
4.17.2.1	Krydsning af vandløb	47
4.17.3	Kystvande	51
4.17.3.1	Kystnære områder	51
4.17.3.2	Havstrategi	54
4.18	Luft og klima	55
4.18.1	Anlægsfase	55
4.18.2	Driftsfase	55
4.18.3	Klima	55
4.19	§ 3 naturområder	56
4.19.1	Anlægsfasen	56
4.19.1.1	Tiltag til begrænsning af påvirkning af beskyttet natur	57
4.19.1.2	Underboring af naturområder	58
4.19.2	Driftsfasen	59
4.19.2.1	Deposition	59
4.20	Natura 2000- områder	59
4.20.1	Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter (N83/H72)	61
4.20.1.1	Forstrand og hvid klit	63
4.20.1.2	De lysåbne klitter	63
4.20.1.3	Blåbjerg Klitplantage	63
4.20.1.4	Kumulative effekter	64
4.20.1.5	Miljøstyrelsens samlede vurdering	64
4.20.2	Kallesmærsk Hede (N84/H73/F56)	67
4.20.2.1	Miljøstyrelsens vurdering	67
4.20.3	Svanemosen (N226/H250/F120)	67
4.20.3.1	Kumulation	68
4.20.3.2	Miljøstyrelsens vurdering	68
4.20.4	Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å (N114/H98)	69
4.20.4.1	Underboring af Odense Å inkl. geotekniske undersøgelser	69
4.20.4.2	Blow-out	71
4.20.4.3	Nedgravning af gasrørledningen nær kildevæld	74
4.20.4.4	Forstyrrelse i anlægsfasen	74
4.20.4.5	Miljøstyrelsens vurdering	75
4.20.5	Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmosen (N163/H194/H145/H146/F917F93)	75
4.20.5.1	Underboring af Suså (Habitatområde 194)	76
4.20.5.2	Underboring af Vase Grøft (Habitatområde 194)	76
4.20.5.3	Underboring med elkabler (Habitatområde 194)	77
4.20.5.4	Påvirkning af habitatarter i Habitatområde 194	77
4.20.5.5	Påvirkning af habitatområde 145	79
4.20.5.6	Påvirkning af habitatnaturtyper i Habitatområde 146	79
4.20.5.7	Påvirkning af habitatarter i Habitatområde 146	79

4.20.5.8	Påvirkning af arter i Fuglebeskyttelsesområde 91 og 93	80
4.20.5.9	Miljøstyrelsens vurdering	80
4.20.6	Søer ved Bregentved og Gisselfeld (N161/F101/H142)	80
4.20.6.1	Påvirkning af habitatnaturtyper	81
4.20.6.2	Påvirkning af fuglebeskyttelsesområde 101	81
4.20.6.3	Miljøstyrelsens vurdering	82
4.20.7	Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (N69/F43/H62)	82
4.20.7.1	Miljøstyrelsens vurdering	82
4.20.8	Lillebælt (N112/F47/H96)	83
4.20.8.1	Støj og forstyrrelser	83
4.20.8.2	Dræning	83
4.20.8.3	Den åbne ledningsgrav kan virke som en faldfælde	84
4.20.8.4	Udledning af trykprøvevand til Lillebælt	84
4.20.8.5	Gennemgravning af vandløb med udløb i Lillebælt	85
4.20.8.6	Kumulation	86
4.20.8.7	Miljøstyrelsens vurdering	86
4.20.9	Centrale Storebælt og Vresen (N116/F73/H100)	86
4.20.9.1	Udledning af vand fra trykprøvning af gasrørledningen	86
4.20.9.2	Dræning	87
4.20.9.3	Miljøstyrelsens vurdering	87
4.20.10	Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde (N169/F81/H148)	87
4.20.10.1	Miljøstyrelsens vurdering	87
4.20.11	Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund (N168/F89/H168)	88
4.20.11.1	Påvirkning af habitatnaturtyper og -arter i habitatområde nr. 147	88
4.20.11.2	Påvirkning af habitatarter i Habitatområde nr. 147	88
4.20.11.3	Påvirkning af fugle i fuglebeskyttelsesområde nr. 69	88
4.20.11.4	Kumulation	88
4.20.11.5	Miljøstyrelsens vurdering	88
4.21	Bilag IV- arter og artsfredning	89
4.21.1	Flagermus	89
4.21.2	Hasselmus	91
4.21.3	Birkemus	92
4.21.4	Padder	94
4.21.5	Markfirben	99
4.21.6	Odder	100
4.21.7	Tykskallet malermusling	101
4.22	Boremudder	101
4.22.1	Underboring	101
4.22.2	Oplag	102
4.22.3	Blow out	103
4.23	Uheld	103
5.	Overvågning	105
6.	Offentliggørelse	106
7.	Klage	107

BILAGSOVERSIGT

Bilag 1 Miljøkonsekvensrapport

Bilag 2 Resume af høringssvar

1. § 25-tilladelse til Baltic Pipe Projekt på land

1.1 Indledning

Hermed meddeles tilladelse til Baltic Pipe projektet fra Houstrup Strand til Faxe Syd tilslutningspunkt.

Tilladelsen meddeles til Energinet, Ørsted A/S og Cerius A/S, idet de deler bygherrerollen for projektet.

Energinet skal sammen med Ørsted, der ejer Nybro modtagestation, og Cerius, som ejer og drifter elkabler ved Everdrup, stå for anlægsfasen og den efterfølgende drift af den danske del af Baltic Pipe projektet på land, som omfatter anlægget fra ilandføring på Vestkysten til den sidste svejsning på land i Faxe Kommune inden Østersøledningen påbegyndes.

Energinet ejer og drifter den øvrige del af anlægget.

Tilladelsen er meddelt i henhold til § 25 stk. 1 i Miljøvurderingsloven og meddeles på baggrund af bygherrernes ansøgning, den offentliggjorte miljøkonsekvensrapport **samt eventuelle supplerende oplysninger** og resultaterne af de offentlige høringer.

Projektet er i sin helhed omfattet af miljøvurderingslovens bilag I, punkt 16 a: "Rørledninger med en diameter på over 800 mm og en længde på over 40 km til transport af gas, olie, kemikalier" i miljøvurderingsloven. Miljøstyrelsen er miljøvurderingsmyndighed for det samlede projekt på land, idet Energinet er bygherre, jf. § 3, stk1, punkt 2 "Projekter, hvor Energinet er bygherre".

Tilladelsen omfatter følgende dele af Baltic Pipe projektet på land:

- Rørledning i Jylland fra ilandføringspunktet ved Houstrup Strand til modtageterminal Nybro.
- Drift af eksisterende rørledning i Jylland på strækningen Nybro til Egtved.
- Rørledning i Jylland fra Egtved til ilandføringen øst for Sønder Stenderup ved Lillebælt.
- Rørledning på Fyn fra ilandføringen ved Skrillinge Strand i Middelfart Kommune til Nyborg.
- Rørledning på Sjælland fra Kongsmark på Sjælland til Faxe Syd tilslutningspunktet mellem landanlægget og gasrøret fra Østersøen (ca. 250 m fra kystlinjen).
- Ny kompressorstation og transformerstation (Everdrup) ved Hestehavevej øst for Sydmostorvejen E47 i Næstved Kommune.
- Elkabler fra kompressorstationens transformerstation og frem til eksisterende transformerstation Blangslev og/eller Haslev, herunder jordtråd på dele af 132 kV luftledningsanlægget mellem Næstved og Fensmark.
- Anlæg af nye linjeventilstationer og ændring af eksisterende langs gasrørledningen (i alt 17 stationer).
- Midlertidige arbejdspladser langs tracéet (antal 125), herunder røroplagspladser samt arbejdspladser til underboring af rør og kabler.

Den geografiske placering af projektelementerne nævnt ovenfor er vist på kortmaterialet i bilag 1 til afgørelsen.

Espoo

Miljøstyrelsen har vurderet, at anlæg og drift af de ovenstående aktiviteter på land ikke kan have en grænseoverskridende påvirkning. Der er derfor ikke gennemført en Espoo-proces for landdelen af Baltic Pipe Projektet.

Samordningsreglerne

Efter miljøvurderingsbekendtgørelsens § 6, stk. 1 skal miljøvurderingsmyndigheden anvende en fælles procedure eller samordnet procedure, hvis der for et projekt skal foretages en vurdering efter miljøvurderingsloven og en vurdering efter habitatbekendtgørelsen. Efter § 6, stk. 2 kan miljøvurderingsmyndigheden vælge at anvende en af disse procedurer, hvis der skal foretages en vurdering af projektet efter øvrig lovgivning, der gennemfører EU-direktiver, herunder en vurdering efter lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsens § 8 mv.

I Baltic Pipe projektet skal der foretages en miljøvurdering af projektet efter miljøvurderingsloven, en vurdering efter habitatdirektivet, samt en vurdering efter lov om vandplanlægning (indsatsbekendtgørelsens §8). Miljøstyrelsen har derfor besluttet at anvende en fælles procedure efter miljøvurderingsbekendtgørelsens § 7, stk. 1, hvilket betyder, at der gennemføres en fælles miljøvurderingsproces og udarbejdes en fælles miljøvurdering af projektet efter reglerne i miljøvurderingsloven, habitatbekendtgørelsen og lov om vandplanlægning (indsatsbekendtgørelsens § 8).

Den fælles miljøvurdering for projektet på land udarbejdes af Miljøstyrelsen som miljøvurderingsmyndighed med inddragelse af øvrige myndigheder, herunder kommuner. Når disse myndigheder efterfølgende skal meddele tilladelse til Baltic Pipe projektet efter anden lovgivning, skal myndigheden anvende den fælles miljøvurdering af projektet som grundlag for sin afgørelse.

1.2 Baggrund

Energinet og den polske virksomhed Gaz-System ansøgte i november 2017 Miljøstyrelsen og Energistyrelsen om at igangsætte en miljøvurdering af Baltic Pipe projektet, som er et gastransmissionsanlæg, der skal transportere naturgas fra den norske Europipe II ledning i

Nordsøen til Danmark og Polen. Rørledningen kommer til at bestå af 210 km landanlæg og 230 km anlæg på havet, og den skal transportere op til 10 milliarder kubikmeter gas pr. år. Projektet fremgår af Figur 1.

Figur 1: Kort over den samlede rørledning med Tie-in til Europipe II i den danske del af Nordsøen til ilandføring i Polen. Denne miljøvurdering dækker kun landdelen af projektet i Danmark, markeret med lyseblåt, samt strækningen fra Nybro til Egtved i eksisterende rørledninger.

På strækningen fra Nybro til Egtved er kapaciteten i den eksisterende gas-infrastruktur tilstrækkelig til at håndtere de gasmængder, der planlægges i Baltic Pipe projektet. Derfor er der ingen nye anlæg på disse strækninger.

Miljøstyrelsen meddelte d. 19. juli 2019 § 25 tilladelse til landdelen. Tilladelsen blev påklaget til Miljø- og fødevarerklagenævnet, som d. 31. maj 2021 ophævede tilladelsen og hjemviste den til fornyet behandling. På den baggrund har Miljøstyrelsen foretaget en ny miljøvurderingsproces.

Formålet med projektet er ifølge Energinet:

- En øget forsyningssikkerhed, idet Baltic Pipe projektet vil give adgang til flere forsyningskilder i Danmark, Polen, Finland og de baltiske og central- og østeuropæiske regioner. Adgang til flere forsyningskilder giver øget forsyningssikkerhed,
- Øget konkurrence, idet Baltic Pipe projektet vil skabe grobund for øget handel og stærkere konkurrence på gasmarkedet,
- Lavere priser og samfundsøkonomiske fordele for Danmark, primært ved at transportomkostninger for de danske gasforbrugere vil falde, da der som følge af den øgede transitmængde, som projektet medfører, vil være forholdsvis flere til at dække omkostningerne ved at opretholde det danske gassystem, efterhånden som gasforbruget i Danmark falder,
- Billigere transport af grønne gasser, da lavere transmissionsomkostninger er en fordel for produktionen af grøn biogas, som bliver billigere at flytte og anvende,
- Lavere CO₂-udledning, da Baltic Pipe projektet har potentiale til at øge anvendelsen af naturgas som brændsel på kraftværker. I Polen, Central- og Østeuropa og i de baltiske lande kan dette medføre, at naturgas erstatter brugen af andre fossile brændsler såsom kul, som udleder mere CO₂. Baltic Pipe

projektet kan også på sigt understøtte integrationen af vedvarende energikilder som biogas i gasledningsnettet, hvis der opstår efterspørgsel efter det i fremtiden.

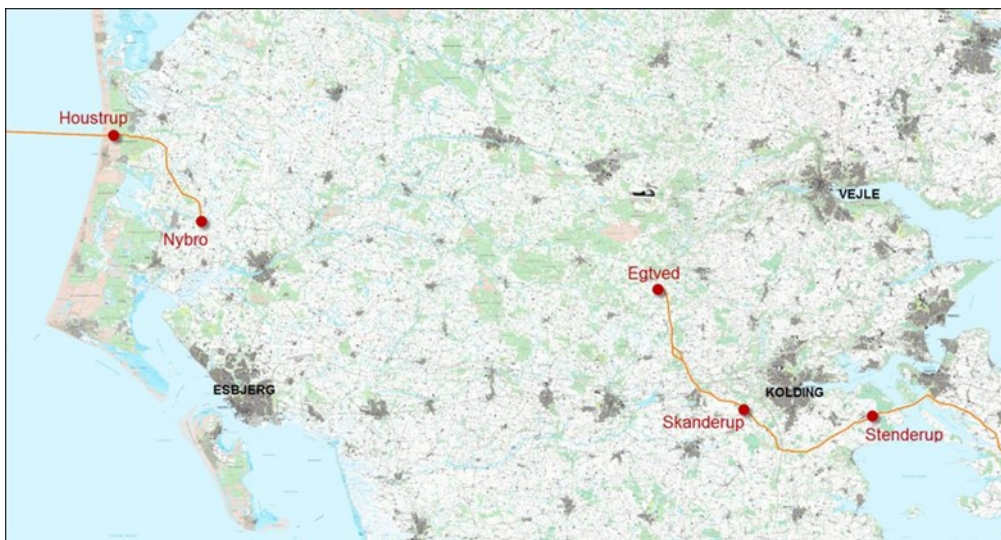
Dele af Baltic Pipe er optaget på Europa-Kommissionens liste over projekter af fælles interesse (PCI - Project of Common Interest). Det vil sige, at Kommissionen har udpeget projektet med henblik på at forbedre muligheden for at skabe et integreret energimarked i EU. Formålet med et integreret energimarked er at sikre værdi for pengene for forbrugerne og bidrage til forsyningsikkerheden i Europa.

1.3 Beskrivelse af projektet

Baltic Pipe projektets anlæg på land omfatter nyetablering af i alt ca. 210 km gasrørledninger tværs over Danmark. Rørledningen føres i land ved Houstrup Strand ved Jyllands vestkyst. Herfra føres den halvvejs ind under Natura 2000 området ved Blåbjerg ved en underboring. De resterende ca. 1.000 m af rørledningen etableres ved nedgravning gennem Natura 2000 området og videre frem til modtagerterminalen ved Nybro i Varde Kommune.

Mellem Nybro og kompressorstationen i Egtved kan gassen strømme i den eksisterende gasrørledning, som på denne strækning er stor nok til at rumme den ekstra gasmængde. Fra Egtved graves rørledningen ned gennem Vejle, Vejen og Kolding Kommuner frem til Lillebælt på Stenderup halvøen i Kolding Kommune.

Figur 2: Strækninger hvor rørgasledningen placeres ved hhv. ilandføringspunktet på Jyllands vestkyst samt fra Egtved til Fyn. Lillebælt krydses syd for Fænø og føres i land ved Skrillinge Strand i Middelfart Kommune.

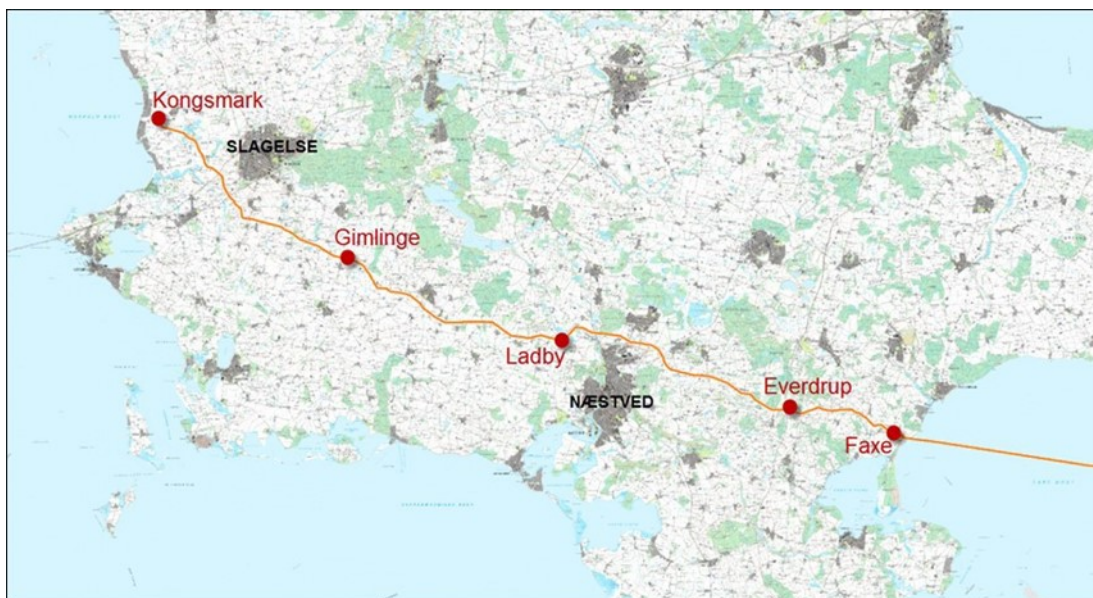
Lillebælt krydses syd for Fænø og rørledningen føres i land på Fyn ved Skrillinge Strand i Middelfart Kommune, jf. Figur 2. Her fra graves rørledningen ned henover Fyn gennem Middelfart, Assens, Odense, Fåborg-Midtfyn, Kerteminde og Nyborg Kommuner til Storebælt (se Figur 3), hvor gassen kan føres gennem det eksisterende rør under Storebælt til Kongsmark i Slagelse Kommune på Sjælland. På Fyn passerer Brænde Å og Odense Å ved hjælp af underboringer.

Figur 3: Rørledningen passerer hen over Fyn i henhold til det markerede tracé.

Fra Kongsmark graves gasrørledningen ned gennem Slagelse og Næstved Kommuner frem til en ny kompressorstation ca. 1,5 km øst for Everdrup i Næstved Kommune, jf. Figur 4. Suså og Valmose Grøft

passeres med underboringer Fra kompressorstationen graves ledningen ned frem til tilslutningspunktet med rørledningen fra Østersøen, ca. 250 m fra Østersøkysten nær Strandgård Dyrehave syd for Faxe Ladeplads i Faxe Kommune.

Figur 4: Rørledningen passerer fra Kongsmark til Faxe i henhold til det markerede tracé.

Det sidste stykke ud til kysten føres rørledningen gennem en tunnel under kystklinten og ud i Faxe Bugt. Gaz System er byherre for tilslutningspunktet mellem sø- og landrørledningen ved Faxe Syd og de sidste 250 m herfra og op til kysten. Det er derfor i 2019 udarbejdet en separat afgørelse for denne del af anlægget, og er dermed ikke omfattet af nærværende tilladelse.

De enkelte strækninger og placeringer af linjeventiler, stationer samt midlertidige arbejdspladser er geografisk afgrænset i Bilag 1 til tilladelsen.

Energinet oplyser, at gasrørledningens linjeføring er planlagt i en proces bestående af tekniske, sikkerhedsmæssige og miljømæssige undersøgelser, konsultationer af og dialog med myndigheder og faglige institutioner, ved de gennemførte høringer af befolkningen, ved borgermøder og ved besøg hos berørte lodsejere.

Til brug for afgrænsning af byherres miljøkonsekvensrapport, har Miljøstyrelsen afholdt offentlige høringer og myndighedshøringer (idéfasen). Desuden er der foretaget høring over byherres miljøkonsekvensrapport og udkast til Miljøstyrelsens § 25 tilladelse til projektet. Af kapitel 2 fremgår det, hvordan høringssvarene er inddraget i sagsbehandlingen.

Gasrørledningen og de tilknyttede anlæg er på ovennævnte grundlag placeret, så de i størst mulig grad undgår at påvirke mennesker, sårbar natur, planlagte udviklingsområder, erhverv og erhvervsområder samt kulturarv.

Selve anlægsarbejderne omkring gasrørledningen har generelt en begrænset geografisk udbredelse, og anlægsaktiviteterne foregår som regel i en relativ kort periode. Rørledningen graves ned, så den alle steder er dækket af minimum 1 meter jord. Nedgravningen foregår i et arbejdsbælte (20-42 m), hvor der ud over selve ledningsgraven også skal have plads til den opgravede jord og muld, til de maskiner, der benyttes til arbejdet og til selve rørledningen.

Inden ledningsgraven graves, ryddes arbejdsbæltet for vegetation og mulden fjernes og lægges i depot. Derpå lægges rørene i forlængelse af hinanden i det ryddede arbejdsbælte. Rørene svejses sammen med mobilt svejseudstyr og lægges på strøer langs ledningsgraven.

Når ledningsgraven er udgravet, løftes de sammensvejsede rør ned i rørgraven af et antal løftekraner. Herefter lægges det opgravede materiale tilbage i ledningsgraven og jorden komprimeres omkring og over gasrørledningen. Det er ikke nødvendigt at lægge sand og grus omkring ledningen på grund af rørets ståltykkelse og stivhed. Derfor er der heller ikke mulighed for at grundvand finder nye veje langs med røret.

Dræn og andre ledninger, som har måttet afbrydes under udgravning af rørgraven, repareres og retableres, når ledningsgraven opfyldes med jord. Overskydende jord fordeles over hele arbejdsbæltets bredde. Herefter retableres overjord og muldjord fra det midlertidige depot. Arbejdsarealet afleveres ryddet, planeret og enten pløjet, grubbet eller harvet efter nærmere aftale med lodsejeren.

Varigheden af de samlede anlægsarbejder på den enkelte lokalitet påregnes at være ca. 2 – 3 måneder. Anlægsperioden er eventuelt længere, hvis det er nødvendigt at benytte specifikke anlægsmetoder eksempelvis ved krydsning af sårbar natur eller store veje og jernbaner.

Hvis gasrørledningen skal passere et beskyttet naturområde, et beskyttet dige eller andre sårbare områder, kan arbejdsbæltet i nogle tilfælde og på korte strækninger indsnævres, så påvirkningen er så lille som muligt. Hvis gasrørledningen skal passere områder med højtliggende grundvand, sikres den mod opdrift ved at placere betonryttere omkring røret.

Mindre veje krydses ved gennemgravning. Trafikken dirigeres imens ad alternative ruter. Hvis nødvendigt kan krydsningen foretages i to trin, så det kun er et spor, der afspærres ad gangen.

Grøfter og mindre vandløb krydses også som udgangspunkt ved gennemgravning. Det kan i de fleste tilfælde gennemføres på 1-2 dage. Vandet ledes uden om gennemgravningen via rør, pumpe eller gravet rende i perioden. I visse tilfælde kan gasrørledningen lægges i en våd grav uden at om dirigere vandløbet. Ledningen beskyttes med betonryttere for at modvirke opdrift og skader ved oprensning af vandløbet.

Ved krydsning af eksempelvis særlig sårbar natur, store vandløb, større veje herunder motor- veje eller jernbaner benyttes specifikke opgravningsfri krydsningsmetoder. Her kan gasrørledningen enten rammes under forhindringen ved hjælp af en hydraulisk hammer, eller man kan lave en underboring. Metoderne kræver betydeligt mere plads, tager længere tid og giver derfor større gener i lokalområdet. Store veje og jernbaner krydses efter tilladelse fra Vejdirektoratet og Banedanmark.

Der underbores ved passage af den største del af Natura 2000 området Blåbjerg, samt ved passage af Natura 2000 områderne Odense Å og Suså.

Ud over selve gasrørledningen etableres der også et antal linjeventilstationer langs strækningen. Linjeventilstationerne kan anvendes til at afspærre gassen i ledningen i sektioner i tilfælde af reparationsarbejder. Nogle af linjeventilstationerne har samtidigt mulighed for at afsende og modtage såkaldte rensegrise, der benyttes til inspektion og rensning af gasrørene. Linjeventilstationerne er generelt på 1.500 m² og indrettes med afskærmende beplantning.

Herudover etableres der en modtageterminal i Nybro, hvor trykket i gasrørledningen sænkes, inden gassen føres videre tværs over Danmark. Modtageterminalen etableres inden for det eksisterende gasanlæg i Nybro. Der opføres en ny servicebygning med tre 20 m høje skorstene samt andre anlæg, der i dimensioner svarer til de eksisterende.

Inden gassen sendes fra Danmark over Østersøen skal trykket øges igen. Der bygges derfor en ny kompressorstation ved Sydmotorvejen E47, ca. 1,5 km fra Everdrup i Næstved Kommune. Kompressorstationen opføres med op til 4 kompressorenheder.

Kompressorstationen i Everdrup skal bruge strøm til at drive kompressorerne, der hæver trykket i gasrørledningen, og derfor etableres en transformerstation i den sydlige del af området.

Strømmen vil komme via et nedgravet jordkabel. Af hensyn til forsyningssikkerheden føres el-kabler frem fra to eksisterende transformerstationer ved Haslev og Blangsløv.

Når gasrørledningen er anlagt, vil der ud over kompressorstationen øst for motorvejen E47 ved Everdrup og de nye modtagefaciliteter på det eksisterende Nybrogasanlæg kun være nye elementer over jorden i form af linjeventilstationerne. Disse er forholdsvis små og lave anlæg og afskærmet bag beplantning. Det gælder for samtlige stationer, at aktivitetsniveauet på anlæggene i driftssituationen er lav, idet stationerne kun anvendes til trykregulering af gassen eller som i linjeventilstationerne, alene til servicering af rørledningerne.

Baltic Pipe planlægges idriftsat 1. oktober 2022.

Forberedelserne til anlægsarbejdet vil ske opdelt i strækninger og kan derfor foregå samtidigt på flere strækninger

2. Offentlig Høring

2.1 Resume af høringssvar

Høringssvar indkommet i 1. offentlighedsfase (9. juni til 9. august 2021) fremgår af afgrænsningsudtalelsen samt høringsnotatet hertil, som er offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Høringssvar indkommet i 2. offentlighedsfase fremgår af vedlagte bilag XX. Herunder fremgår Miljøstyrelsens og Energinets bemærkninger til indkomne høringssvar.

2.2 Høringens indflydelse på afgørelsen

Indsæt beskrivelse af hvordan resultaterne fra høringen er indarbejdet eller på anden måde taget i betragtning i afgørelsen.

3. Vilkår for tilladelsen

Energinet og Cerius skal etablere Baltic Pipe på land inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger, som fremgår af miljøkonsekvensrapporten.

§ 25-tilladelsen meddeles på baggrund af:

- Miljøkonsekvensrapporten for Baltic Pipe projektet på land
- Erhvervsstyrelsens landsplandirektiv for projektet med ikrafttrædelse 12.juni.2019.
- Miljøstyrelsens § 33 godkendelse af Nybro modtagestation efter miljøbeskyttelsesloven
- Kolding, Varde, Nyborg og Næstved Kommunes udledningstilladelser efter § 28 i miljøbeskyttelsesloven

Projektet skal desuden overholde den til enhver tid gældende øvrige lovgivning.

Følgende vilkår fastsættes. Alle vilkår gælder for Energinet. Vilkår med (C) gælder tillige for Cerius:

Placering

1. Senest 1 måned efter endt etablering af gasrørledningen og elkabler, skal Energinet fremsende dokumentation for, at etableringen af gasrørledningen er sket inden for det projektområde, der er forudsat i miljøkonsekvensrapporten. Tilsvarende skal Cerius indsende dokumentation for, at etableringen af elkabler er sket inden for det projektområde, der er forudsat i miljøkonsekvensrapporten. (C)

Dokumentationen skal være i form af gis-filer eller kort, der viser projektområdet og ledningens og kablernes faktiske placering. (C)

Lys

2. Lys på arbejdspladser og ved stationsanlæg i anlægsfasen skal være fokuseret og skal kun være tændt, mens der er anlægsaktivitet i gang på områderne. (C)

Dræn

3. Dræn, som berøres af anlægsarbejdet, skal reetableres til samme stand og effektivitet, som inden anlægsarbejdet. Dokumentation herfor skal kunne forevises for Miljøstyrelsen på forlangende. (C)

Levende hegn

4. Gennembrudte levende hegn skal genetableres, så snart anlægsarbejderne på lokaliteten er tilendebragt og genplantning er mulig. Der skal foreligge

dokumentation for reetableringen i form af billedmateriale fra før og efter anlæggets etablering, som kan forevises for Miljøstyrelsen på forlangende. (C)

Nedsivning

5. Nedsivning af oppumpet grundvand må kun ske på landbrugsjord og indrettes og foretages, så der ikke sker overfladisk afstrømning til nærliggende vandområder. (C)

Ved behov for nedsivning af oppumpet grundvand i et Natura 2000 område ved gennemgravning af dette eller ved risiko for nedsivning af okkerforurenede vand kan ledes med grundvand til Natura 2000, kan nedsivning tillades, såfremt det dokumenteres at indholdet af ferrojern er under 0,2 mg Fe²⁺/l. Hvis analyserne viser at der er mere end 0,2 mg Fe²⁺/l, skal der iværksættes tiltag til at ilte vandet, så risikoen for okkerforurening minimeres.

Bygherre skal på forlangende kunne dokumentere, at de af bygherre angivne kriterier for udvælgelse af nedsivningslokalitet er blevet fulgt. I et Natura 2000 – område skal dokumentation for jernindholdet fremsendes til Miljøstyrelsen, snarest efter analyseresultatet foreligger. (C)

6. Oppumpet grundvand skal nedsives lokalt og til samme grundvandsforekomst, medmindre der foreligger udledningstilladelse. (C)
7. Vand til trykprøvning af gasrørledningen på land skal være indeholdt i eksisterende indvindingstilladelser.

Natura 2000

8. Forud for anlægsarbejdet, hvor der foretages indgreb i habitatnatur og natur som kan udvikle sig til habitatnatur i N83 Blåbjerg og i N69 Ringkøbing Fjord, skal terrænforhold opmåles af landmåler og/eller droneoverflyvning.

Inden maskinerne kører eller graver i N83 Blåbjerg og i N69 Ringkøbing Fjord skal vækstlaget, fjernes og lægges til side med mulighed for vanding inden tilbagelægning.

Efter endt anlægsarbejde skal der straks igangsættes reetablering.

Brug af plantemateriale som vindbryder på udsatte steder, skal anvendes, hvor der vurderes at være stor risiko for, at reetablerede klitter udjævnes inden vegetationen får fat. Plantematerialet kan være afhøstet materiale fra dværgbuske og urter fra nærtliggende klitheder, med en lokal frøpulje.

Efter endt reetablering skal terrænforhold opmåles af landmåler og/eller droneoverflyvning til dokumentation for endt reetablering.

Energien skal efter endt reetablering fremsende dokumentation for at det er sket i henhold til ovenstående, samt en begrundet redegørelse for hvor og hvorfor de enkelte tiltag er taget i anvendelse. Materialet skal fremsendes 3 måneder efter endt reetablering til Miljøstyrelsen.

Flagermus

9. Ved lokalitet 60 ved Fuglebjerg på Sjælland skal der veteraniseres 4 træer inden for nærområdet (max 500 m fra de fældede træers placering). Hulhederne skal etableres i mindst 5 meters højde og med motorsav. Hulhederne skal tildækkes delvist, med det materiale/bark, der er fjernet,

Veteraniseringen skal udføres i samarbejde med en flagermusekspert og efter retningslinjer beskrevet i artiklen "Flagermus eksperimentet" fra publikation fra Skjoldungernes land; <https://nationalparksjoldungernes-land.dk/media/296447/210470-min-nationalpark-magasin-03-2021-web.pdf>.

Veteraniseringen skal udføres snarest muligt og senest medio maj i 2022.

Senest 1. juni 2022 skal der fremsendes dokumentation for ovenstående til Miljøstyrelsen.

- 10.** Såfremt de fældede træer ved lokalitet 60 stadig forefindes skal disse, inklusiv store grene flyttes, til umiddelbart uden for arbejdsbæltet (max 100 m) og opsættes her. Flytning og opsætning skal ske efter vejledning fra flagermussagkyndig.

Opsætningen skal udføres snarest muligt og senest medio maj i 2022.

Senest 1. juni 2022 skal der fremsendes dokumentation for ovenstående til Miljøstyrelsen.

- 11.** Hvor der fældes træer som ved undersøgelserne tidligere er vurderet egnede som levesteder for flagermus, skal et tilsvarende antal træer, som så vidt muligt ligner de fældede træer i struktur, størrelse og alder sikres, mod fremtidig fældning. Træerne som sikres, skal være placeret så tæt som muligt på de fældede træer og i en afstand som på de enkelte lokaliteter ikke overstiger de ved undersøgelserne i 2020 og 2021 fundne flagermus aktionsradius.

Bygherre skal senest medio 2023 indsende dokumentation til Miljøstyrelsen for aftaler, der sikrer træer mod fældning. Dokumentation kan fx bestå af skriftlige aftaler med relevante lodsejere.

- 12.** I områder, hvor der fældes træer, skal der plantes nye træer af hjemmehørende løvtræsarter. Der skal som minimum plantes samme antal træer som fældes. Kravet om genplantning af træer gælder ikke over rørledningen + 2 meter til begge sider.

Bygherre skal senest medio 2023 indsende dokumentation til Miljøstyrelsen for fældning og plantning af træer.

Hasselmus

- 13.** Hasselmusbroen ved Everdrup kompressorstation skal være etableret senest medio april 2022, og må ikke fjernes før en hasselmusekspert har vurderet, at de nyetablerede beplantninger er egnet for arten og sikrer arten lige så god adgang til levestederne syd for adgangsvejen som før projektet. Hasselmusbroen kan dog nedtages i vinterhalvåret fra 1. december til 31. marts for at hindre slid og sikre mulighed for reparation.

Energinet skal senest 1. maj 2022 fremsende dokumentation til Miljøstyrelsen for at hasselmusbroen er etableret.

Senest 3 måneder inden nedtagning af hasselmusbroen skal hasselmusekspertens redegørelse for at broen kan fjernes fremsendes til Miljøstyrelsens accept.

- 14.** Inden udgangen af 2022 skal der som beskrevet i miljøkonsekvensrapportens punkt 18.2.4 etableres en række nye beplantninger til spredningskorridor for hasselmus. Beplantningerne skal ved etablering være mindst 1,5 meter høje. En hasselmusekspert skal forud for plantningen have accepteres beplantningens form og struktur.

Dokumentation for hasselmusekspertens accept af beplantningen skal indsendes til Miljøstyrelsen senest 1 måned før beplantningen ønskes foretaget.

- 15.** Energinet skal for både de allerede etablerede beplantninger og for de planlagte beplantninger, føre tilsyn i maj og september med planternes tilvækst. Såfremt planter går ud, udskiftes disse løbende halvårligt med nye planter af mindst 1,5 meters højde. Energinet skal føre tilsyn med beplantningen i 3 år efter udplantningen, dvs. fra 2022 frem til og med 2025.

Dokumentation for hasselmusekspertens accept af beplantningen skal kunne forevises til Miljøstyrelsen på forlangende.

Birkemus

- 16.** På lokaliteterne, hvor der kan forekomme birkemus, skal der udføres visuel inspektion af ledningsgraven inden arbejdets begyndelse om morgenen hvis ledningsarbejdet gennemføres i artens aktive periode fra 1. maj til 31. oktober.

Det skal sikres at eventuelle mus, der falder i ledningsgraven, kan kravle op ad brædder, der anbringes med omtrent 40 meters mellemrum. Brædderne skal være 20 cm brede og forsynes med en 5 cm høj kant på midten.

Ledningsgraven skal dækkes til, så snart anlægsarbejderne er færdige.

Hvor undersøgelser viser, der kan være birkemus skal der udlægges køremåtter før færdsel med køretøjer.

- 17.** Energinet skal udarbejde en procedure, der sikrer, at Energinets tilsynsførende samt entreprenører og deres personale i marken er bekendt med foranstaltningerne i vilkår 16. Energinet skal på Miljøstyrelsens forlangende kunne fremvise dokumentation for at foranstaltningerne er gennemført.

Padder

- 18.** Der må ikke graves i et overvintringssted for padder, når padderne er i vinterrast. For stor vandsalamander er dette fra 15. oktober til 15. marts, for springfrø er det fra 1. november til 1. marts, for spidssnudet frø er det 15. oktober til 1. april og for løgfrø er det 1. november til 15. april. (C)

- 19.** Det skal undgås at grave i yngleområder for padder. For stor vandsalamander er dette fra 15. marts til 1. september, for springfrø er det fra 1. marts til 15. august, for spidssnudet frø er det 1. april til 15. juli og for løgfrø er det 1. april til 15. august. Såfremt dette ikke kan imødekommes, skal der laves erstatningsvandhuller 1:1 inden gravearbejdet i det eksisterende yngle vandhul påbegyndes.

Inden gravearbejdet, skal der opstilles paddehegn, der forhindrer padderne i at komme til ynglevandhullet. (C)

Bygherre skal dokumentere etablering af erstatningsvandhullet, samt redegøre for, hvorfor det var uundgåeligt at grave i yngleområdet. Materialet skal indsendes senest en måned efter udført arbejde. (C)

- 20.** Det skal undgås at grave i området mellem yngle- og rasteområdet, fra 1. februar til 1. november. Såfremt dette ikke kan imødekommes, skal et paddehegn med tilhørende faldfælder opsættes og følgende betingelser skal være opfyldt: (C)

Paddehegnet skal stå stramt og uden huller hvor padderne kan trænge igennem. Vegetationen skal holdes i en maksimum højde på 20 cm på begge sider af hegnet, så padderne ikke kan benytte vegetationen til at kravle ind i området.

Der skal nedgraves faldfælder langs hegnet med maksimalt 30 meters mellemrum samt i begge ender af hegnet. Faldfælderne (fx en spand) skal graves ned, så kanten flugter med underlaget. I spanden skal lægges en håndstor sten som padderne kan kravle op på. Der skal ligeledes stilles en pind i spanden som andre dyr (ikke padderne) kan benytte til at kravle op af. For at undgå prædation på padder i fælderne, skal der lægges et gitter over fælderne, der forhindrer rovdyrs adgang. Fælderne skal tilses to gange dagligt; inden arbejdet påbegyndes om morgenen samt ved arbejdets ophør om eftermiddagen/aften.

Energinet skal dokumentere etablering af paddehegn og faldfælder, samt redegøre for, hvorfor det var uundgåeligt at grave i området mellem yngle- og rasteområde. Materialet skal indsendes til Miljøstyrelsen senest 1 måned efter udført arbejde. (C)

- 21.** For hver 20 m skal de åbne ledningsgrave forsynes med brædder, således at padder og andre dyr kan kravle op. (C)

Dokumentation for gennemførelse af vilkåret skal kunne fremvises til Miljøstyrelsen på forlangende. (C)

- 22.** Inden arbejdet påbegyndes om morgenen skal ledningsgrav samt maskiner og materieleoplag omkring ledningsgraven tilses for padder og andre hvirveldyr. Disse indsamles og flyttes uden for området. Padderne flyttes om foråret flyttes til ynglevandhullets side og om sensommeren/efteråret flyttes de til rastestedets side. (C)

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at der skal søges om dispensation efter artsfredningsbekendtgørelsen til indsamling og flytning (håndtering) af padder.

Energinet skal udarbejde en procedure, der sikrer, at deres tilsynsførende samt entreprenører og personale i marken er bekendt med foranstaltningerne i vilkåret. Energinet skal på tilsyns myndighedens forlangende kunne fremvise dokumentation for at foranstaltningerne er gennemført.

- 23.** Erstatningsrastesteder skal udformes, så de hver rummer mindst 3 stammer af minimum 20 cm diameter og 3 meters længde. For hvert rastested der gennemgraves, skal der anlægges mindst ét nyt i umiddelbar nærhed deraf, og det skal være anlagt inden det eksisterende rastested gennemgraves. (C)

Dokumentation for etablering af rastesteder i overensstemmelse med vilkåret skal kunne fremvises til Miljøstyrelsen på forlangende.

Underboring

- 24.** Senest 1 måned før underboringer igangsættes skal Energinet fremsende oplysninger til Miljøstyrelsen om, hvilke produkter/additiver, der anvendes sammen med en redegørelse for, at brugen af stofferne er i overensstemmelse med de forudsætninger, der danner grundlag for vurderingerne i DHI-rapporten.
- 25.** Energinet skal anlægge start- og slutgruber for boremudder, så det sikres, at der ikke kan ske overløb.

Miljøuheld

- 26.** Energinet og Cerius skal udarbejde en beredskabsplan, der indeholder procedurer for tiltag, der skal iværksættes, for at stoppe og begrænse forureningens udbredelse i de forskellige naturtyper, vandområder og jordbundsforhold ved uheld. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde punkterne fra listen i afsnit 4.23. (C)

Beredskabsplanen skal fremsendes til Miljøstyrelsen forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet.

- 27.** Energinet og Cerius skal udarbejde en procedure, der sikrer, at tilsynsførende, entreprenører og deres medarbejdere, er bekendt med beredskabsplanen for miljøuheld, herunder ved underboringer. Proceduren skal forevises til Miljøstyrelsen på forlangende.

Proceduren skal fremsendes til Miljøstyrelsen til orientering forud for påbegyndelse af anlægsarbejdet. (C)

- 28.** Ved miljøuheld, der enten direkte eller indirekte påvirker beskyttet natur og arter, samt målsatte vandforekomster, skal Miljøstyrelsen straks orienteres herom. Senest 5 hverdage efter uheldet (med mindre andet aftales), skal Energinet eller Cerius fremsende en redegørelse til Miljøstyrelsen om uheldet. (C)

4. Begrundelse for afgørelsen

På grundlag af oplysningerne i den af bygherre udarbejdede miljøkonsekvensrapport og de stillede vilkår i nærværende tilladelse, Miljøstyrelsens § 33 godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven for Nybro modtagestation, samt Varde, Kolding, Nyborg og Næstved Kommunes udledningstilladelser vurderer Miljøstyrelsen, at Baltic Pipe kan etableres og drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet.

Udledningstilladelser efter § 28 og miljøgodkendelser efter § 33 efter Miljøbeskyttelsesloven erstatter Miljøstyrelsens § 25-tilladelse efter miljøvurderingsloven jf. Miljøvurderingsbekendtgørelsens § 10, stk. 2 for så vidt angår regulering af udledning til recipient og emissioner fra modtagestationen. Baggrunden herfor er, at Miljøbeskyttelsesloven, som spildevandstilladelsen efter § 28 og § 33-godkendelsen meddeles på grundlag af, anses for at varetage de miljømæssige hensyn og afvejninger, som efter miljøvurderingsreglerne er relevante for det konkrete projekt.

Kompressorstationen ved Everdrup reguleres af Næstved Kommune efter § 28 og § 42 i Miljøbeskyttelsesloven. Derudover har Næstved Kommune oplyst, at kommunen har vedtaget et regulativ for opbevaring af farlige stoffer.

Miljøstyrelsen vurderer i den konkrete sag, at en regulering efter § 42 i miljøbeskyttelsesloven og et regulativ for opbevaring af farlige stoffer er dækkende for at varetage de miljømæssige påvirkninger relateret til drift af kompressorstationen herunder luft- og støjforurening, samt beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand i forbindelse med opbevaring og spild. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår for disse forhold, hvilket er nærmere beskrevet i de relevante nedenstående afsnit.

Såfremt der bliver behov for udledning af oppumpet grundvand i forbindelse med anlægsarbejdet til recipient, udover ved Nybro modtagestation. Spidshøj Sø og Drabæks Mølle Å er dette en ændring af projektet og dermed omfattet af Bilag 2, pkt. 13 a i miljøvurderingsloven.

4.1 Alternativer

Energinet har i miljøkonsekvensrapporten foretaget en beskrivelse og vurdering af de undersøgte rimelige alternativer, som er relevante for projektet, jf. miljøvurderingslovens § 20, stk. 2, nr. 4.

4.1.1 0-alternativ og valgt hovedløsning

Energinet har beskrevet 0-alternativet, dvs. den situation, hvor projektet ikke gennemføres. Bortset fra den situation, hvor projektet ikke gennemføres, har

Energinet ikke undersøgt anden alternativ hovedløsning til transport af den store mængde gas, da der ikke findes et rimeligt alternativ hertil. Energinet har brugt det eksisterende net i det omfang, det har været teknisk muligt. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

4.1.2 **Alternativer til linjeføringen for gasledningen**

Energinet har undersøgt alternativer til linjeføringen af gasledningen på forskellige strækninger og beskrevet hovedårsagerne til den valgte løsning, herunder under hensyntagen til projektets indvirkninger på miljøet.

I forhold til fastlæggelsen af linjeføringen for gasrørledningen, herunder valg/fravalg af alternativ placering, oplyser Energinet generelt, at linjeføringen er planlagt i en proces bestående af tekniske, sikkerhedsmæssige og miljømæssige undersøgelser, konsultationer af og dialog med myndigheder og faglige institutioner, ved de gennemførte høringer af befolkningen og ved besøg hos berørte lodsejere. Fravalg og tilvalg er begrundet i miljøkonsekvensrapporten, herunder under hensyntagen til projektets indvirkninger på miljøet.

I forhold til 1. offentlige høring er indkommet følgende alternativer til projektet:

4.1.3 **Krydsning af Lillebælt, samt linjeføring ved E20 motorvejen mellem Odense og Middelfart**

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der i 1. offentlighedsfase er der indkommet forslag om at lægge linjeføring for Baltic Pipe igennem Natura 2000 området i Lillebælt, herunder forslag om at lade linjeføringen forløbe via Føns Odde, der ligger indenfor Natura 2000 området, i stedet for den valgte linjeføring nord om Natura 2000 området. Der indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området prioriterede naturtyper som kystlaguner og strandsøer (naturtype 1150), stabile kystklitter (naturtype 2130) og artsrige overdrev eller græsheder (naturtype 6230). Derfor vil det sandsynligvis ikke være muligt at opnå tilladelse til en linjeføring igennem Natura 2000 området, da det vil medføre en mulig påvirkning af udpegningsgrundlaget, og da der findes et gennemførligt alternativ, der ikke påvirker Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag. På den baggrund er dette forslag ikke inddraget i det videre arbejde.

Det fremgår endvidere af miljøkonsekvensrapporten, at der i offentlighedsfasen er stillet forslag om at benytte den eksisterende gasrørledning ved Lillebæltsbroen eller en parallelføring af den nye gasrørledning med den eksisterende, herunder også på strækningen fra Odense til Middelfart ved siden af E20 motorvejen. Det er imidlertid ikke teknisk eller økonomiske muligt at benytte korridoren for den eksisterende gasrørledning ved krydsningen af Lillebælt, da der ved kysterne i Fredericia Kommune og i Middelfart Kommune er byudviklet så betydeligt, at der ikke er plads til etablering af en ny gasrørledning. Den eksisterende gasrørledning har ydermere ikke kapacitet nok til at rumme gasmængderne i Baltic Pipe Project. Derfor er disse forslag ikke inddraget i det videre arbejde med miljøkonsekvensvurderingen.

Miljøstyrelsen er enig i Energinets vurdering, at det ikke er muligt at krydse Natura 2000 området, når der er alternativer samt når det lægges til grund, at det ikke er teknisk muligt at benytte korridoren for den eksisterende gasrørledning ved krydsning af Lillebælt samt på strækningen mellem Odense og Middelfart.

4.1.4 **Lokalt ændret tracee**

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der i 1. offentlighedsfase er indkommet forslag om ændring af linjeføringen ved Håre, således at den føres uden om en konkret ejendom og ind på naboejendommen. Forslaget, der også er behandlet og afgjort af ekspropriationskommissionen, er fravalgt, da en flytning af linjeføringen vil påvirke fredskov og da et alternative trace vil udfordre Landsplandirektivets reservationszone, som med det alternative trace skal udvides mod nordøst. Der er på nuværende tidspunkt desuden foretaget fældning på arealet til projektets arbejdsareal.

Miljøstyrelsen er enig i Energinets vurdering om fravalg af alternativet på baggrund af bl.a. påvirkningen af fredskov.

4.1.5 Metode for krydsning af ejendom

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der i 1. offentlighedsfase er indkommet forslag om underboring af en skovparcel ved Tommerup som alternativ til fældning og gennemgravning af området. Forslaget er fravalgt, da det indsnævrede arbejdsbælte (20 m) er placeret, hvor der i dag ligger en lysning i skoven, således at der kun skal fældes træer på ca. halvdelen af den 60 m lange passage, og da en underboring af et gasrør med en diameter på op til 1 m er meget bekosteligt og langvarig. Skovparcellen genplantes, men efterlader et 4 m bredt bælte gennem skoven.

Miljøstyrelsen er enig i Energinets vurdering om fravalg af alternativet, da det ikke vurderes at være proportionelt i forhold til den konkrete miljøpåvirkning.

4.1.6 Valg af placering af kompressorstation

I forhold til placering af kompressorstationen på det sydøstlige Sjælland er 11 lokaliteter blevet undersøgt: Et område øst for Sydmotorvejen E47 og et område ved Stavnstrup i Næstved Kommune, og i Faxe Kommune var det områderne Saksholmvej, Hyllede Vest, Hyllede Sydøst, Vandvænge, Orup Vest, Orup Syd, Kohave/Orup Tykke, Kalvekrogen Vest og Kalvekrogen Syd.

Disse 11 lokaliteter er blevet vurderet grundigt i forhold til landskabelige forhold, nærhed til og omfang af øvrige bebyggelser, nærhed til større tekniske anlæg, nærhed til vejadgang, afstand til selve rørledningstracéet, afstand til kyst og afstand til elforsyning. For at kunne sammenligne de elleve alternativer er alle parametre blevet scoret fra 1-4, hvor 1 er bedst. Ud fra parametrene får området ved Sydmotorvejen øst for Everdrup den bedste score.

På baggrund af denne score, de gennemførte landskabsvurderinger samt Energinets egne besigtigelser i området, blev området ved Everdrup valgt og de øvrige placeringer fravalgt. I den efterfølgende proces med udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er området til kompressorstationen øst for Sydmotorvejen blevet tilpasset og flyttet en smule mod øst for at opnå den bedste placering i landskabet.

Miljøstyrelsen er enig i Energinets vurdering af kompressorstationens placering ud fra en samlet vurdering af ovenstående parametre.

4.2 Placering

Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten er foretaget ud fra et fastlagt projektområde, hvor gasrørledningen og elkablerne kan nedgraves. For at sikre, at nedgravningen er sket inden for det fastlagte projektområde, skal Energinet og Cerius efter etablering fremsende dokumentation herfor. Dokumentationen kan fremsendes som kortfiler.

4.3 Støj

4.3.1 Anlægsfasen

Støjgener fra bygge- og anlægsarbejder er reguleret af miljøaktivitetsbekendtgørelsen, og skal anmeldes til kommunen min. 14 dag før igangsættelse af arbejderne. De berørte kommuner har alle forskrifter eller regulativer, der i et vist omfang regulerer støjende, støvende og vibrerende bygge- og anlægsarbejder. Disse reguleres primært af kommunerne ved fastsættelse af tidsperioder, hvor arbejdet må udføres. Af de berørte kommuner er det udelukkende Kolding Kommune, der har fastsat støjgrænser for anlægsarbejde. Støjgrænsen er her

fastsat til 70 dB(A) på hverdage kl. 07-18 samt lørdage kl. 07-14, men den for øvrige tidsrum er 40 dB(A).

Energinet har i miljøkonsekvensrapporten taget udgangspunkt i følgende afskæringskriterier for støj fra anlægsaktiviteter:

Mandag-fredag kl 07-18: 70 dB(A)

Lørdag kl. 07-14: 70 dB(A)

Øvrige tidsrum: 40 dB(A)

Miljøstyrelsen har ikke bemærkninger i forhold til de anførte afskæringskriterier, idet der ikke findes vejledende støjgrænser for anlægsarbejder, men at kriterierne er de typisk anvendte i kommunerne ved vurdering af støj fra anlægsarbejder.

Energinet har ønsket at kunne udføre støjende arbejder på hverdage fra kl. 07-20 samt lørdage kl. 07-18 for at sikre fremdriften af anlægsarbejderne. Energinet har opnået dispensation i de relevante kommuner til de udvidede anlægstider.

4.3.1.1 *Gasrørledningen*

Etablering af gasrørledningen finder sted mandag-fredag kl. 07-20 samt lørdag kl. 07-18 over en periode på 2-3 måneder på den enkelte lokalitet. Arbejdet forventes at flytte sig ca. 500 m pr. dag langs traceet.

I bygherres beregninger er det forudsat, at alle maskiner arbejder kontinuerligt og samtidigt, hvilket er en worst-case betragtning.

Den mest støjende aktivitet forventes at være samling af rørledningen. Der ligger ingen boliger inden for 50 m fra arbejdsbæltet, hvor støjbidraget er op til 65 dB(A). Der er i alt ca. 400 boliger, der vil kunne opleve et støjbidrag på ca. 60 dB(A) i anlægsperioden ved etablering af ledningen, idet disse boliger ligger inden for 100 m fra arbejdsbæltet.

Det fremgår af rapporten, at dispensation til støjende arbejde uden for normal arbejdstid er ansøgt og opnået hos de pågældende kommuner, og at ansøgningerne var ledsaget af en støjhåndteringsplan for arbejdet.

Tydeligt hørbare impulser forventes at kunne forekomme ved ramning af spuns og pæle samt bankning af rør under veje og lignende.

Miljøstyrelsen vurderer, at støj fra anlægsaktiviteter i forbindelse med rørgasledning samt el-ledninger ikke vil medføre væsentlig påvirkning af omkringboende. Til grund for denne vurdering inddrages arbejdets korte varighed (2-3 måneder) pr. lokalitet, arbejdstiden, et støjbidrag på mellem 60-65 dB(A) for de nærmest beliggende naboer (op til 100 m fra anlægsbæltet) samt støjhåndteringsplan for anlægsarbejder uden for normal arbejdstid. De beregnede støjbidrag ligger under de værdier, som mange kommuner anvender i deres regulering af anlægsaktiviteter, jf. afsnit 4.3.1. Miljøstyrelsen stiller ikke vilkår for så vidt angår støjbidrag fra etablering af gasrørledningen, da det vurderes, at kommunernes regulativer og evt. dispensationer herfra i tilstrækkelig grad sikrer en ikke væsentlig påvirkning af omkringboende.

4.3.1.2 *Røroplagspladser*

Røroplagspladserne er placeret i det åbne land, og af de i alt 57 røroplagspladser er 8 placeret i en afstand af mindre end 50 m fra nabobeboelser. Det er beregnet, at støjpåvirkningen fra aktiviteter forbundet med røroplagspladserne er ca. 65 dB(A) i en afstand på ca. 50 m, når alle støjkilder er i drift samtidigt. Støjpåvirkningen af nabobeboelser under 50 m fra oplagspladserne er beregnet til ikke at overstige 70 dB(A).

Miljøstyrelsen vurderer, at støjpåvirkningen fra aktiviteterne fra røroplagspladserne ikke udgør en væsentlig påvirkning af omkringboende, der primært ligger mere end 50 m fra pladserne. For de 8 beboelser, der ligger i kortere afstand hertil, vurderer Miljøstyrelsen, at Energinets kommunikationsstrategi samt det forhold, at støjpåvirkninger ikke overstiger 70 dB(A) sikrer, at støjpåvirkningen af nabobeboelser ikke er væsentlig i den periode, hvor røroplagspladserne anvendes.

Foruden de stationære aktiviteter på røroplagspladserne forventes der ca. 40 transporter til hver plads i løbet af 2-4 dage. Transporten finder sted inden for normal arbejdstid. Støjbidraget forøges med ca. 0,8 dB(A) i forhold til nuværende situation og det samlede støjbidrag fra trafikken vurderes at være op til 58,5 dB(A) for store veje med ÅDT på 5.000. På baggrund af transporterens begrænsede periode 2-4 dage, at transporten finder sted inden for normal arbejdstid samt det relativt uændrede støjbidrag fra transport vurderer Miljøstyrelsen, at transport til og fra røroplagspladserne ikke medfører en væsentlig støjpåvirkning i omgivelserne.

Endvidere vurderer Miljøstyrelsen ud fra Energinets miljøkonsekvensrapport, at transport med trykprøvevand ved Kongsmark svarende til ca. 40 transporter over 5 arbejdsdage ikke vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne for så vidt angår støj henset til den begrænsede tidsperiode og – omfang af transporter.

4.3.1.3 *Underboringer*

Der foretages krydsning af veje, jernbaner, naturområder og vandløb ved bl.a. underboringer.

I miljøkonsekvensrapporten er underboringer overordnet inddelt i tre hovedkategorier med forventet tidsramme:

- Styret underboring (HDD) – tidsramme for boring 3-4 uger
- Krydsning ved presning og underboring (augerboring) – tidsramme for presning under vej 1-2 timer, tidsramme for augerboring/Jernbane 2-3 uger
- Ramning – tidsramme for ramning af spuns til arbejdsgrube og efterfølgende ramning under vej 3-4 dage.

Arbejdet udføres primært i dagtimerne mellem kl. 07 og 18, men de styrede underboringer kræver, at der i perioder også arbejdes om natten.

Jernbaner

Ved krydsning af jernbaner skal der foretages ramning af stålspuns, hvilket tager 1-2 dage og udføres i dagtimerne. I en afstand af 50 m fra ramningen andrager støjpåvirkningen 79 dB(A), mens de i alt 3 boliger, der ligger tætte end 50 m fra ramningslokaliteten på Fyn bliver eksponeret for et højere støjbidrag.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af arbejdets tilrettelæggelse inden for normal arbejdstid samt den korte arbejdsperiode på 1-2 dage, at støj fra ramning af stålspuns ved underboring af jernbaner ikke er væsentlig. Der stilles derfor ikke vilkår om afværgetiltag hertil.

Veje

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at underboring af vejanlæg krydses både ved ramning og hammering, hvilket tager hhv. 3-4 dage og 1-2 timer. Vejkrydsninger foregår kun inden for almindelig arbejdstid.

Beregninger i miljøkonsekvensrapporten for worst-case situationer på to udvalgte lokaliteter viser, at støjbidraget fra underboring af veje ikke overstiger 70 dB(A) ved nærmeste bolig.

På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at underboring af veje ikke medfører væsentlige støjpåvirkninger af omkringboende.

Naturområder

Ved underboring af naturområder (Suså, Vasegrøften, Odense Å, Brænde Å og Houstrup Strand) ligger ingen boliger indenfor 50 m, hvor støjbidraget fra projektet ikke overstiger 70 dB(A). Ved arbejde i døgndrift, vil dette kun være påkrævet i få dage pr. lokalitet.

På baggrund af arbejdets støjbidrag under 70 dB(A), at arbejdet primært foregår inden for normal arbejdstid, og at nødvendigheden for arbejde i døgndrift er begrænset til få dage pr. lokalitet vurderer Miljøstyrelsen, at underboring af naturområder ikke medfører væsentlig påvirkning af omkringboende for så vidt angår støj.

4.3.1.4 Ilandføring Houstrup Strand

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der ikke er udført støjberegninger for ilandføringen ved Houstrup Strand, da de nærmeste helårsboliger ligger over 3 km væk, og da det nærmeste sommerhus ligger i en afstand af 1000 m fra ilandføringen.

Støjbidraget fra arbejdet i Blåbjerg Klitplantage, der i få dage er foregået i døgndrift, har på intet tidspunkt oversteget 40 dB(A) ved boliger. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at ilandføring ved Houstrup Strand ikke har medført væsentlig påvirkning af omkringboende.

4.3.1.5 Ilandføring Lillebælt

Ilandføringen, af gasrørledningen, på begge sider af Lillebælt er udført fra april til november 2020.

Kolding Kommunes forskrift for midlertidige aktiviteter omfatter blandt andet grænseværdier for støjende anlægsaktiviteter; inden for normal arbejdstid (kl. 07 – 18) på hverdage, (kl. 08 – 14) på lørdage 70 dB(A), andre tidsrum 40 dB(A). Det fremgår yderligere at ramning af spuns, pæle eller lignende ikke må finde sted uden for normal arbejdstid.

Støj- og vibrationskilder i anlægsfasen omfatter almindelige bygge- og anlægsaktiviteter, herunder kørsel med byggematerialer, jordkørsel, gravearbejde med videre.

Rørledningen er blevet anlagt i sommersæsonen, hvor vejrforholdene er gunstige. Målet har været at undgå efterårs-/ vintersæsoner, hvor der er risiko for kraftig undervandsstrøm og vind.

På fynssiden er der installeret et lineært trækspil med den nødvendige kraft til at kunne trække rørledningen over Lillebælt. Trækspillet har været tilstrækkeligt funderet. Dette er sket ved at anlægge et ankertræk ved nedvibrering af spuns.

Det er oplyst, at nedvibrering af pæle og spuns ved ilandføringerne i Lillebælt kun sker i dagtimerne på hverdage mellem kl. 07 og kl. 18. Det samlede arbejde med nedvibrering af spuns til ankertræk på Fyn har været 3 dage, i tidsrummet kl. 07.00-18.00, og der er ikke sket andre anlægsaktiviteter på pladsen imens.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at det resulterende støjbidrag ved de omkringliggende boliger på jyllandssiden lå mellem 39 og 51 dB(A). Tilsvarende er det angivet, at støjbidraget på fynssiden (vibrering af spuns) lå mellem 44 og 53 dB(A).

På grund af arbejdets omfattende længde og behovet for arbejde uden for normal arbejdstid vurderer Miljøstyrelsen, at anlægsarbejdet ved ilandføring ved Lillebælt skal reguleres som var aktiviteterne

sammenlignelige med en permanent virksomhed. En sådan har, i henhold til Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder (1984), en vejledende støjgrænse på 55 dB(A) for boliger i det åbne land for dagperioden (midling over 8 timer). Miljøstyrelsen vurderer, at overholdelse af dette støjbidrag vil tage hensyn til det sårbare arealområde med bl.a. campingplads på jyllands-siden.

Såfremt Energinet ikke kan overholde 55 dB(A) på hverdage, kan Kolding Kommune eller Middelfart Kommune ansøges om en dispensation i henhold til vilkårets bestemmelse. I dette tilfælde skal der udarbejdes en støjhandlingsplan. Støjen fra anlægsarbejdet på land var varierende og forekom primært på hverdage kl. 07-18 og lørdage kl. 08-14. Kolding og Middelfart kommuner har meddelt dispensation til arbejde i døgndrift i perioder på hhv. 14 dage (Jylland) og 21 dage (Fyn).

Begge steder under forudsætning af opsætning af støjhegn. Desuden blev beboere i de nærmest beliggende boliger ved ilandføringen på Fyn tilbudt genhusning i to perioder (<14 dage) pga. støj fra anlægsaktiviteterne.

Der er i Miljøkonsekvensrapporten oplyst, at aktiviteterne i aften og natperioden vil være begrænset, således at støj derfra ikke vil overstige 40 dB(A) ved nærmeste beboelser. Miljøstyrelsen stiller vilkår om, at uundgåeligt arbejde uden for almindelig arbejdstid skal begrænses, således at støjniveauet ved nærmeste boliger ikke overstiger 40 dB(A) midlet over henholdsvis 1 og 1/2 time. Ved uundgåeligt arbejde, forstås arbejde, der er absolut nødvendigt for den videre arbejdsproces, og som det ikke har været muligt at afvikle i dagperioden. Energinet skal gennem god planlægning sørge for at uundgåeligt arbejde minimeres.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående, at projektet ikke medfører væsentlige støjpåvirkning af omkringboende.

Kumulation

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der vil være kumulative effekter mellem arbejdet med nedlægning af rør og f.eks. underboringer, ventilstationer m.v. såfremt disse foregår samtidigt. Med afsæt i de beregninger, der er foretaget i rapporten forventes der ikke at være kumulative støjpåvirkninger af omgivelserne.

Endvidere oplyser Energinet, at det på intet tidspunkt har været en del af projektet, at der tidsmæssigt skulle være et overlap mellem nedlægning af søledningen under Lillebælt med tilhørende aktiviteter på land og nedlægning af landleddningen. Årsagen er, at der ikke er plads til både at lægge gasrørledningen på land og samtidigt gennemføre rørledning under Lillebælt. De nødvendige arbejdsarealer til nedlægning under Lillebælt har forhindret, at landleddningen samtidigt kunne nedgraves i områderne på begge sider af Lillebælt.

Miljøstyrelsen har ikke oplysninger, der kan ændre denne vurdering.

4.3.1.6 Modtagestation Nybro

Der etableres en ny modtageterminal, i forbindelse med en eksisterende terminal, ved Nybro. Anlægsperioden forventes at vare i op til tre år, og de fleste anlægsaktiviteter finder sted mandag-fredag kl. 07-18. Mindre støjende aktiviteter, såsom installationsarbejder i bygninger, mindre gravearbejder mv. kan dog finde sted på hverdage mellem kl. 06-22.

Test og idriftsættelses aktiviteter vil i nogen udstrækning foregå i døgndrift, både på hverdage og i weekender. Dette vil foregå periodisk fra den 1/9-2021 til 1/10-2022.

De primære bygge- og anlægsarbejder i forbindelse med etablering af stationsanlægget vil overordnet set omfatte almindelige byggeaktiviteter, bl.a.:

Jordarbejder

Udgravning til fundamenter med entreprenørmaskiner

Støbearbejde

Montagearbejde, herunder svejsning og brug af elektrisk håndværktøj

Mobilkran og/eller byggekraner, sideboom.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at anlægsarbejdets støjbidrag ikke overskrider 70 dB(A), og at det ved de nærmeste naboer ligger under 40 dB(A) i dagperioden. Arbejde uden for normal arbejdstid forventes dermed at medføre et støjbidrag under 40 dB(A) ved nærmeste naboer.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af miljøkonsekvensrapportens oplysninger, at støj fra anlægsaktiviteterne herunder transport til og fra anlægget ikke vil medføre væsentlig påvirkning af omkringboende. Det er lagt til grund, at anlægsarbejdet primært sker inden for normal arbejdstid, at støjbidraget uden for denne ikke overstiger 40 dB(A) ligesom der er få omkringboende i en relativ stor afstand til projektområdet.

4.3.1.7 Kompressorstation Everdrup

De primære bygge- og anlægsarbejder i forbindelse med etablering af stationsanlægget vil overordnet set omfatte almindelige byggeaktiviteter, bl.a.:

- Jordarbejder
- Udgravning til fundamenter med entreprenørmaskiner
- Støbearbejde
- Montagearbejde, herunder brug af elektrisk håndværktøj

Mobilkran og/eller byggekraner

Anlægsperioden forventes at strække sig op til tre år.

Derudover vil der være støjpåvirkning fra anlæg af gasrørledning (ca. 2-3 måneder) og ny adgangsvej til stationsanlægget (ca. 6 måneder).

Anlægsarbejdet tilstræbes at blive udført på hverdage kl. 07-18 samt lørdage kl. 07-14, ligesom de nærmeste naboer orienteres om det forestående arbejde.

På baggrund af miljøkonsekvensrapporten beregninger kan det konkluderes, at støjbidraget fra anlægsarbejdet ved de nærmeste naboer ligger på ca. 50 dB(A) selv ved impulstillæg. I rapporten er det desuden anført, at støj fra eksisterende motorvej bidrager til høj baggrundsstøj i området, og at denne vil overdøve en stor del af anlægsstøjen fra projektet.

På grund af arbejdets omfattende længde vurderer Miljøstyrelsen, at anlægsarbejdet ved Everdrup kompressorstation skal reguleres som var aktiviteterne sammenlignelige med en permanent virksomhed. En sådan har, i henhold til Miljøstyrelsen vejledning om ekstern støj fra virksomheder (1984), en vejledende støjgrænse på 55 dB(A) for boliger i det åbne land for dagperioden (midling over 8 timer). Da Energinets beregninger sandsynliggør, at denne støjgrænse kan overholdes i anlægsfasen vurderer Miljøstyrelsen, at det samlede anlægsarbejde på kompressorstationen ikke vil medføre væsentlig støjpåvirkning af omkringliggende boliger.

Den nye adgangsvej fra Rønnedevej passerer tæt forbi Rønnedevej 10 og 19. Begge ejendomme ligger mere end 100 meter fra selve anlægsområdet til kompressor- og transformerstationen, men omkring 100 meter fra de arealer, som anvendes til adgangsvejen til selve stationsanlægget.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at støjbidraget er på et niveau svarende til ca. 62 dB(A) i 50 m afstand, vurderes trafikstøj fra projektet ikke at medføre væsentlig påvirkning af omkringboende.

På baggrund af de i rapporten udførte beregninger vurderer Miljøstyrelsen, at anlægsstøjen herunder i kumulation med støjpåvirkningen fra eksisterende motorvej og Rønnedevej ikke udgør en væsentlig påvirkning af omkringboende.

Da anlægsarbejdet for Gasledningen Lolland Falster ved Everdrup påbegyndes tidligst i 2023, hvorfor der ikke vil forekomme kumulation i Baltic Pipes anlægsfase.

4.3.1.8 Linjeventilstationer

Der etableres 15 linjeventilstationer hvoraf 5 etableres på eksisterende anlæg. Stationerne etableres ved anvendelse af mindre entreprenørmaskiner, og den samlede anlægsperiode på den enkelte lokalitet kan være op til ca. et år.

Aktiviteter på byggepladserne finder sted fra kl. 07-18 og i visse tilfælde også om aftenen kl. 18-20. Herudover kan der være aktiviteter lørdage kl. 07-14 og i visse tilfælde lørdag kl. 14-20. I udgangspunktet arbejdes der kun indenfor normal arbejdstid.

Af miljøkonsekvensrapportens beregninger fremgår det, at anlægsarbejderne ved etablering af ventilstationerne giver et støjbidrag på under 70 dB(A) ved de nærmeste boliger. Kun få steder vil der være et støjbidrag på over 60 dB(A), og der er kun få boliger, der vil opleve et støjbidrag på over 40 dB(A).

På baggrund heraf vurderer Miljøstyrelsen, at støjbidraget fra anlægsarbejderne ikke vil medføre væsentlig påvirkning af de omkringboendes sundhed, fordi det anførte afskæringskriterie (70/40 dB(A)) kan overholdes og påvirkningen er midlertidig op til maksimalt et år.

4.3.1.9 Elkabler

I anlægsfasen vil anlægsarbejderne medføre støj fra almindelige entreprenørmaskiner, der vil kunne høres af beboerne i de nærliggende beboelsesejendomme.

Arbejdet forventes udført i ugedagene mellem kl. 07-18. På dage med kabeltræk vil der eventuelt foretages anlægsarbejder indtil kl. 21. Arbejdsbæltet strækker sig ca. 7 meter på hver side af kablet. Den samlede anlægsperiode pr. kabel-længde (= en tromle af ca. 1.000 m længde) er i størrelsesordenen 2 – 3 uger.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at støjniveauet fra anlægsarbejdet er omkring 67 dB(A) i en afstand af 50 m.

Enkelte steder er der dog boliger beliggende inden for projektområdet, og anlægsarbejdet vil derfor blive udført tæt på disse boliger. Antallet af boligbebyggelse, som ligger indenfor 25 meter fra den forventede placering af arbejdsbæltet er opgjort til 8 boliger, på strækningen fra Haslev by og frem til gasrørledningen, heraf underbores strækningen forbi de 6 af boligerne. De to boliger er beliggende Moltkesvej 74, Haslev, og Lurhøjvej 13, begge i Faxe Kommune.

Det kan ikke udelukkes, at de anførte afskæringskriterier for støj vil være overskredet ved op til 6 boliger, der støder helt op til arbejdsområdet.

Da det forventes udført i dagtimerne, og da anlægsarbejdet har en afgrænset varighed (2-3 uger pr. km), vurderer Miljøstyrelsen, at der vil være en mindre ikke-væsentlig påvirkning af omkringboende for så vidt angår støj fra anlægsarbejderne.

4.3.2 **Driftsfasen**

Der vil i driftsfasen alene være støj fra modtagestation Nybro og kompressorstation Everdrup

4.3.2.1 *Modtagestation Nybro*

Af de udførte støjberegninger i miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at de vejledende støjgrænser fastsat i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder" er overholdt. Nybro er beliggende i det åbne land, hvor grænseværdien om natten er fastsat til 40 dB(A) i overensstemmelse med vejledningen. Anlægget er i drift hele døgnet, hvorfor støjemissionen er mest kritisk om natten. Det beregnede støjniveau højeste støjniveau ved nærmeste nabo er beregnet til 39,8 dB(A).

Nybro modtagestation bliver bygget ved siden af den eksisterende modtagestation. Fra det eksisterende anlæg er det oplyst, at der ikke er kendskab til impulsstøj eller tydelige hørbare toner.

Miljøstyrelsen noterer sig, at på baggrund af ovenstående oplysninger, vil være muligt at drive Nybro modtagestation uden at der vil være en væsentlig støjpåvirkning.

Nybro modtagestation drives af Ørsted. I forbindelse med nærværende tilladelse meddeler Miljøstyrelsen en separat § 33 miljøgodkendelse til anlægget, idet styrelsen er godkendende myndighed efter miljøbeskyttelsesloven.

I godkendelsen er der fastsat vilkår, som sikrer, at de vejledende støjgrænser overholdes. På den baggrund stilles der ikke yderligere vilkår i nærværende tilladelse.

4.3.2.2 *Kompressorstation Everdrup*

Af de udførte støjberegninger i miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at de vejledende støjgrænser fastsat i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder" er overholdt. Everdrup er beliggende i det åbne land, hvor grænseværdien om natten er fastsat til 40 dB(A) i overensstemmelse med vejledningen. Anlægget er i drift hele døgnet, hvorfor støjemissionen er mest kritisk om natten.

Det beregnede højeste støjniveau ved nærmeste nabo er beregnet til 36,2 dB(A).

Af støjberegningerne fremgår det, at der ikke er belæg for at tildele et tillæg for impulsstøj eller tydelige hørbare toner.

Foruden støj fra normal drift vil der være støj i forbindelse med afblæsning af kompressorstationen. Afblæsningen vil ske i dagtimerne ca. 1. gang om måneden og have en varighed på 15 min. Det er endvidere oplyst, at der er 9 boliger beliggende indenfor 300 m fra projektområdet for stationen. Beregninger viser, at disse boliger vil kunne blive påvirket af mere en 89 dB(A) ved afblæsningen.

Selvom dette er en høj støjpåvirkning, er det Miljøstyrelsens vurdering, at det ikke er en væsentlig påvirkning, idet den er meget kortvarig og kun sker ca. 1. gang om måneden indenfor normal arbejdstid.

Det er Næstved Kommune, som i henhold til § 42 i miljøbeskyttelsesloven regulerer driften af kompressorstation, og som ved påbud har mulighed for at stille vilkår hertil.

Miljøstyrelsen vurderer, at påbud efter § 42 i miljøbeskyttelsesloven i den konkrete situation varetager de miljømæssige påvirkninger relateret til drift af kompressor-stationen og stiller derfor ikke yderligere vilkår i driftsfasen.

Projektområdet for kompressorstationen Everdrup grænser op til motorvejen E47. Boliger i området vil derfor blive belastet med både støj fra motorvejen og kompressorstationen. I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for den kumulative støjpåvirkning. Det fremgår heraf, at motorvejen alene påvirker boligerne i nærområdet med et støjniveau på mindst 60 dB(A). I den almindelige driftsfasen vil støjniveauet fra kompressorstationen være under 40 dB(A). Den kumulative forøgelse af lydstyrken vil derfor være under 0,5 dB(A), hvilket ikke kan opfattes af det menneskelige øre.

På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at drift af kompressorstationen i kumulation med motorvejsstøj i området ikke vil medføre væsentlige ændringer i støjbilledet i nærområdet til kompressorstationen.

Ved Everdrup kompressorstation tilkøbes også Energinets projekt om Gasledning til Lolland Falster (GLF). Cowi har på vegne af Energinet d. 10. november oplyst, at GLF skal have en bygning med en MR-station inde på Everdrup kompressorstation. Inde i MR-stationen skal der være små pumper, som varmer gassen op, samt en ventil som nedbringer trykket. Det er et bygningskrav, at der maksimalt må være 85 dB inde i MR-stationen, og at der udendørs maksimalt må være 40 dB i en afstand af 10 meter fra MR-bygningen.

På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at drift af kompressorstationen inklusiv MR-stationen fra GLF ikke vil bidrage væsentligt til det kumulative støjbillede i nærområdet.

4.4 Lys

Der vil være behov for lys i både anlægs- og driftsfasen. Brugen af lys varierer fra fase til fase.

4.4.1 Anlægsfase

4.4.1.1 Gasrørledning og linjeventilstationer

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår, at der vil være behov for lys langs med linjeføringen, når det er mørkt. Det lys som anvendes er monteret på det maskinel, der anvendes til arbejdet. Der opsættes ingen lysmaster eller projektører i selve arbejdsbæltet.

Derudover er det oplyst, at der vil være behov for lys på arbejdspladserne, når der arbejdes. Dvs. de arealer langs med tracéet, hvor der eksempelvis skal ske en passage via en opgravningsfri metode som ved Lillebælt, Odense Å etc.

Energinet lægger vægt på, at belysning på arbejdspladserne vil blive opsat, så den fokuseres på de ting, der skal oplyses og ikke spreder lys unødigt til omgivelserne. Det forventes primært, at arbejdet foretages mandag til fredag i tidsrummet kl. 07.00 – 20.00, lørdag kl. 07 – 18, men arbejde ud over disse tidsrum kan forekomme i begrænset omfang.

Endvidere er det oplyst, at anlægsaktiviteter langs gasrørledningen på den enkelte lokalitet vil være af relativt kort varighed, som strækker sig over en periode på typisk 2 – 3 måneder. Der er imidlertid kun aktivitet på den enkelte lokalitet i kortere adskilte perioder.

Det er oplyst, at eventuel lyssætning på arbejdsarealet vil blive udført, så belysning fokuseres på de ting, der skal oplyses og ikke spreder lys unødigt til omgivelser, ejendomme og veje. Derudover skal det sikres at lyset kun er tændt, når der er aktiviteter på arbejdsarealet.

4.4.1.2 Stationsanlæg

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår, at der ved etablering af stationsanlæggene vil være behov for lys, når det er mørkt. Ud over lys fra køretøjer, som kører indenfor samt til og fra området, opsættes lysmaster og projektører i det omfang, der er behov for det. Belysning vil blive opsat, så den fokuseres på de ting, der skal oplyses og ikke spreder lys unødigt til omgivelserne. Det sikres, at lyskilder ikke er rettet mod eksisterende beboelse i området. Der forventes primært at være behov for belysning i vinterhalvåret på hverdage i ydertimerne, men arbejde i weekender og om aftenen, kan forekomme. Anlægsarbejderne forventes at strække sig over 2 - 3 år.

I rapporten vurderes det, at der kan være en mindre lyspåvirkning af de nærmeste naboer til anlægsområdet for de to stationsanlæg. Påvirkningen begrundes i at den har et vist omfang og en varighed på grund af anlægsperiodens længde, men at det kun er ganske få boliger, der kan udsættes for påvirkning. Boligerne ligger over 100 m fra anlægsområdet, og arbejdet forventes primært at finde sted i dagsperioden. Desuden vil lyskilder blive indstillet, så de ikke peger mod eksisterende beboelse.

4.4.1.3 Elkabler

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at kabelgraven for en delstrækning (ca. 1,5 km) vil typisk stå åben i en arbejdsuge. Under arbejdet sikres det, at lyskilder ikke er rettet mod eksisterende beboelse i anlægsområdet.

I rapporten vurderes det, at der kan være en mindre diffus lyspåvirkning af de 6 beboelsesejendomme, som ligger indenfor 25 meter fra arbejdsbæltet, men i en meget kort periode (få dage og kun i de mørke timer). Endvidere vil arbejdet foregå på hverdage mellem kl. 07-18.

4.4.1.4 Miljøstyrelsens samlede vurdering

Miljøstyrelsen er enig i rapportens vurdering af, at lyspåvirkningen i anlægsfasen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning. En forudsætning for denne vurdering i forhold til arbejdspladser og stationsanlæg er, at lyset er fokuseret og kun i brug, når der er anlægsaktiviteter. Miljøstyrelsen stiller derfor vilkår, der fastholder disse forudsætninger.

4.4.2 Driftsfase

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at belysning af kompressorstation, transformestation og modtagetterminal vil være indrettet, så det ikke er til væsentlig gene for naboer.

Der opsættes lysmaster på stationsarealet, som har til formål at lyse området op i et nødvendigt omfang, for at man kan navigere rundt på arealet, hvis der er behov for det, i de mørke timer. Belysning vil blive opsat, så den fokuseres på de ting, der skal oplyses og ikke spreder lys unødigt til omgivelserne. Det sikres, at lyskilder ikke er rettet mod eksisterende beboelse i området. Det vil primært være behov for belysning i vinterhalvåret på hverdage i ydertimerne, og ved akutte opgaver uden for normal arbejdstid, hvilket kan forekomme få gange i løbet af året.

På baggrund af ovenstående vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning med lys i driftsfasen. Der vil kun i sjældne tilfælde være behov for belysning og kun i kortere tid. Derudover vil lyset være fokuseret. Miljøstyrelsen lægger dette til grund og vurderer, at der ikke er behov for at stille vilkår til belysning i driftsfasen.

4.5 Affald

Af rapporten fremgår, at generelt vil alt affald fra projektet blive kildesorteret og opdelt i fraktioner samt håndteret og bortskaffet i overensstemmelse med de berørte kommuners erhvervsaffaldsregulativ.

Det er oplyst, at etableringen af gasrørledningen på den ca. 210 km lange strækning fra Blåbjerg plantage til Faxe vil generere affald ved krydsninger af et stort antal veje. Det drejer sig om asfalt, stabilgrus, bundsikring og lignende fra vejarealer. Disse materialer genanvendes i størst muligt omfang.

Ved underboring vil overskudsjord blive bortskaffet efter gældende regler for deponering af jord.

Såfremt der ved anlægsarbejdet registreres tegn (syn/lugt) på forurening f.eks. i form af oliespild i materialerne er det oplyst, at det vil blive bortskaffet eller nyttiggjort efter aftale med den kompetente myndighed.

Der forventes ikke at være væsentligt andet affald til bortskaffelse fra projektet ud over mindre mængder almindeligt byggeaffald og fx svejse-elektroder og metalspånner fra anlægsfasen samt vegetation fra rydning af arbejdsområde. Hertil kommer kontoraffald og sædvanlig dagrenovation.

Hverken i anlægs- eller driftsfasen vil der blive genereret farligt affald, udover Normaffald, se afsnit 4.6.

Miljøstyrelsen vurderer, at selvom det er et stort projekt, vil der ikke genereres så store affaldsmængder, at det kan blive problematisk at bortskaffe dem til godkendte myndigheder. Derudover genereres ikke særligt farligt affald, der skal håndteres. Miljøstyrelsen vurderer, at kommunernes affaldsregulering og regulativer sikrer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning fra det affald projektet genererer. Der stilles der for ikke yderligere vilkår.

4.6 Normaffald

Under drift af anlægget vil der på linjeventilstationer Nybro, Egtved, Nyborg, Kongsmark og Everdrup skulle håndteres små mængder affald, kaldet NORM-affald (Naturally Occurring Radioactive Material).

Olie- og gasprodukter indeholder meget små mængder naturligt forekommende radioaktive stoffer. Derfor kan belægninger i gasrørene have et forhøjet indhold af radioaktive stoffer. NORM-affald fremkommer kun på linjeventilstationer efter rensning ved en scraper, som er den sluse, der bruges, når rørene skal vedligeholdes.

Affaldet stammer fra gassen og mængden er i størrelsesordenen 1 – 5 liter, for hver inspektion, hvilken foretages cirka 1 gang hvert 10 år, for hver scraper-station. Den mængde NORM-affald, der genereres fra det samlede danske gastransmissions-net, skønnes til ca. 5 kg pr. år.

Der er ingen opbevaring af NORM-affald på de enkelte L/V stationer. Affaldet transporteres efter opsamling fra linjeventilstationen til et godkendt depot på Energinets anlæg i Egtved. Hele området er indhegnet og døgnovervåget.

NORM-affaldet opsamles og håndteres efter regler og tilsyn fra Statens Institut for Strålebeskyttelse og Arbejdstilsynet, som har haft Miljøkonsekvensrapporten i høring. Ingen af dem har bemærkninger til fremgangsmåden. På den baggrund og under forudsætning af at tilladelser fra Statens Institut for Strålebeskyttelse og Arbejdstilsynet overholdes, vurderer Miljøstyrelsen, at Norm-affaldet kan håndteres og opbevares forsvarligt og uden en væsentlig påvirkning på mennesker og omgivelser.

4.7 Rekreative aktiviteter og friluftsliv

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at de rekreative aktiviteter og friluftslivet inden for projektområdet til gasrørledningen og elkabel knytter sig til nationale og regionale cykel-, løbe- og vandreruter, badestrand, golfbane, natur med rekreative eller friluftsmæssige formål samt åer med mulighed for lystfiskeri. I rapporten er følgende områder af særlig interesse for rekreative aktiviteter og friluftsliv blevet identificeret:

- Houstrup Strand og Blåbjerg Klitplantage (Vest Jylland)
- Stenderup skovene ved Kolding (Øst Jylland)
- Naturpark Lillebælt (Jylland/Fyn)
- Skinnecykelbane mellem Assens og Tommerup (Fyn)
- Odense Å (Fyn)
- Vikingeborgen Trelleborg (Sjælland)
- Susåen (Sjælland)

Det er oplyst, at effekten, som følge af etablering af gasrørledningen, primært vil bestå i, at der i arbejdsbæltet (ca. 32 meter bredt), i en begrænset periode på 2-3 måneder, er begrænsninger i adgangs- og anvendelsesmuligheder til rekreative gang- og cykelstier, naturområder, strande og badeforhold etc., og at en vis støj fra anlægsarbejderne ikke kan undgås. I det omfang stier afbrydes og gennemgraves, anvises alternative ruter, medmindre der kan etableres en midlertidig passage. Helt generelt genetableres stiforbindelserne hurtigst muligt, forventeligt inden for en måned, efterfulgt af en senere re-etableringsperiode på omkring en til to uger.

Ved Houstrup Strand og i Blåbjerg Klitplantage påvirkes de rekreative aktiviteter på stranden og i dele af plantagen henover to somre. Rekreative veje og stier påvirkes lige som de øvrige veje i meget korte perioder, og enten laves en midlertidig stiforbindelse, fx ved brug af jernplader, eller der skiltes med alternative forbindelser, så der fortsat er mulighed for passage forbi arbejdsområdet. Brugere af området har således flere alternative muligheder for at benytte strande og stier i plantagen. Taget den forholdsvist korte varighed i betragtning, vurderer Miljøstyrelsen, at påvirkningen er acceptabel og ikke væsentlig.

Område ved opstregningsarealet ved Stenderupskovene, herunder Gl. Ålbo campingplads, bliver påvirket væsentligt, da det bliver påvirket af både støj og anlægsaktiviteter i 2 sæsoner i op til 10 måneder. Gæsterne på campingpladsen har derfor ikke samme mulighed for at bruge området uforstyrret. Det oplyses i rapporten, at der er tilsvarende rekreative muligheder tæt på området.

For vurdering af støj henvises til afsnit 4.2.1.

Sammenholdt med de vilkår, der stilles til regulering af anlægsstøjen samt offentlighedens mulighed for at tilgå andre rekreative områder i nærområdet, vurderes den samlede påvirkning af området ved opstregningsarealet ikke væsentlig.

Under forudsætning af at de beskrevne tiltag i rapporten for at mindske påvirkningen af rekreative aktiviteter og friluftsliv realiseres, vurderer Miljøstyrelsen, at projektet vil kunne etableres uden væsentlige påvirkninger.

I driftsfasen vurderes der ikke at være rekreative aktiviteter eller friluftsliv, der kan blive påvirket. Der henvises dog til afsnit 4.16 landskab og visuelle forhold for yderligere information om området ved Everdrup transformerstation.

4.7.1 Kumulation

Energinet har i februar 2018 fået tilladelse til at etablere Viking Link. Viking Link er en ny elkabel-forbindelse til England, der etableres omtrent 750 m nordligere end Baltic Pipe og parallelt med det. Elkablet vil også passere Blåbjerg Klit-plantage. De vigtigste sammenfald mellem disse to store projekter vurderes at være, at samme adgangsveje, p-pladser og strand benyttes.

Det betyder, at rekreative aktiviteter langs stranden og i klitplantagen forstyrres i et større område samtidig. Forstyrrelsen vil blive håndteret ved omlægning af stier, cykel og vandreruter og ved information til besøgende. Omlægningerne koordineres mellem de to projekter, hvis de gennemføres samtidigt eller med tidsmæssige overlap. Det vurderes ikke at effekten af den øgede påvirkning er væsentlig, når stier er omlagt, og da det fortsat vil være muligt at færdes i området.

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen heraf.

4.8 Sikkerhed

Det er blevet oplyst af Energinet, at siden det danske gastransmissionsnet blev etableret i 1980'erne, har der aldrig været udslip, brandulykker eller lign. Da gas kan forvolde skade, hvis det slipper ud og antændes, er der strenge krav til, hvordan en gasrørledning bygges og drives.

Selv om der aldrig tidligere har været ulykker, kan de dog opstå, men der er generelt ingen grund til at frygte udslip eller ulykker.

I Danmark er det især Arbejdstilsynet, som fastsætter detaljerede regler for design, placering, drift, vedligeholdelse og overvågning af gasanlæg. Reglerne, som er baseret på internationale standarder, minimerer risikoen for ulykker i naturgassystemet. Efter anlæg af gasrørledningen vil denne blive afmærket i terrænet, for at sikre at rørledningen ikke bliver beskadiget. I anlægsfasen vil der ikke være gas i rørledningen.

Nybro modtagestation er en risikovirksomhed (kolonne 3), hvilket betyder, at der skal udarbejdes en sikkerhedsrapport, som lever op til kravene i risikobekendtgørelsen. Beredskabet, politi, arbejdstilsynet og Miljøstyrelsen skal have accepteret rapporten, inden Miljøstyrelsen kan meddele en miljøgodkendelse (§ 33-godkendelse) til udvidelsen af modtagestationen. Såfremt der er behov for at stille vilkår omkring sikkerhedsrapporten, vil disse blive stillet i Miljøstyrelsens §33-godkendelse. Der stilles derfor ikke vilkår i nærværende § 25-tilladelse. For yderligere information henvises til § 33-godkendelsen.

Kompressorstationen ved Everdrup anlægges efter reglerne i bekendtgørelse om sikkerhedsbestemmelser for naturgasanlæg efter lov om arbejdsmiljø. Det er arbejdstilsynet, der er godkendende myndighed. Selve anlægget fordrer en ydre sikkerhedszone på 200 m, hvor der ikke kan planlægges for arealanvendelsen uden forudgående vurdering af sikkerheden. Det er oplyst, at der ikke er boliger beliggende i sikkerhedszonen.

Samlet vurderer Miljøstyrelsen, at etablering og drift af Baltic Pipe ikke vil have en væsentlig betydning for sikkerheden, så længe vilkår i § 33-godkendelsen overholdes.

4.9 Trafik

Trafik vil blive berørt i anlægsfasen ved dels gennemgravning af veje, ved arbejdspladserne, ved udbygning af Nybro modtagestation og endelig ved etablering af Everdrup Kompressorstation.

Ligeledes vil der i driftsfasen være et øget antal transportere til Nybro Modtagestation og Everdrup kompressorstation.

4.9.1 Gasrørledning, elkabler og linjeventilstationer

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten at nedlægning af gasrørledningen på den ca. 210 km lange strækning vil indebære krydsninger af en lang række veje.

De mindre veje passeres ved gennemgravning, som er en hurtig metode (2 – 3 dage) der kræver begrænset plads, og derved kun medfører få gener for vejens brugere og dermed beboerne i nærområdet til anlægsarbejderne.

Ved hjælp af skilte bliver der anvist alternative ruter, så trafikken ledes ad andre veje, mens krydsningen pågår. Eventuelt kan krydsning ske i to etaper, således at trafikken kan opretholdes ved at regulere trafikken så kun et spor holdes åbent eller via midlertidigt vejstykke ved siden af, hvor gasrørledningen krydser vejen.

4.9.2 Rørlagerpladser

NIRAS har for Energinet udarbejdet en vurdering af trafikssikkerhed i forbindelse med transporter til og fra rørlagerpladserne. De har vurderet på rørlagerpladser i bynært miljø og i landligt miljø. Redegørelsen er vedlagt som Bilag A til miljøkonsekvensrapporten.

Det er oplyst, at for røroplagspladser i bynært miljø vurderes det at transportruterne er placeret, hvor kørsel med tunge køretøjer kan forventes. Midlertidige hastighedsnedsættelser anbefales ved ind- og udkørsler til rørlagerpladserne. Vurderingen er, at rørtransporterne ikke udgør en væsentlig påvirkning af trafikssikkerheden på influensvejnettets omkringliggende miljø, med undtagelse af ind- og udkørsler til rørlagerpladser, hvor hastigheden bør nedsættes.

For rørlagerpladser i landligt miljø, er der taget udgangspunkt i rørpladsen ved Henne, Houstrup Strand, matr.nr 9e. Der vurderes at størstedelen af vejene er dimensioneret til tung trafik. Hvorimod på fx grusveje, der er for smalle til, at transporter kan krydse hinanden eller, hvor vejens befæstelse ikke egner sig til tung trafik vil det blive undersøgt om der er mulighed for at udvide vejen midlertidigt eller efterfølgende retablere vejkanter. Der er også vurderet på trafik forhold for bløde trafikanter. Her er der taget udgangspunkt i cyklister og andre bløde trafikanter fx ryttere langs Houstrup Strandvej. Her er der ikke særlige kørearealer til bløde trafikanter. I stedet vil der blive skiltet, og borgerne i området vil blive informeret om forestående rørtransport.

Energinet vurderer, at adgangsforholdene for de to undersøgte rørlagerpladser vurderes at være repræsentative for resterende rørlagerpladser i landet. Det konkluderes at trafikpåvirkningen fra transporterne særligt er mærkbare på vejnettet nærmest rørlagerpladserne, hvor transporterne benytter sig af de mindre veje. Rørtransporterne tilfører ca 40 transporter pr dag fra hver rørlagerplads. Se Bilag A (NIRAS, 2021b).

Energinets samlede vurdering af anlægsarbejdernes påvirkning af trafikfremkommeligheden og trafikssikkerheden er at den, med baggrund i ovenstående foranstaltninger, vil være en mindre påvirkning. I de mest intensive perioder vurderes påvirkningen at være moderat. Begrundelsen er at påvirkningen i forhold til trafikssikkerhed har en vis geografisk udstrækning og finder sted på mindre veje, langs med tracéet, men er kortvarig. Påvirkningen af trafikfremkommeligheden er tidsmæssigt yderst kortvarig, på den konkrete lokalitet.

Miljøkonsekvensrapporten har været sendt i høring hos de berørte kommuner, som ikke har haft bemærkninger som vejmyndighed til vurderinger.

Miljøstyrelsen lægger kommunernes tilbagemelding og de anførte foranstaltninger, der gennemføres, til grund og vurderer på den baggrund at transport til og fra rørlagerpladser ikke vil have en væsentlig betydning. Der stilles ikke yderligere vilkår.

4.9.2.1 Nybro Modtagestation

Anlægsfase

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at anlæg af modtageterminalen vil medføre store ændringer i trafikintensiteten i området. Det påregnes at antallet af daglige tunge transporter stiger gennemsnitligt med 15 – 20 pr. dag på hverdage, inklusiv returkørsler. I hele anlægsperioden (2 år) vil der være persontransport af de ansatte, som skønnes til 50 – 60 pr. dag på hverdage, inklusiv returkørsler og tilsvarende omkring 6 på lørdage inklusiv det personale, der allerede betjener det eksisterende anlæg i dag.

Det forventes, at de daglige tunge transporter primært foregår via Nymindesgabvej og Nybrovej. Personbiltransporten vil være spredt på hele vejnettet, med indkørsel via Nybrovej. Trafikken vil primært foregå mellem kl. 07 og kl. 18.

Det er endvidere oplyst, at behovet for tung transport varierer meget under anlægsperioden, og på baggrund af de fremlagte faseinddelte tids- og arbejdsplaner for bygge- og anlægsarbejderne ses, at trafikken kun har en væsentlig intensitet i en forholdsvis begrænset tidsperiode på højst 1 måned. Det trafikale vejnet omkring Nybro er veludbygget og en væsentlig påvirkning kan derfor udelukkes.

Miljøstyrelsen har i forbindelse med udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten hørt Varde Kommune, som vejmyndighed. Varde Kommune har ikke indsendt bemærkninger om påvirkningen af den øgede trafik i den forbindelse.

Fordi den afledte trafik fra anlægsarbejderne begrænses til et mindre geografisk område og de berørte veje generelt ikke er befærdede, men med gode oversigtsforhold, samt at kommunen ikke har haft bemærkninger, vurderer Miljøstyrelsen at påvirkningen af trafikikkerheden i området ikke vil være væsentlig.

Driftsfase

Det er oplyst, at i driftsfasen for Nybro Modtagestation forventes omfanget af øget trafik at være i størrelsesordenen 50 – 100 personbiler (t/r) per dag, samt daglige vareleverancer med fragtbiler. Det vurderes at antallet af person- og fragtbiler fordobles i forhold til de nuværende forhold.

Da indgangsvejen ligger ved Nybrovej, der har gode oversigtsforhold og med god afstand til de nærmeste beboelsesejendomme, vurderes der ikke at være væsentlige ændringer i trafikfremkommeligheden eller trafikikkerheden, sammenlignet med de eksisterende forhold.

På baggrund af ovenstående oplysninger vurderer Miljøstyrelsen, at drift af Nybro modtagestation ikke vil påvirke trafikken i nærområdet væsentligt.

4.9.3 Everdrup Kompressorstation

Anlægsfase

Det er i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at der ved kompressorstationen etableres en adgangsvej fra Rønnedevej til stationsanlægget.

Rønnedevej er en hovedvej øst for Sydmotorvejen (M30). Den nye adgangsvej til kompressorstationen er etableret fra Rønnedevej ved nr. 12. Forud for valget af denne placering, er der udarbejdet en trafikikkerhedsvurdering i forhold til den egnede tilslutning på Rønnedevej (MOE, 2018).

Estimeret forventet trafikmængde på Rønnedevej (årsdøgntrafik) er på ca. 2.500 køretøjer, hvoraf 10 – 12 % forventes at være tung trafik (Moe 2018).

Etablering af stationen vil i gennemsnit betyde en forøgelse af trafikken med 10 personbiler og 10-20 tunge transporter pr dag.

Etablering af den nye adgangsvej til stationsanlægget, vil medføre en del aktiviteter i området ved Rønnedevej 12 og 19. Energinet har oplyst, at der for at skabe tryghed omkring arbejdet og transportaktiviteterne, inddrages dette i snakken med lodsejerne i den forudgående ekspropriationsforretning.

Hestehavevej vest for stationen vil i mindre omfang, dvs. op til to måneder, blive benyttet som transportvej til og fra stationsanlægget i opstartsfasen af anlægsarbejdet. Transporterne på Hestehavevej vil i opstartsperioden primært være med personbiler og i mindre omfang tunge transporter med anlægsmaterialer til pladsen. Omfanget vurderes at være 10 personbiler til og fra området før

kl. 07 og efter kl. 15. Omfanget af tunge transportere forventes at være i et meget begrænset omfang. Her skønnes antallet af tunge transportere, på Hestehavevej de første måneder, at være begrænset til omkring i alt 10, og vil typisk finde sted mellem kl. 07-18.

Det er lastbilmængden under anlægsfasen som i miljøkonsekvensrapporten vurderes at udgøre en særlig gene og forringelse af trafikikkerheden på Tågeskovvej, som er syd for stationen, og som Hestehavevej krydser ind i. Trafikfremkommeligheden på de øvrige omkringliggende veje vurderes ikke påvirket af anlægsarbejdet ved kompressorstationen. Dvs. det er primært Hestehavevej, Tågeskovvej og Rønnedevej, som påvirkes i anlægsfasen.

Energinet har inddraget anbefalinger fra en udarbejdet trafikikkerhedsvurdering i forhandlingerne med Næstved Kommune, om placering af adgangsvejen.

Der er indgået hørings svar fra beboerne i nærområdet til stationsanlægget, som blandt andet omhandler bekymringer for, om beboerne i nærområdet, herunder en nærliggende institution for børn, fortsat kan færdes sikkert på blandt andet Hestehavevej og Tågeskovvej.

Energinet konkluderer, at fordi den afledte trafik fra anlægsarbejderne, begrænses og tilpasses de veje som kan anvendes og varigheden af anlægsarbejdet er begrænset (3 år), og borgerne i nærområdet indtages via kommunikations- og borgerinddragelsesplan, er påvirkningen af trafikikkerheden i området, ved valg af adgangsvej fra Rønnedevej vurderet som en mindre påvirkning.

Miljøstyrelsen har hørt Næstved Kommune som vejmyndighed i denne sag. Næstved Kommune har ikke fremsendt bemærkninger angående placering af den ny adgangsvej eller belastning af det eksisterende vejnet i anlægsfasen.

Miljøstyrelsen vurderer, på baggrund af kommunen tilbagemelding, samt med etablering af adgangsvej fra Rønnedevej, vil trafikken naturligt blive ledt ad mere egnede og større veje, hvor den øgede trafikbelastning i anlægsfasen vil være af underordnet karakter. Det lægges til grund, at der er estimeret en forventet trafikmængde på Rønnedevej (årsdøgntrafik) på ca. 2.500 køretøjer, hvoraf 10 – 12 % forventes at være tung trafik (Moe 2018).

Driftsfase

For kompressorstationen ved Everdrup er det oplyst, at der dagligt forventes op mod ti personbiler til og fra anlægget, samt få daglige vareleverancer.

Miljøstyrelsen vurderer, at den øgede transport til og fra anlægget ikke vil udgøre en væsentlig påvirkning hverken af fremkommeligheden eller trafikikkerheden.

Kumulation

Ved Everdrup vil projektet Gasledning Lolland Falster blive tilkoblet. Tilkoblingen vil ske i 2023, hvor kompressorstationen er etableret. Der vil derfor ikke være en væsentlig kumulativ virkning.

4.10 Vibrationer

Der vil forekomme vibrationer i anlægsfasen i forbindelse med banekrydsninger. Vibrationerne kan give anledning til bygningsskadelige vibrationer og komfortvibrationer for de personer, der opholder sig i nærområdet.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at udbredelsen af bygningsskadelige vibrationer bl.a. afhænger af undergrundens beskaffenhed og kan derfor være vanskelige at vurdere entydigt. For et anlæg, der strækker sig 210 km på tværs af Danmark vil undergrundens sammensætning således løbende ændre sig. For at anskueliggøre påvirkningens størrelsesorden er der sammenlignet med store spunsramnings- og pæleramningsarbejder ved et anlægsarbejderne for Tuborg Syd – boliger (COWI, 2018b). Her blev en minimums afstand for bygningsskadelige vibrationer beregnet til 13 meter til normale bygningskonstruktioner og 22 meter til følsomme bygningskonstruktioner. Minimumsafstanden for at undgå komfortvibrationer i tidsrummet kl. 07-18 på hverdage blev beregnet til 66 m.

Da de nærmest beliggende boliger til arbejdsområder, hvor der rammes, i Baltic Pipe projektet ligger over 75 m væk vurderer Energinet, at der hverken er risiko for bygningsskadelige vibrationer eller komfortvibrationer, og der er dermed ingen påvirkning.

Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Endelig kan det oplyses, at ved ilandføringen i Middelfart har Energinet foretaget en fotoregistrering af de nærmeste boliger for at dokumentere om at anlægsarbejdet ikke gav anledning til bygningsskader. Fotoregistrering viste ingen skader på de nærmeste boliger til ilandføringen.

4.11 Plangrundlag og kommuneplaner

Erhvervsstyrelsen har d. 12. juni 2019 udstedt et landsplandirektiv for projektet, der udgør plangrundlaget for projektet.

De berørte kommuner har i deres planlægning udlagt områder til forskellige formål, og der er områder, hvor eksempelvis by- eller erhvervsudvikling forventes i fremtiden. Sådanne områder kan påvirkes af gasrørledningen, der kan lægge begrænsninger på den fremtidige arealanvendelse. Energinet har på baggrund af dialog med de berørte kommuner så vidt muligt tilpasset linjeføringen, så den undgår at begrænse kommunernes kendte udviklingsplaner.

Energinet har indhentet oplysninger fra berørte kommuner om vådområder og konkrete vådområdeprojekter. Oplysningerne er indpasset i projektet først og fremmest ved tilpasning af projektområdet for at undgå berøring med vådområderne. Hvor det ikke har kunnet lade sig gøre at undgå berøring med vådområder eller konkrete vådområdeprojekter, vil der blive taget hensyn i anlægsfasen. Energinet har kendskab til ét konkret kommunalt vådområdeprojekt, som er placeret i Kerteminde Kommune syd for Rønninge ved Vindinge Å. Der er ved etableringen af gasrørledningen brugt betonryttere omkring ledningsender, der beskytter gasrørledningen og sikrer den mod opdrift. Efter anlægsarbejdets afslutning kan vådområdet etableres. Vådområdet er planlagt etableret ved overrisling og afbrydelse af dræn.

Miljøstyrelsen finder ikke på foreliggende grundlag anledning til at bemærke yderligere i forhold til plangrundlag og kommuneplaner.

4.12 Råstofindvinding

Rørledningen berører råstofområder i Assens, Odense og Faaborg-Midtfyn Kommune. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at i det omfang strækingsanlæggene etableres inden for råstofindvindingsområderne, vurderes påvirkningen i anlægsfasen at være lille til moderat. Det vil kun være en mindre del af råstofindvindingsområdet, som vil blive berørt, og anlægsarbejderne vil være tidsbegrænsede og forbigående.

Det er oplyst, at såfremt anlægsarbejderne påfører ejer eller råstofindvinder dokumenterbare tab, skal Energinet afholde disse. På denne baggrund vurderer Energinet påvirkningen som ikke-væsentlig.

Der vil dog også være en varig påvirkning af mulighederne for udnyttelse af hele områdets indvindingspotentiale, da der inden for sikkerhedszonen på 20 meter på hver side af gasrørledningen som udgangspunkt ikke må finde råstofindvindingssted. Det er dog vurderingen, at det kun er en mindre del af områderne, der påvirkes af projektet.

Det er oplyst, at hvis gasrørledningen begrænser muligheden for indvinding af råstoffer, vil dette indgå i ekspropriationsforretningen.

Miljøstyrelsen finder på det foreliggende grundlag ikke anledning til at stille vilkår, idet påvirkningen i såvel anlægs- som driftsfasen vurderes at være mindre væsentlig, da kun en mindre del af indvindingsområderne påvirkes.

4.13 Landbrug

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at landbrugsdriften i anlægsfasen påvirkes ved at adgangen til markerne kan være midlertidigt omlagt, samt at der ikke kan dyrkes på projekts arbejdsarealer.

Det er oplyst, at adgangsveje og oplagspladser indrettes med køreplader, måtter, opbygges med sand, eller at der anvendes tilsvarende metoder, som tager hensyn til jordbundens naturlige sårbarhed over for tryk-skader eller særligt våde vejrforhold.

I driftsfasen vil der være indskrænkninger i rådigheden i servitutbæltet, der typisk vil være på 10m, som omfatter grubning og tilplantning med afgrøder med dybtgående rødder. Landbrugsdriften kan i øvrigt ske uændret.

Påvirkningen af landbrugsdriften vurderes på den baggrund ikke at være væsentlig. Miljøstyrelsen lægger her til grund, at der ved etablering af køreveje og oplagspladser på landbrugsjord vil blive anvendt køreplader, måtter, opbygges med sand eller tilsvarende, som tager hensyn til jordens naturlige sårbarhed over for tryk-skader eller særligt våde forhold.

Dræn

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår, at i forbindelse med nedgravning af gasrøret på landbrugsjord, vil rørledningen afbryde de eksisterende dræn på de landbrugsarealer, der gennemgraves. Når gasrørledningen er lagt i jorden, vil dræne blive reetableret til minimum samme stand, som inden anlægsarbejderne gik i gang. Det er endvidere oplyst, at dræning af arealer er opretholdt i hele anlægsfasen med undtagelse af kortvarige afbrud i forbindelse med etablering af midlertidige omlægninger.

Med henvisning til det forholdsvis meget begrænsede tidsrum dræne bliver afbrudt, vurderer Miljøstyrelsen, at dette forhold ikke kan give anledning til væsentlige miljømæssige påvirkninger.

Energinet har endvidere oplyst, at hvis dræne generelt befinder sig i en dybde ned til omkring 1,2 – 1,3 m, vil gasledningen som udgangspunkt lægges dybere. Hvis et enkelt dræn ligger meget dybt, men ikke således at gasledningen kan passere over det, vil gasledningen blive bukket lokalt, således at gasledningen placeres under dræn.

Miljøstyrelsen skal understrege, at det er vigtigt af hensyn til såvel landbruget som det stedlige økosystem, at der er fokus på, at den hydrologiske balance i de områder, der berøres af projektet, ikke ændres på sigt. Miljøstyrelsen fastholder derfor genetableringen af dræn til uændret effektivitet ved vilkår 3

4.14 Skovbrug

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at i anlægsfasen påvirkes skovbrug ved at der skal ryddes skov, og i driftsfasen påvirker projektet skovbrug ved at pålægge servitutter på skovarealet (levende hegn, fredskov, eksisterende skov) der forhindrer tilplantning i et 4 m bredt bælte over gasrørledningen. Ved ny skov er bæltet 10 m.

Det er endvidere oplyst, at det ikke kan udelukkes, at restriktionerne indenfor servitutbæltet øger risikoen for stormfald. Påvirkningen er vurderet som moderat og virkningen som ikke-væsentlig, da omfanget er relativt beskedent, og fordi der ikke sker ændringer i forhold til at udøve skover-hvervet lokalt eller for skovbrug generelt.

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen, da det kun er en mindre del af skovene, der bliver påvirket.

4.14.1 Fredsskov

Det er oplyst, at Energinet i forbindelse med fastlæggelse af linjeføringen har haft et særligt fokus på at undgå områder med fredsskov. De områder, der påvirkes, anses derfor for at være områder, der af tekniske årsager ikke kan undgås at blive berørt. I områder med fredsskov har projektet ansøgt Miljøstyrelsen om og modtaget dispensation til etablering af gasrørledningen og stationsanlæg. Dispensationerne giver mulighed for at rydde skov og beskære træer, men kun i det omfang, der er absolut nødvendigt. Der er derfor i disse områder arbejdet med et indsnævret arbejdsbælte. Der ryddes i alt 22,49 ha fredsskov i projektet. Der henvises endvidere til afsnit 4.19.1.1.

4.14.2 Levende hegn

Gasrørledningen vil i driftsfasen påvirke en række levende hegn grundet træfældning. Hegnene kan ikke reetableres fuldt ud, idet det skal sikres, at der hele tiden er et frirum på 2 meter på hver side af gasrørledningen af hensyn til fremkommelighed. Der kan derfor i servitutter blive stillet krav om, at der ikke må efterplantes med bestemte typer af beplantning som kan være til skade for ledningen.

Styrelsen finder det væsentligt, at ryddede levende hegn genoprettes straks efter etableringen af rørledningen er tilendebragt, så deres økologiske funktion og lævirkning genetableres. Dokumentation for reetableringen skal kunne forevises Miljøstyrelsen på forlangende i form af fx billedmateriale fra før og efter anlæggets etablering. Dette fastholdes ved vilkår 4. Der henvises endvidere til afsnit 4.19.1.1.

4.15 Arkæologi og kulturarv

Projektet påvirker primært arkæologi og kulturarv i anlægsfasen, dels ved påvirkning af synlige elementer i landskaber som f.eks. gennemgravning af beskyttede diger, dels ved påvirkning af usynlige elementer, når gravearbejdet medfører blotlæggelse af begravede elementer som stolpehuller, gravpladser, redskaber og lignende.

Når gasrørledningen er endelig anlagt, markeres linjeføringen af markeringspæle for hver ca. 500 m, dog sådan at arkæologi og kulturarv undgås.

4.15.1 Arkæologi og kulturarvsområder

Energinet har ved gennemgang af arkæologi og kulturarv fokuseret på det 40 m brede undersøgelsesbælte, der er blevet udmeldt til museerne. I ni tilfælde har anlægsbæltet skåret igennem beskyttelseszoner omkring synlige, fredede, fortidsminder. Indblik til fortidsmindet har været begrænset til den periode, hvor anlægsarbejdet er blevet gennemført. Efter anlægsarbejdet er der indblik til fortidsmindet som før anlægsarbejdet. Arkæologiske jordfund i anlægsbæltet inden for beskyttelseszonen er håndteret efter Museumslovens § 27, hvorved de er udgravet af det lokale museum efter godkendelse af Slots- og Kulturstyrelsen inden for Museumslovens rammer. Den lokale kommune har i hvert tilfælde givet dispensation til anlægsarbejde inden for beskyttelseszonen. Arbejder i nærheden af fredede fortidsminder og inden for beskyttelseszonen er håndteret i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Alle forundersøgelser og egentlige arkæologiske undersøgelser som konsekvens af påtrufne jordfaste fortidsminder er nu fuldt gennemført. Alle forundersøgelser og egentlige arkæologiske undersøgelser er gennemført efter Museumslovens kap. 8. Hver enkelt undersøgelse er følgelig godkendt af Slots- og Kulturstyrelsen, som har vurderet, om det jordfaste fortidsminde var væsentligt, og om det kunne håndteres ved en udgravning eller skulle sikres på anden måde.

Slots- og Kulturstyrelsen har ikke fundet, at der var ukendte jordfaste fortidsminder inden for projektområdet, hvor data og informationer fra fortidsmindet skulle sikres på anden måde end ved ordinær arkæologisk udgravning.

Miljøstyrelsen lægger Slots- og Kulturstyrelsens vurdering til grund, og vurderer at Baltic Pipe projektet ikke har en væsentlig påvirkning på arkæologi og kulturarvsområder.

4.15.2 Beskyttede sten- og jorddiger

Energinet oplyser, at beskyttede sten- og jorddiger bliver berørt 188 gange af projektet. Det er endvidere oplyst, at diget reetableres, så digets profil svarer til tilslutningerne på de to sider af dige gennembruddet, dog således, at reetablering sker med ca. 20% overjord fordi jorden efterfølgende sætter sig. Ved gennembrud af diget på over 5 m er der søgt og fået dispensation hos kommunerne efter Museumslovens § 29.

Miljøstyrelsen vurderer, at det er væsentligt, at beskyttede diger reetableres efter at de er blevet gennembrudt ved anlæg af gasrørledningen. Miljøstyrelsen vurderer, at Museumslovens § 29 fuldt ud varetager dette, og der stilles derfor ikke yderligere vilkår hertil.

Miljø- og Naturklagenævnet har ved 2 afgørelser truffet 20. marts 2020 afgjort, at der ikke må opstilles markeringspæle på beskyttede diger.

Energinet oplyser, at efter afgørelserne er principperne for placering af markeringspæle blevet afklaret med Slots- og Kulturstyrelsen, så markeringspælene placeres i overensstemmelse med klagenævnets afgørelse.

På baggrund af ovenstående vurderer Miljøstyrelsen, at projektets påvirkning af beskyttede sten- og jorddiger ikke er væsentlig.

4.15.3 Kirker og deres 300 m byggelinje

I medfør af Naturbeskyttelseslovens § 19 må der ikke opføres bebyggelse med en højde over 8,5 m inden for en afstand af 300 m fra en kirke, medmindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse. Det er kommunerne, der administrerer loven. Byggeri på under 8,5 m kræver således ingen dispensation fra kirkebyggelinjen.

Ifølge miljøkonsekvensrapporten berører arbejdsbæltet for gasrørledningen fire steder en kirkebyggelinje, mens projektområderne for elkabel hver berører én kirkebyggelinje.

I rapporten vurderes det, at den midlertidige mindskelse af indblik til kirker og andet, som anlægsarbejdet har medført i nogle få måneder et givet sted, at have været ubetydelig. Ved Rohlte er anlægsarbejdet dog forsinket flere måneder.

Etableringen af gas- eller el-ledningen medfører ingen synlige installationer over terræn inden for kirkebyggelinjerne.

Miljøstyrelsen vurderer, at selv om anlægsarbejdet ved Rohlte er forsinket, så er det stadig en tidsmæssig begrænset periode, som ikke ændrer på styrelsens generelle vurdering, at kirkerne ikke bliver påvirket væsentligt i hverken anlægs- eller driftsfasen.

4.16 Landskab og visuelle forhold

4.16.1 Gasrørledning og linjeventilstation

Anlægsarbejderne i forbindelse med nedgravning af gasrørledningen vil give kortvarige visuelle påvirkninger så længe anlægsarbejdet udføres i et område. Når ledningen er lagt i jorden, vil den ikke efterlade synlige spor ud over markeringspæle og et midlertidigt bælte på op til 10 meter omkring ledningen, hvor bevoksning er fjernet. Bevoksningen vil blive reetableret indtil en afstand af 2 meter på hver side af gasrørledningen.

Der forventes ikke væsentlige negative visuelle påvirkninger fra linjeventilstationer, som er små og lave anlæg, der optager mindre områder og skjermes bag lav beplantning.

Miljøstyrelsen vurderer på grund af den korte anlægsperiode på de enkelte lokaliteter, at den visuelle påvirkning er lille. Endvidere vurderes det, at påvirkningen fra det 10 m brede bælte ikke vil være væsentlig for det landskabelige indtryk.

4.16.2 Everdrup Kompressorstation

Kompressorstationen ved Everdrup vil, når den står færdig, være synlig i nærområdet set fra vest og syd, mens skovområdet Tågeskov Hestehave afskærmer anlægget set fra nord til nordøst. Fra længere afstande vil terrænforhold og bevoksning skjule bygninger og de lavere tekniske elementer, og det vil primært være de øvre dele af den op til 45 m høje skorsten, som vil være synlig over længere afstande. For at reducere den visuelle påvirkning vil stationen blive omkranset af et 15-30 meter bredt beplantningsbælte, der med tiden vil mindske synligheden af anlægget. På baggrund af høringssvarene er Energinet endvidere i dialog med kommunen og beboerne for at tilpasse såvel terræn og vegetation, så afskærmningen bliver effektiv og i videst muligt omfang opfylder naboønskerne.

Miljøstyrelsen bemærker, at placeringen af anlægget blev fastlagt på baggrund af en omfattende undersøgelse af i alt 11 alternative placeringer, som blev nøje undersøgt både i forhold til de landskabelige interesser i området, antallet af boliger, herunder om der er landsbyer i nærheden, som kan blive væsentligt påvirket, adgangsmulighederne til elforsyning, vejbetjening.

På baggrund af ovenstående vurderer Miljøstyrelsen, at påvirkningen af landskabet ved lokaliseringen af kompressorstationen er moderat. Energinet har i miljøkonsekvensvurderingen redegjort for anlæggets udformning og tiltag, der sikrer en hensigtsmæssig indpasning af anlægget i landskabet.

Af Landsplandirektivets bestemmelser fremgår det at:

”Stk. 3. Området skal afgrænses af et mindst 15 m bredt beplantningsbælte med primært hjemmehørende arter, jf. principskitse vist på bilag 10. Beplantningsbæltet etableres som flerrækket hegn med karakter af skovbryn. Hegnet skal hovedsagelig bestå af løvfældende træer og buske samt stedsegrønne træer plantet i grupper på strategiske steder. En ydre ring af beplantning skal være på plads ved ibrugtagningstidspunktet. Resten af beplantningen skal være etableret hurtigst muligt og senest 1 år efter ibrugtagningstidspunkt.

§ 15. Inden for området må der opføres ny bebyggelse i form af teknikbygninger, lagerhaller, afblæsningsskorsten og administrationsbygninger med en principiel placering som vist på bilag 10. Bygningerne skal fremstå med facader og tage i ikke skinnende materialer og være i jordfarver herunder grå. Afblæsningsskorstenen skal være lysegrå”.

Miljøstyrelsen lægger til grund, at Energinet er i dialog med beboerne i området, og finder, at landsplandirektivets bestemmelser sikrer, at påvirkningen fra projektet er acceptabel. På den baggrund vurderes der ikke at være behov for at stille yderligere vilkår.

4.16.3 Nybro modtagestation

Ved Nybro vil de nye anlæg kun i begrænset omfang være synlige, og kun hvis de stikker op over den eksisterende beplantning omkring stationen.

Miljøstyrelsen vurderer, at den visuelle påvirkning fra Nybro modtagestation ikke ændrer den samlede påvirkning væsentligt.

4.16.4 Linjeventilstationer

Linjeventilstationerne er generelt lave konstruktioner (op til 2 m) bestående hovedsageligt af rørinstallationer, som afskærms med tilplantet vegetation. Energinet har oplyst, at Energinets driftsorganisation vedligeholder Energinets anlæg efter en driftsplan, der omfatter beskæring af beplantning mv således at funktionaliteten fastholdes.

Miljøstyrelsen lægger oplysningerne til grund og stiller ikke yderligere vilkår.

4.16.5 Fredning

Projektet berører landskabsfredningen ved Stenderup Hage. Formålet med fredningen er at bevare området med landbrugsjord, enge og levende hegn så uændret som muligt. Det fremgår af fredningen, at der ikke må ske terrænregulering, og at levende hegn og diger ikke må sløjfes uden fredningsnævnets godkendelse. Der anføres også, at driften af landbrugsejendomme skal kunne fortsætte, og at der skal være mulighed for adgangsforhold til stranden.

Miljøstyrelsen er bekendt med, at Fredningsnævnet har meddelt dispensation til projektet, hvor det i anlægsfasen vil gennemgrave en del af området i forbindelse med gasrørlægningen.

På Fyn krydser projektet 2 fredninger: en træække ved Bramstrup Gods og en landskabsfredning langs Odense Ådal.

Ved Bramstrup Gods vil der være behov for at fælde et træ i rækken, og dette vil øge hullet omkring den eksisterende gasrørledning. Træækken er i denne ende i forvejen brudt og består af træer af varierende størrelser. I driftsfasen vil træækken fremstå med et ca. 10 m større hul på i alt ca. 32 m bredde omkring de to gasrørledninger, som ikke kan genplantes

Miljøstyrelsen er bekendt med, at Fredningsnævnet har meddelt dispensation til projektet.

Gasrørledningen krydser et område ved Bellinge, som udgør en del af fredningen langs Odense Ådal. Formålet med fredningen er blandt andet at friholde ådalen for yderligere bebyggelse og at sikre og forbedre de kulturhistoriske, landskabelige, geologiske og arkitektoniske værdier. Formålet er også at sikre bynære arealer til rekreative formål, og at ådalen skal udgøre en spredningskorridor for dyre- og planteliv. Fredningen indeholder blandt andet bestemmelser om forbud mod bebyggelse og andre faste konstruktioner/anlæg, terræændringer samt bestemmelser om sikring af offentligheds adgang, tilladelse til hegning og opsætning af hegn.

Odense Å dal underbores, men i anlægsfasen vil der være arbejdspladser på begge sider af ådalen. Herefter vil området blive reetableret.

Miljøstyrelsen er bekendt med at Fredningsnævnet har meddelt dispensation til projektet.

Øst for Skellerup Kirke findes et beskyttet stendige, som også er fredet (Hindemæ stengærde). Baltic Pipe gasrørledningen er placeret parallelt med den eksisterende gasledning, og det er derfor ikke muligt at flytte gasrørledningen uden for stengærdet. Endvidere passerer gasrørledningen området nord for Skellerup kirke. Mellem de fredede områder omkring kirken ligger et lille stengærde, som også er fredet

Krydsningen af stengærderne vil betyde, at der er behov for at fjerne lidt bevoksning/sten, og dette vil øge hullet omkring den eksisterende gasrørledning. De omhandlede diger blev fredet ved overenskomst af 28. november 1959 og har som formål at sikre stendigerne. Fredningen har følgende indhold af relevans for sagen:

” ...

Stengærderne må herefter ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til dem, at de udsættes for ødelæggelse.

For så vidt det af hensyn til færdselsforholdene på godset eller godsets drift i øvrigt er påkrævet at etablere nye eller udvide bestående adgangsåbninger til mark eller skov gennem stengærderne skal dispensation fra foranstående fredningsbestemmelser blive meddelt i fornødent omfang.

Miljøstyrelsen er bekendt med at Fredningsnævnet har meddelt dispensation til projektet.

Miljøstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger at tilføje.

4.17 Vandforekomster

Baltic Pipe projektet kan potentielt påvirke følgende typer af vandforekomster: grundvand, vandløb, søer og kystvand.

Miljøstyrelsen skal ved meddelelse af denne tilladelse sikre sig, at projektet ikke indebærer:

- risiko for direkte eller indirekte påvirkning af vandforekomsterne, der medfører, at aktuel tilstand forringes, eller at fastlagte miljømål ikke kan opnås, jf. lov om vandplanlægning,
- risiko for påvirkning af havets økosystemer og miljømål, der medfører at god miljøtilstand ikke kan opnås eller opretholdes, jf. lov om havstrategi.

4.17.1 Grundvand

4.17.1.1 Oppumpning/sænkning

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten at i projektets anlægsfase forventes der at være behov for tørholdelse af ledningsgraven på strækninger, hvor den aktuelle grundvandsstand står over bunden af ledningsgraven. Der kan desuden i perioder være behov for at tørholde ledningsgraven til elkablerne mellem Haslev og Everdrup samt Blangslev og Everdrup.

Bortledningen af grundvand er oplyst til at være relativt kortvarig og finder kun sted for det helt terrænære grundvand og i forbindelse med anlægsarbejdet at kunne vare fra få dage og op til 2-3 uger inden for det samlede tidsrum, hvor ledningsarbejdet pågår og ledningsgraven står åben i det pågældende område. Typisk sker tørholdelsen ved lænsepumpning fra en pumpeump, således at kun indtrængende grundvand (og regnvand) vil blive bortledt. I visse tilfælde forventes der at være behov for sænkning af det terrænære grundvandsspejl ved hjælp af dræn under ledningsgraven eller ved brug af sugespidsanlæg. I sjældne tilfælde, hvor der forventes store vandmængder, bores der egentlige pumpeboringer, der kan sænke grundvandet.

Oppumpning ved Drabæk Mølle Å og Spidshøj Sø

Der er konstateret 2 tilfælde, hvor bortpumpet grundvand skal udledes til overfladerecipient i Kolding Kommune ved hhv Drabæk Mølle Å og Spidshøj Sø. Derudover vil der ske en udledning af oppumpet grundvand til Søvig Bæk i Varde Kommune. Der henvises til afsnit 4.17.2.3 for vurdering af påvirkning på vandløb/sø.

Det er oplyst, at kun grundvandet i det øverste grundvandsmagasin ved Rolles Møllevej og Drabæk Mølleå påvirkes af anlægsarbejdet, idet der kun sker en sænkning på op til 4 m i det højtydende grundvandsmagasin. Ud over at grundvandet kun sænkes op til 4 m, er sænkningen kortvarig (op til 40 dage), og det vurderes derfor, at sænkningen ikke vil påvirke de to regionale og dybere liggende grundvandsforekomster i området, der i området er adskilt fra de terrænære grundvandsmagasin af mere end 15 m moræneler. Energinet vurderer, at der ikke vil være nogen påvirkning af grundvandskemi, da der kun er tale om en kortvarig bortpumpning af vand fra anlægsområdet. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at den midlertidige bortpumpning af grundvand

hverken vil påvirke den kemiske eller kvantitative tilstand af de grundvandsforekomster, der findes i området, eller forhindre at miljømålet god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand kan opnås.

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen og har ikke yderligere at tilføje.

Det er oplyst, at kun grundvandet i det øverste grundvandsmagasin ved Spidshøj Sø påvirkes af anlægsarbejdet, idet der kun sker en sænkning på op til 2 m. Det vurderes derfor at det kun er et eller begge af de to terrænnære grundvandsforekomster der påvirkes. Ud over at grundvandet kun sænkes op til 2 m, er sænkningen kortvarig (op til 21 dage), og det vurderes derfor, at sænkningen ikke vil påvirke de to regionale grundvandsforekomster i området, der i området er adskilt fra de terrænnære grundvandsmagasiner af mere end 15 m moræneler (Naturstyrelsen, 2013a). Energinet vurderer, at der ikke vil være nogen påvirkning af grundvandskemi, da der kun er tale om en kortvarig bortpumpning af vand fra anlægsområdet. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at den midlertidige bortpumpning af grundvand hverken vil påvirke den kemiske eller kvantitative tilstand af de grundvandsforekomster, der findes i området, eller forhindrer at miljømålet god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand kan opnås.

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen og har ikke yderligere at tilføje.

Oppumpning ved Nybro modtagestation

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at der forventes oppumpet op til 250.000 m³ terrænnært grundvand over en periode på 2 år. Dette svarer til omkring 10.500 m³ pr. måned eller i gennemsnit 10-15 m³/t. Vandet udledes til Søvig Bæk efter tilladelse fra Varde Kommune. Området, hvori der skal sænkes terrænnært grundvand ligger delvist inden for den terrænnære grundvandsforekomst, DK110_dkmj_253_ks, der har god kvantitativ tilstand og ringe tilstand som følge af nitrat.

Grundvandsforekomsten vurderes ikke at blive påvirket af de hver især kortvarige grundvandssænkninger rundt om på arealet, da sænkningerne ud over at være midlertidige og kortvarige også holdes til begrænset dybde.

Den kemiske tilstand påvirkes ikke, da der ikke tilføres nitrat.

Det vurderes på denne baggrund, at der hverken vil ske en påvirkning af den kvantitative eller den kemiske tilstand af den terrænnære grundvandsforekomst i området eller at den forhindres i at miljømålet god kvantitativ og god kemisk tilstand kan opnås.

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen og har ikke yderligere at tilføje.

4.17.1.2 Nedsivning

Det er oplyst, at i langt de fleste tilfælde vil det oppumpede grundvand blive nedsivet lokalt på nærliggende landbrugsjord. Energinet vurderer, at det helt terrænnære grundvand derfor "lånes" for derefter at blive nedsivet lokalt til samme magasin. Med denne metode forventer Energinet at der hverken vil være en kvantitativ eller kvalitativ påvirkning af grundvandsforekomster i området, da sænkningen er helt lokal og kortvarig, og da den opvejes af samtidig nedsivning på naboarealer, og da det er det samme terrænnære vand, der oppumpes og nedsives. Af rapporten fremgår endvidere hvilke kriterier, der ligger til grund for udvælgelse af landbrugsjorden, således at det sikres, at der ikke sker overfladisk afstrømning til nærliggende vandområder. Det fastholdes ved vilkår 5. Bygherrerne skal kunne fremvise dokumentation for at kriterierne er blevet fulgt, f.eks. som fotodokumentation eller tjekliste med beskrivelse af faktiske forhold på den valgte lokalitet. Miljøstyrelsen bemærker endvidere, at nedsivningen kun må ske på landbrugsjord, hvilket betyder at der dermed ikke må ske afstrømning til, eller oversvømmelse af omkringliggende arealer.

Miljøstyrelsen skal hertil bemærke, at det nogle steder i rapporten er oplyst, at der foretages grundvandssænkninger i forekomster der er i ringe kemisk tilstand. Miljøstyrelsen gør opmærksom på at Energinet skal være opmærksom på en hensigtsmæssig håndtering af oppumpet vand fra forurenede forekomster og at dette ikke nedsives til andre grundvandsforekomster. Miljøstyrelsen noterer sig, at nedsivning vil ske lokalt og til samme grundvandsforekomst, og fastholder det ved vilkår, for at sikre, at der ikke sker en kvantitativ eller kvalitativ påvirkning af grundvandsforekomsten.

Vand fra trykprøvning

Efter etablering af rørledningen men inden idriftsættelse skal ledningen trykprøves.

Rørledningen er blevet trykprøvet på en del af strækningen over Sjælland på i alt ca. 50 km. Der blev brugt vandværksvand til trykprøvningen. Efter trykprøvningen indeholder vandet en række korrosionsprodukter og metaller fra rørledningen. Vandet er blevet nedsivet på landbrugsjord efter meddelt tilladelse fra Faxø Kommune.

Det er oplyst, at ledningsstrækningen mellem Vestkysten og modtageterminalen ved Nybro trykprøves i tre sektioner. Vand fra trykprøvningen oppumpes lokalt efter tilladelse fra Varde Kommune. Trykprøvevandet er udledt til terræn efter aftale med kommunen og med lodsejer.

Miljøstyrelsen lægger kommunernes afgørelser til grund og har ikke yderligere bemærkninger.

Det er oplyst, at som forudsætning for vurdering, skal spild mv. fra entreprenørmaskiner forhindres, og der tilføres derfor ikke miljøfremmede stoffer til de relevante grundvandsforekomster, se afsnit 4.17.1.5.

4.17.1.3 Indvinding af vand til trykprøvning af rørledningen.

Vand til brug ved trykprøvning af gasrørledningen på land er i miljøkonsekvensrapporten oplyst til enten at stamme fra eksisterende boringer eller overfladevand fra grusgravsø.

Betydningen af en evt indvinding fra en sø er ikke vurderet i rapporten, hvorfor det forudsættes at vand til trykprøvning skal være indeholdt i eksisterende indvindingstilladelser. Der stilles vilkår 7 hertil, idet dette sikrer at der ikke sker en yderligere påvirkning af den kvantitative tilstand i grundvandsforekomsten.

4.17.1.4 NFI

Analysen fra Miljøstyrelsens grundvandskortlægning viser at projektet krydser et NFI område med stor nitratsårbarhed. Disse områder er både sårbare over for nitrat og andre typer af forurening.

MST gør opmærksom på at for NFI-området i Varde kommune er sårbarheden allerede stor, dvs. der er meget lidt ler i forvejen og ud fra boringerne i området er leret allerede oxideret i de øverste tre meter.

For NFI-området i Kerteminde kommune, er det styrelsens vurdering, at styrelsens lokale og mere præcise model for Fyn har en dybere redoxgrænse i området end GEUS landsdækkende kort.

Miljøstyrelsen vurderer derfor, at leret der graves væk i projektet, allerede er oxideret og derfor yder ikke nogen beskyttelse for magasinerne. Derfor vil projektets anlægsfase, ikke forårsage forringelse af de berørte grundvandsforekomsters miljøtilstande eller risiko for at de fastsatte miljømål ikke kan opnås, jf. § 8 i BEK 449 af 11/04/2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

4.17.1.5 Jord- og grundvandsforurening.

Anlægsfase

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at Energinets entreprenører i anlægsfasen skal udarbejde beredskabsplaner, som beskriver forebyggende tiltag, beredskab og forholdsregler ved spild.

Det er oplyst, at forebyggende tiltag eksempelvis indebærer at tankning sker på spildbakker eller ved andre metoder, der sikrer, at spild undgås. Endvidere er

det oplyst, at der under alle omstændigheder ikke accepteres spild med olieprodukter eller brændstof og det skal umiddelbart bortgraves og transporteres til godkendt modtager. Endvidere skal den kommunale miljøvagt orienteres. Spild bortgraves 100 %, og der følges op med rentjordsprøver til dokumentation for at forureningen er fjernet.

De beredskabsplaner, der udarbejdes af, og gælder for entreprenørerne vil gælde selve arbejdsbæltet og på alle tilknyttede arbejdsarealer langs hele ruten. Energinet vil føre dagligt tilsyn med alle aktiviteter, herunder også med beredskabet.

Miljøstyrelsen vurderer, at ovenstående vil sikre at der ikke sker jordforurening, som kan medføre grundvandsforurening. For at sikre, at der udarbejdes beredskabsplaner fastholdes dette med vilkår, se endvidere afsnit 4.23 og vilkår 26 og 27.

Miljøstyrelsen har fået oplyst, at ovenstående også gælder anlægsarbejdet på Nybro modtagestation og Everdrup kompressorstation, samt anlæg af linjeventilstationer.

Nybro modtagestation

Ved drift af Nybro modtagestation vil der ligeledes kunne ske spild. Dette reguleres i Miljøstyrelsens § 33 –godkendelse, som erstatter denne tilladelse. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Everdrup kompressorstation

Everdrup kompressorstation er beliggende i Næstved Kommune, som har vedtaget et regulativ for opbevaring af farlige stoffer, som også vil omfatte kompressorstationen. Miljøstyrelsen vurderer, i det konkrete tilfælde, at Næstved Kommune, som miljømyndighed, har det nødvendige lovgrundlag (§ 42 efter miljøbeskyttelsesloven og det vedtagne regulativ) til at kunne sikre, at kompressorstationen i drift ikke vil give anledning til jord- og grundvandsforurening

Kortlagte forureninger

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at gasrørledningen passerer gennem eller tæt på V1- og V2-kortlagte forureninger i 7 områder med et antal terrænnære, regionale og dybe grundvandsforekomster. For samtlige berørte grundvandsforekomster gælder at miljømålet og det foreløbige miljømål i henholdsvis Vandområdeplanerne 2015-2021 og Basisanalysen for vandområdeplaner 2021-2027 er god kvantitativ og kvalitativ tilstand. Gasrørledningen berører de 6 steder, mens det sidste område er under Nybro modtagestation.

I rapporten er der redegjort for, at anlægsarbejderne ikke vil give anledning til at mobilisere jordforureningen, således at der vil ske en grundvandsforurening. Hvor anlægget er etableret er den forurenede jord håndteret efter kommunernes tilladelse. Ved Nybro modtagestation viser prøver fra anlægsområdet, at hverken jord eller grundvand er forurenede. Ved Assens, hvor rørledningen gennemløber en tidligere losseplads, er der ikke konstateret affald eller forurenede jord ned til en dybde på 3 m. Rørledningen anlægges i en dybde på 2 m.

På baggrund af ovenstående vurderer Miljøstyrelsen, at etablering af Baltic Pipe projektet igennem kortlagte forureningsområder ikke vil mobilisere forureningen, så den medfører grundvandsforurening.

4.17.2 Vandløb og søer

4.17.2.1 Krydsning af vandløb

Det er oplyst, at krydsning af grøfter og mindre vandløb kan foretages i en åben rende, samtidig med at vandføringen opretholdes.

Dette kan ske ved:

- Midlertidig rørlægning af vandløbet
- Overpumpning af vand fra opstrøms til nedstrøms side
- Omlægning af vandløb ved udgravning
- Installering af gasrør i våd grav

Det er endvidere oplyst, at kommunerne har krævet en række afværgeforanstaltninger i forbindelse med vandløbskrydsninger. Foranstaltningerne er nærmere aftalt i de udarbejdede vandsynsprotokoller og med vandløbsmyndighederne i forbindelse med de konkrete krydsninger. Af rapporten er der en generel beskrivelse af de forskellige afværgeforanstaltninger.

1. Det er velkendt at laksefisk (ørreder) har en lang gydesæson, der på landsplan strækker sig fra oktober til februar måned afhængig af temperatur og vandmængder i vandløbene samt regionale forskelle, herunder genetiske forskelle mellem forskellige ørredstammer (Fiskepleje.dk). Anlægsarbejde i vandløb med ørred, vil ske udenfor gydesæsonen, efter anvisning fra de respektive vandløbsmyndigheder, som har kendskabet til de lokale forhold.
2. Ved reetablering af vandløbene generelt, men særligt i vandløb med ørred, vil der være fokus på i samarbejde med vandløbsmyndigheden at udlægge gydegrus på de påvirkede strækninger, således at bunden stabiliseres og sedimenttransport nedstrøms minimeres. Genskabelse eller forbedring af de fysiske forhold er prioriteret højt for de vandløb, hvor den økologiske tilstand for kvalitetselementet fisk er høj, eller hvor det kan være nødvendigt at forbedre tilstanden, hvor den er dårlig til moderat.

I vandløb med ørred vil der blive anvendt metoder, der sikrer en uhindret adgang opstrøms under hele etableringsarbejdet med gasrørledningen samt anvendt metoder, der minimerer sedimenttransport i vandløbet

3. Ved mange vandløbskrydsninger sikres vandgennemstrømningen ved at placere et antal gennemløbsrør i vandløbet. Ledningsgraven etableres herefter eksempelvis ved spunsning. Med denne metode opretholdes vandføringen uændret og fisk kan uhindret bevæge sig gennem vandløbet.
4. Opgravet jord placeres i en afstand fra vandløbet, så det ikke forårsager sedimentpild ved eventuelle regnskyl, og passagen for fisk opretholdes via en rørforbindelse.
5. Det er muligt at krydse mindre vandløb ved andre opgravningsfrie metoder hvis forholdene ikke tillader gennemgravning.
6. Uanset vandløbets type, målsætning eller hvorvidt det er privat eller offentligt, vil gasrørledningen overalt blive anlagt med en minimumsafstand mellem gasrørledning og vandløbets bund (både den faktiske og den regulativbestemte) på 1 meter.
7. I det omfang det er nødvendigt at iværksætte tiltag til tørholdelse af ledningsgraven, det være sig ved oppumpning af tilstrømmende vand fra selve ledningsgraven eller ved iværksættelse af grundvandssænkninger, foretages ikke udledning af vand til vandløbet. Grundvand eller tilstrømmende overfladevand udledes på terræn, i en lavning eller hvor terrænet ikke skrånede direkte mod vandløbet, efter forudgående aftale med pågældende lodsejer med henblik på nedsivning.

Vedrørende pkt 1 skal Miljøstyrelsen bemærke, at gydesæsonen samlet set løber fra oktober til maj måned. Laksefiskene gyder oppe i vandløbene hovedsageligt i perioden oktober-februar. Æggene klækker i april-maj afhængig af vandtemperaturen.

Miljøstyrelsen har noteret sig, at Energinet tager kontakt til den berørte kommune inden gennemgravning af vandløbet. Styrelsen forudsætter, at de berørte kommuner, som vandløbsmyndighed, er opmærksomme på at også æg skal beskyttes og at de tager dette med i deres vurdering. På den baggrund har Miljøstyrelsen ikke yderligere at bemærke.

Vedrørende pkt 3 bemærker Miljøstyrelsen, at ved brug af gennemstrømsrør ved opretholdelse af vandføringen i fx Vindinge Å, er der krav om kontinuitet, således at røret ikke udgør spærrende forhold i vandløbet, jf. Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2015-2021, s. 52. Energinet har oplyst, at den anvendte metode aftales med vandløbsmyndigheden. Det sikres, at flowet og gennemstrømningen og dermed passagen for fisk sikres og opretholdes med den aftalte krydsningsmetode. Miljøstyrelsen har på den baggrund ikke yderligere at bemærke.

På baggrund af de afværgeforanstaltninger, der fortages, samt de stillede vilkår i nærværende tilladelse, er det Miljøstyrelsens vurdering, at krydsning af vandløbene kan ske uden at det hindrer målopfyldelse af vandløbene eller at kvalitetselementerne (hydromorfologiske, kemiske og biologiske) i vandløbene påvirkes.

4.17.2.2 *Underboring/blow out*

Større vandløb krydses ved styret underboring. Det drejer sig om følgende vandløb:

- Brænde Å
- Odense Å
- Suså
- Vasegrøften

Ved styret underboring påvirkes vandløbene kun hvis der sker blow-out. Enten under vandløbet eller i nærtliggende terræn, så boremudderet med additiver løber overfladisk af til vandløbet. Der henvises til afsnit 4.22.3 og afsnit 4.23.

4.17.2.3 *Udledning til vandløb og søer*

Oppumpet grundvand

Energinet beskriver i rapporten, hvilke kriterier, der lægges til grund ved udvælgelse af landbrugsjorden for nedsivning af oppumpet grundvand, så det oppumpede vand ikke løber til vandløb. Der er således kun tre steder, hvor oppumpet grundvand skal udledes direkte til vandområder. To af stederne er i Kolding Kommune til henholdsvis Drabæk Mølle Å og Spidshøj Sø. I Varde Kommune sker udledningen til Søvig Bæk.

Den samlede økologiske tilstand for Drabæk Mølle Å er ringe. Tilstandsklassen er fastsat ud fra indikatorparameteren fisk, som er i ringe økologisk tilstand. Den økologiske tilstand for bentiske invertebrater er god, mens den økologiske tilstand for makrofyter og nationalt specifikke stoffer er ukendt. Den kemiske tilstand for åen er ukendt.

Energinet forventer at skulle udledes 140 - 280 l/s i en periode på op til 40 dage, og i alt forventes der udledt i størrelsesordenen op til 480.000 m³ direkte til vandløbet. Det oppumpede grundvand ønskes ledt til Drabæk Mølleå. Inden udledning ledes vandet gennem et sæt containere, hvori den første container ilter vandet, mens den anden container fungerer som en sedimentationscontainer.

Kolding Kommune har fremsendt udledningstilladelse. Miljøstyrelsen vurderer, at de stillede vilkår sikrer, at der ikke vil ske en tilstandsændring af Drabæks Mølleå. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Miljøtilstanden for Spidshøj Sø er ukendt for såvel den økologiske som den kemiske tilstand. Energinet forventer at skulle udlede 100-200 m³/t i en periode på op til 21 dage og dermed forventes der udledt i størrelsesordenen 50-100.000 m³ direkte til søen. Inden udledningen passerer vandet gennem en sedimentationscontainer, således at eventuelt sediment i det bortledte vand fjernes inden udledningen.

Der etableres et udledningspunkt på brinken af søen ved at dække brinken med sten eller grus placeret på geotextil til erosionssikring og vandet udledes på toppen af stenene for at sikre iltning af grundvandet inden udledning. Dermed sikres udledning af iltet og sedimentfrit vand til Spidshøj Sø. Alternativt kan vandet udledes ca. 20-30 m fra brinken, hvor der placeres et kvadrat af 4 (8) mini-bigballer, hvor slangen placeres på toppen så vandet løber over bigballerne før det falder til terræn og løber til søen over terræn. Der skabes en lille barriere af grus langs brinken for at hindre transport af sediment fra terræn til søen.

Kolding Kommune har fremsendt udledningstilladelse. Miljøstyrelsen vurderer, at de stillede vilkår sikrer, at der ikke vil ske en tilstandsændring af Spidshøj Sø. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Udledning fra Nybro modtagestation

I forbindelse med udvidelse af modtageterminalen er der løbende blevet foretaget mindre grundvandssænkninger, som er blevet udledt til Søvig Bæk efter tilladelse fra Varde Kommune (tilladelse fra 8. juni 2020). Tilladelsen giver mulighed for i alt at udlede op til 250.000 m³ grundvand over en periode på 2 år. Da de udførte anlægsarbejder finder sted i de allerøverste jordlag, er der tale om det helt terrænnære grundvand. Der er foretaget målinger af det oppumpede grundvand.

Udledningstilladelsen anfører at udledningen skal ske således at der ikke sker beskadigelse af brinken eller erosion i selve vandløbet. Det skal desuden sikres, at der fjernes okker, såfremt det forekommer, ved beluftning og filtrering eller om nødvendigt med andre metoder som eksempelvis tilkobling af ludanlæg. Udledningskriteriet for opløst jern er 0,5 mg Fe/l. Analyseresultaterne viser meget lave jernindhold for det bortpumpede grundvand og overholder dermed udledningskriteriet for jern med stor margin.

Miljøstyrelsen vurderer, at med de stillede vilkår i udledningstilladelsen vil en påvirkning af Søvig bæk kunne udelukkes. Der stilles ikke yderligere vilkår.

Der udledes op til 250.000 m³ grundvand over en periode på 2 år. Dette svarer i gennemsnit til ca. 10.500 m³ pr måned i perioden. Med denne gennemsnitlige udledning udledes ca. 1 kg P og 0,66 kg N til Søvig Bæk pr måned. Søvig Bæk munder nedstrøms ud i Søvig Sund Sø og i Filsø – Søndersø og Filsø – Mellemsø. Søvig Sund Sø er i ringe økologisk tilstand og god kemisk tilstand og Filsø Søndersø og Mellemsø i ukendt tilstand. I henhold til Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn er baseline belastningen 2021 i Søvig Sund Sø (vest) for fosfor er 4.613 kg P/år; målbelastningen er 1.662 kg P/år og indsatsbehovet er 2.951 kg P/år.

Nybro modtageanlæg ligger i et område, der er gennemskåret af vandløb (Søvig Bæk, Skallebæk, Troldholm Bæk) og mange drængrøfter, og de omkringliggende landbrugsjorder er på grund af det højt beliggende grundvand særdeles veldrænede. Det vurderes derfor, at mængden af N og P, der tilføres Søvig Bæk på grund af udledningen, ikke ændrer på den samlede tilførsel af N og P til søerne. Det terrænnære grundvand ville alligevel være løbet til de tre søer via dræn og drængrøfter, samt via vandløbenes baseflow. Det vurderes desuden, at udledningen fra grundvandssænkningen tidsmæssigt sker stort set uændret (inden for et år) i forhold til den udledning der ville være sket fra dræn og baseflow i en situation uden grundvandssænkninger. Det vurderes derfor, at den midlertidige udledning af grundvand til Søvig Bæk ikke vil føre til tilstandsforringelse eller forhindre målopfyldelse af de tre nedstrømsliggende søer, Søvig Sund Sø og i Filsø – Søndersø og Filsø – Mellemsø.

Regnvand vil i anlægsfasen ske ved nedsivning på området indtil området er befæstet. Herefter vil det efter aftale med Miljøstyrelsen blive ledt til det eksisterende regnvandssystem og være omfattet af § 33 –godkendelsen.

I driftsfasen vil Nybro modtagestation udlede overfladevand til Søvig Bæk. Efter etablering af den udbyggede modtagestation vil der blive udledt 18 l/s til bækken.

Energinet vurderer, at udvidelsen ikke vil medføre ændringer til vandets kvalitet, men udelukkende til kvantiteten.

Energinet vurderer, at da udledningen ikke vil medføre tilstandsforringelse eller forhindring af målopfyldelse af de direkte påvirkede målsatte vandområder som følge af vandløbskrydsningerne, vil de nedstrøms liggende Natura2000-områder, som kunne blive påvirket af en ændret tilstand i opstrøms beliggende vandområder, ikke blive påvirket væsentligt.

Miljøstyrelsen forstår den angivne uændrede vandkvalitet af det udledte vand således, at bygherre har vurderet, at vandets indhold af N og P ikke ændres ved udvidelsen af modtagerterminalen. Miljøstyrelsen vurderer således, at der ikke vil forekomme tilstandsforringelse jf. lov om vandplanlægning, af Søvig bæk og de 3 målsatte søer ned-strøms Søvig Bæk (Søvigund Sø (Id 89), Filsø - Søndersø (id 38) og Filsø - Mellemsø (id 37)).

Udledningen reguleres i Miljøstyrelsens § 33 godkendelse af anlægget, som er vedlagt denne afgørelse som bilag. Der henvises til denne for yderligere vurdering af udledning og begrundes for stillede vilkår.

Udledning fra Everdrup Kompressorstation

Det er oplyst, at etableringen af kompressorstationen medfører et behov for at håndtere regnvand fra veje, pladser i såvel anlægs- som driftsfasen og bygninger i driftsfasen. Regnvandet vil blive ledt til to forsinkelsesbassiner, hvorfra det efter bundfældning og rensning vil blive ledt til Krobæk. De to bassiner udleder i et udløbspunkt, som er sikret mod erosion ved bla. at bund og sider sikres med stensætning og erosionsmåtter. Det vand der udledes renses gennem de to vådbassiner, der er indrettet efter Vejdirektoratets standarder, og lever op til gældende BAT. Bassinerne er etableret med ”tekniske forbassiner”, der fungerer som sandfang og olieudskillere. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at det er beregnet, at der umiddelbart nedstrøms udledningpunktet vil ske en stigning i BOD, som hurtigt aftager umiddelbart nedstrøms. Herefter falder den beregningsmæssige koncentrationsforøgelse til ca. 3 %. Det vurderes i rapporten, at på baggrund af vandløbets gode fysiske forhold vil vandløbet fortsat kunne opfylde målsætningen om god økologisk tilstand. Det fremgår endvidere, at det ikke kan ikke udelukkes, at der ved udledningpunktet vil være en helt lokal påvirkning af økologiske kvalitets-elementer benthiske invertebrater, der er i høj tilstand, fisk, der er i god tilstand, og makrofytter og natonalt specifikke stoffer der begge har ukendt tilstand, men udledningen vurderes med de beskrevne forholdsregler ikke at kunne reducere tilstandsklassen for kvalitetselementerne eller forhindre, at tilstanden forbedres. Tilsvarende vurderes den kemiske tilstand ikke at blive reduceret eller at udledningen forhindrer, at god tilstand kan opnås.

Næstved Kommune har fremsendt udkast til udledningstilladelse. Miljøstyrelsen vurderer, at de stillede vilkår sikrer, at der ikke vil ske en tilstandsændring af Krobækken. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Sort spildevand bortkøres i anlægs-og driftsfasen til kommunalt renseanlæg.

4.17.3 Kystvande

4.17.3.1 Kystnære områder

Udledning af vand fra trykprøvning

Efter etableringen af rørledningen og inden idriftsættelse skal ledningen trykprøves.

Trykprøvningen af strækningen under Lillebælt sker ved brug af havvand, mens strækninger på land trykprøves med vandværksvand.

Det er oplyst, at der er behov for udledning af vand fra trykprøvning i Nyborg og Kolding Kommune.

Kommune	Udledningsrecipient	Trykprøvestrækning	km	Mængde korrosionsprodukt (kg)	Ca. volumen
Kolding	Lillebælt	Lillebæltsledning	4	9	3.000 m ³
Kolding	Lillebælt	Egtved-Stenderup	42	16	6.000 m ³
Kolding	Lillebælt	Fyn*	78	27	6.000 m ³
Nyborg	Storebælt	Østfyn	36	14	18.000 m ³

Tabel 1: Oversigt over udledte mængder vand fra trykprøvning

*Der er angivet den samlede strækning over Fyn, da det endnu ikke kan afvises, at der er behov for at trykprøve hele ledningen i et forløb. Det er dog mest sandsynligt, at kun omkring 40 km af strækningen (Vestfyn) skal udledes fra Kolding.

Inden udledning til havet af vand trykprøvevand finder sted, fjernes partikulært materiale. Det udledte vand vil derfor kun indeholde produkter fra korrosion, mens eventuelle svejse-slagger og partikulært materiale som eksempelvis indblæst jord vil være fjernet. Da der benyttes rent ferskvand eller havvand til trykprøvningen, er der ikke andre stoffer end de opløste metaller i det vand, der ønskes udledt.

Rørledning under Lillebælt

Det er oplyst, at selve trykprøvningen af rørledningen var af relativt kort varighed (få dage). Der blev udledt 3000 m³ vand med mellem 250-350 m³/t. Udledningen blev foretaget på mindre end 24 timer.

Fortyndingen sker i en temporær blandingszone fra omkring 8 meter vanddybde, der strækker sig 7 meter ud og ca. 11 meter nedstrøms i Lillebælt. Vurderingen konkluderer, at koncentrationer uden for blandingszonen for samtlige undersøgte tungmetaller med en fortynding på 5 vil ligge under de miljøkvalitetskrav, der er angivet i bekendtgørelse nr. 1625 af 19/12/2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. For ilt og jern vil koncentrationerne ligeledes ligge under kvalitetskravene.

Det vurderes i rapporten, at udledningen af metaller i de angivne koncentrationer ikke vil påvirke havmiljøet, herunder også kvalitetselementerne fytoplankton, rodfæstede planter og bentiske invertebrater. Det vurderes samlet, at udledningen ikke indebærer risiko for direkte eller indirekte påvirkning af vandförekomster, der medfører, at aktuel tilstand forringes, eller at fastlagte miljømål ikke kan opnås, jf. lov om vandplanlægning.

Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Rørledning på strækningen Egtved- Stenderup, samt Nyborg-Middelfart

Udledningen af vand fra trykprøvning af rørledningen fra Egtved til Stenderup sker til Lillebælt. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at miljøkvalitetskravene for samtlige stoffer er overholdt.

Udledning af vand fra trykprøvning af rørledningen over Fyn sker på Jyllandssiden i Kolding Kommune, da der her er mere strøm.

Det fremgår endvidere, at med den nuværende planlægning er der en overskridelse af miljøkvalitetskravet for kobber, hvis alt vand fra Fyn udledes samlet til Lillebælt, og der kun benyttes et volumen vand på 6000 m³. Den situation er en 'worst case' betragtning.

Beregninger viser, at den nødvendige fortynding på 5 gange finder for Lillebælt, hvor der udledes på 5 m vanddybde, sted inden for en blandingszone, der strækker sig op til 7 m fra udledningspunktet, og som afhængigt af strømretningen kan strække sig op til, 11 m i enten nordlig eller sydlig retning.

Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Udledningstilladelse

Kolding Kommune meddeler tilladelse til udledningerne. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at udledningstilladelsen stiller de nødvendige vilkår, der sikrer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning og sikrer at udledningen holder sig inden for det vurderede i miljøkonsekvensrapporten. Miljøstyrelsen stiller derfor ikke yderligere vilkår. Miljøstyrelsen har noteret sig, at Kolding Kommune i deres tilladelse til udledning af vand fra trykprøvning af rørledningen under Lillebælt har forudsat, at udledningen varer under 24 timer.

Rørledning på strækning Brylle- Nyborg

I stedet for en udledning fra hele strækningen over Fyn til Lillebælt overvejer Energinet at dele strækningen op, så en del udledes til Storebælt.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten der er foretaget en beregning og vurdering af den mulige miljøpåvirkning ved udledning af 18000 m³ vand fra trykprøvning til Storebælt fra gasrørledningen på Østfyn. Der er vurderet på tungmetaller, jern og ilt. Vurderingen konkluderer, at koncentrationer for samtlige undersøgte tungmetaller vil ligge under de miljøkvalitetskrav, der er angivet i bekendtgørelse nr. 1625 af 19/12/2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. For ilt og jern vil koncentrationerne ligeledes ligge under kvalitetskravene. Udledningen vurderes dermed ikke væsentlig.

Ved den direkte udledning vil der blive udledt på 1-2 meters dybde for at sikre god opblanding mellem trykprøvevand og havvand. Udledningshastigheden vil maksimalt være 1 m/s og vil nå overfladen efter 1-2 m, hvorefter der ikke forventes at kunne ske nogen form for eroderende virkning fra udledningen.

Det vurderes, at udledningen af metaller i de angivne koncentrationer ikke vil påvirke havmiljøet, herunder også kvalitetselementerne fytoplankton, rodfæstede planter, benthiske invertebrater og miljøfremmede stoffer. Det vurderes samlet, at udledningen ikke indebærer risiko for direkte eller indirekte påvirkning af vandforekomster, der medfører, at aktuel tilstand forringes, eller at fastlagte miljømål ikke kan opnås, jf. lov om vandplanlægning.

Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Udledningstilladelse

Nyborg Kommune meddeler tilladelse til udledningen. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at udledningstilladelsen stiller de nødvendige vilkår, der sikrer, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning og sikrer at udledningen holder sig inden for det vurderede i miljøkonsekvensrapporten. Miljøstyrelsen stiller derfor ikke yderligere vilkår.

Påvirkning af kvælstof

Udledningen af oppumpet grundvand til henholdsvis Søvig Bæk, Varde Kommune og til Drabæks Mølleå kan potentielt medføre en merbelastning af henholdsvis Vadehavet og Kolding Fjord med kvælstof. Kolding Fjord er, efter nyeste tilstandsvurderinger, offentliggjort juli 2021, i dårlig økologisk tilstand samlet set.

Kolding kommune

I Vandområdeplanerne 2015-2021 for vandområdedistrikt 1 – Jylland og Fyn, bilag I for Kolding Fjord, indre og ydre er baseline belastningen 2021 opgjort til 537,1 tons/år, målbelastningen er opgjort til 354,7 tons/år og dermed er indsats-behovet 182,4 tons/år. Af rapporten fremgår det, at tilførslen af kvælstof fra grundvandsudledningen, såfremt hele kvælstofmængden når frem til Kolding fjord udgør mellem 0,04 – 0,49 % eller i gennemsnit 0,26 % af baseline belastningen og 0,12 – 1,45 % eller i gennemsnit 0,78 % af indsatsbehovet. Disse mængder/procentsatser vil reelt være mindre, da der dels vil ske en omsætning (retention) af kvælstof i vandløbet på vej mod fjorden, og da det oppumpede grundvand der strømmer mod havet inden for oplandet til Kolding Fjord under alle omstændigheder ville nå frem til fjorden – enten via grundvandsstrømning mod havet eller via baseflow til vandløbene. Det

vrurderes derfor i rapporten, at der ikke er en mertilførsel eller kun en meget lille mertilførsel af kvælstof til Kolding Fjord som følge af udledningen. En lille potentiel merudledning kan teoretisk skyldes, at kvælstofomsætningen i det grundvand, der under normale omstændigheder ville være strømmet til Kolding Fjord reduceres lidt i forhold til den omsætning, der når at ske i vandløbet efter udledningen til Drabæk Mølleå, da udledningen via vandløbet går hurtigere end grundvandsstrømningen mod fjorden.

Udledningen vil finde sted i 2022. Det vurderes desuden, at grundvandet ved naturlig udstrømning til fjorden via baseflow til vandløb og grundvandsstrømning også vil nå frem til fjorden inden for planperioden 2022-2027 ligesom det bortledte grundvand fra projektet. Det vurderes dog samlet, at udledningen af grundvand til Drabæk Mølleå ikke vil påvirke Kolding Fjords økologiske tilstand eller forhindre at miljømålet god økologisk tilstand og god kemisk tilstand kan opnås.

Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering.

Idet Spidshøj Sø er en sø uden afløb vil en merudledning af kvælstof ikke kunne nå kystnære områder.

Varde Kommune

Det er redegjort for at udledningen af oppumpet grundvand til Søvig Bæk i Varde Kommune ikke vil medføre en øget tilførsel af kvælstof til de nedstøms beliggende søer, idet det terrænnære grundvand alligevel ville være løbet til de tre søer via dræn og drængrøfter, samt via vandløbenes baseflow. Det vurderes desuden, at udledningen fra grundvandssænkningen tidsmæssigt sker stort set uændret (inden for et år) i forhold til den udledning der ville være sket fra dræn og baseflow i en situation uden grundvandssænkninger.

Miljøstyrelsen er enig i denne betragtning, og vurderer på den baggrund, at udledningen ikke vil medføre en øget merudledning af kvælstof til nedstrømsbeliggende kystnært område (Vadehavet).

4.17.3.2 Havstrategi

Det er oplyst, at projektet Baltic Pipe på land kun har en påvirkning af havområder i det omfang, der udledes trykprøvevand til marine recipienter. Udledningerne vil kunne ske til to farvande: Lillebælt og Storebælt. I forbindelse med udledning af vand fra trykprøvning vil der som følge af korrosion af gasrørledningens inderside være et indhold af metaller opløst i det vand, der udledes.

Udledning af metaller til marine recipienter inden for en sømil fra basislinjen reguleres af Vandrammedirektivet i henhold til Bek. Nr. 1625 af 19/12/2017. For alle udledninger undtagen udledningen for en samlet strækning hen over Fyn gælder at koncentrationen af metaller i udledningsvandet ligger under miljøkvalitetskravene i Bek. Nr. 1625 af 19/12/2017. Såfremt der udledes til Lillebælt fra hele strækningen over Fyn, forventes der at være en overskridelse for kobber. Der er beregnet en blandingszone på 7 x 22 m uden for hvilken miljøkvalitetskravet for kobber vil være overholdt.

I rapporten er havstrategiens 11 deskriptorer gennemgået og det konkluderes, at projektet ikke udgør en risiko for havets økosystemer. Tilsvarende vurderes det, at der ikke er risiko for at miljømål ikke kan opnås eller opretholdes.

Miljøstyrelsen er enig i rapportens konklusioner.

4.18 Luft og klima

4.18.1 Anlægsfase

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at luftforurening i anlægsfasen vil stamme fra emissioner fra kørsel med entreprenørmaskiner og lastbiler samt øvrige arbejdskøretøjer og maskiner (pumper mv.). Kørsel sker som transport af rør og kabler samt ved arbejde langs arbejdsbæltet på den 210 km lange strækning. Derudover vil der være emissioner fra biler til personkørsel for personale.

Anlægsaktiviteter vil for strækningsanlæg på den enkelte lokalitet være af relativt kort varighed på typisk 2 – 3 måneder.

Gasrørledningen og elkabler etableres på delstrækninger på ca. 1.000 m og vil involvere en række køretøjer, mobilkraner, pumper mv. Der forventes op mod 10 køretøjer, kraner mv. ad gangen, flest for gasrørledningen, jf. projektbeskrivelsen. Maskinerne er i drift inden for normal arbejdstid (kl. 07-18). Langt størstedelen af arbejdsområderne vil være i det åbne land og langt fra boligområder (>100 m).

Miljøstyrelsen vurderer, at anvendelsen af almindelige entreprenørmaskiner begrænset til en relativ kort varighed på 2-3 måneder ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af luftkvaliteten eller af klimaet.

Det er oplyst, at Nybro modtagestation vil blive udbygget over en periode på 2-3 år. Everdrup Kompressorstation vil blive bygget over en periode på 2- 2,5 år. Det er oplyst, at der er over 800 m til nærmeste nabo ved Nybro og 300 m ved Everdrup. På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at anlægsarbejdet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende for så vidt angår luftemissioner.

Der kan forekomme støv fra kørsel på grusveje og ved arbejdsarealer, som det er oplyst, vil blive håndteret med fokus på afværgeforanstaltninger i form af f.eks. vanding.

Det er de berørte kommuner, som i deres regulativ for visse anlægsaktiviteter, er myndighed for støvemissioner i anlægsfasen.

Miljøstyrelsen vurderer, at de kommunale regulativer vil kunne håndtere støvgener tilfredsstillende og stiller derfor ikke yderligere vilkår.

4.18.2 Driftsfase

I driftsfasen vil det primært være Nybro modtagestation, der påvirker luftkvaliteten.

Ved Nybro modtagestation vil der i driftsfasen være emissioner fra forbrændingsprocessen i kedlerne og ved flaring eller vent.

Det er ved beregninger dokumentet, at B-værdier for de forurenende stoffer er overholdt. Der henvises til Miljøstyrelsens § 33- godkendelse for Nybro modtagestation, som delvist erstatter nærværende § 25- tilladelse, for yderligere oplysninger, og hvor reguleringen af emissionerne er fastholdt ved vilkår.

4.18.3 Klima

Energinet har foretaget en gennemgang af samtlige stationsarealer i forhold til risikoen for oversvømmelse ved skybrud eller andre højvands-hændelser. Gennemgangen viser, at det kun er ved linjeventilstation Svenstrup, som ligger i en lavning i terrænet, at det er vurderet, at der kan opstå problemer i forbindelse med større nedbørshændelser. Energinet vil løse problemet i forbindelse med design og anlæg af stationen, hvor det sikres, at stationen også kan tilgås og fungere under perioder med skybrud og eventuel høj grundvandsstand.

På den baggrund har Miljøstyrelsen ikke yderligere bemærkninger.

4.19 § 3 naturområder

For beskyttede naturområder (§ 3 efter Naturbeskyttelsesloven) og diger (Museumslovens § 29a) gælder, at der ikke må ske en tilstandsændring. For fredsskov (Skovloven) gælder, at der vedvarende skal være skov (§ 8) og at der ikke må etableres anlæg eller gennemføres terrænændringer (§ 11). En konflikt kræver dispensation i forhold til Naturbeskyttelsesloven, Skovloven eller Museumsloven. Der henvises endvidere til afsnit 4.14.1, 4.14.2 og 4.15.2

Ved enhver påvirkning af et § 3 areal er kommunen ansøgt om dispensation. Samtlige vejledende registrerede § 3 arealer, som linjeføringen vurderes at påvirke, er udvalgt og undersøgt sammen med potentielle, ikke-registrerede § 3 arealer.

Til at vurdere et areals sårbarhed, herunder reetableringstiden, er arealernes beliggenhed i forhold til anden natur samt næringspuljen i jorden blevet inddraget. Her er det en forudsætning at jordens fugtighed ikke ændres af projektet.

4.19.1 Anlægsfasen

Det er i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at naturområder kan påvirkes midlertidigt ved bortgravning og komprimering af jord i arbejdsbæltet i forbindelse med anlægsarbejder. Metoder der modvirker komprimering af jord i blødbundsområder inkluderer etablering af midlertidige arbejdsveje med grus, køreplader eller køremåtter samt valg af maskiner med mindre tryk. Desuden kan bæreevnen forbedres ved at undlade at fjerne vækstlag.

Det er endvidere oplyst, at der kan være en drænende effekt, hvis der står vand i graven som skal pumpes væk i forbindelse med nedsænkning af gasrøret. Endelig kan der, hvis der gennemføres arkæologiske forundersøgelser i et naturområde, ske gravning af søgegrøfter inden for den del af arbejdsbæltet, hvor der skal graves. Søgegrøfterne graves og tildækkes inden selve anlægsarbejdet. Arbejdet med arkæologiske forundersøgelser forlænger perioden (eller medfører to perioder) med forstyrrelse i området.

Ved etableringen af gasrørledningen vil en række beskyttede enge, moser og overdrev m.v. blive gravet igennem. Alle kommuner, hvor beskyttede naturområder graves igennem, har givet dispensation fra naturbeskyttelsesloven til arbejdet. Kommunernes begrundelse for de meddelte dispensationer til § 3 naturområder har bl.a. været, at projektet har en større samfundsmæssig betydning, og at arealerne vurderes hurtigt at reetablere sig.

For en del naturområder, der passerer af gasrørledningen eller elkablet, er det i miljøkonsekvensrapporten vurderet, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af naturen som følge af anlægsaktiviteterne. Ud fra den eksisterende viden vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at gasrørledningen ikke passerer lokaliteter med en særlig biodiversitet eller høj artsrigdom.

For andre områder iværksættes projekttiltag og afværgeforanstaltninger for at imødekomme en væsentlig påvirkning. De anvendte afværgetiltag for de forskellige naturtyper, der krydses af gasrørledningen eller elkablet, fremgår af oversigten i afsnittet nedenfor.

Det er oplyst, at ingen beskyttede naturområder vil blive permanent nedlagt og efter de midlertidige forstyrrelser fra anlægsarbejdet, vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at samtlige lokaliteter kan reetableres og genvinde sit naturindhold.

Da det er oplyst, at der er meddelt dispensation fra de berørte kommuner til alle krydsninger, samt at de nedenfor listede projekt- og afværgetiltag iværksættes i anlægsfasen vurderer Miljøstyrelsen, at projektet ikke unødigt vil medføre tilstandsændringer eller indgriben i naturområder langs tracéet og ved stationerne. Miljøstyrelsen vurderer i lighed med rapporten, at der ikke vil ske permanent påvirkning af biodiversiteten som følge af projektet.

4.19.1.1 Tiltag til begrænsning af påvirkning af beskyttet natur

Naturtype – Hede

I Blåbjerg Klitplantage krydses to heder ved åben anlægsmetode. Ved passage af hederne reduceres arbejdsbæltet til 20 m. Klitstrukturen kan reetableres, og det er i miljøkonsekvensrapporten vurderet, at den oprindelige klithedevegetation kan indfinde sig. Efter reetablering fremstår arbejdsbæltet med overvejende sanddække. Karakteristiske hedearter vurderes at kunne indvandre fra de omkringliggende intakte hedeområder inden for få år.

Naturtype – Eng

Arbejdsbæltet gennem enge reduceres til 15-20 m. Reetableringstiden kan være middellang, da arbejde i fugtige områder kan medføre, at jorden bliver mere kompakt. For at modvirke dette er der brugt lettere materiel til mindskelse af komprimering, ligesom der har været fokus på sikring af den strukturelle variation på arealerne. Der anvendes metoder, der modvirker komprimering af jorden. Desuden foretages der lokal nedsivning af vand i forbindelse med dræning af ledningsgraven.

Naturtype – Mose

Arbejdsbæltet gennem moser reduceres til 20 m. Ved reetablering sikres strukturel variation af mosen. Der anvendes metoder, der modvirker komprimering af jorden. Desuden foretages lokal nedsivning af vand i forbindelse med dræning af ledningsgraven.

Overdrev

Arbejdsbælte reduceres til 20 m gennem overdrev. Ved Drabæks Mølleå sker der kun muldafrømning i rørledningens bredde, og der anvendes fiberduk på arbejdsarealerne og adgangsvejen.

Overdrev Nordøst for Haslev krydses ved styret underboring.

Levende hegn

Arbejdsbælte reduceres til 10-15 m gennem levende hegn. Flere af de levende hegn forventes at kunne krydses, uden at gamle træer skal fældes. I de tilfælde hvor det er nødvendigt at fælde enkelte træer vil dette ske i september og oktober af hensyn til flagermus og hulrugende fugle og i henhold til artsfredningsbekendtgørelsen. Umiddelbart inden dette arbejde vil der blive lyttet efter flagermus for at sikre sig at træerne ikke anvendes. Det vurderes, at hegnene inden for en kort årrække kan genvinde deres fulde funktion som økologisk forbindelse, også selvom der ikke må vokse træer med dybdegående rødder oven over gasrørledningen i et 4 m bredt bælte.

Det levende hegn/Alléen Syd for Skrillinge i Middelfart Kommune krydses ved en opgravningsfri metode uden fysisk påvirkning af hegnen. Der henvises endvidere til 4.14.2.

Skov

Fredsskovarealer passerer med et reduceret arbejdsbælte på 15-20 m bredde over gasrørledningen. Det skal så vidt muligt søges at undgå at fælde ældre træer. Ældre træer med hulheder må kun fældes i september og oktober. Der vil blive foretaget lokal nedsivning af vand i forbindelse med dræning af ledningsgraven. Der etableres erstatningsskov for de dele af fredskovsarealer, der fældes.

Svennerup Skov i Faxe Kommune, skovområde nordøst for Haslev samt fredskovareal nordøst for kompressorstationen i Næstved Kommune krydses ved styret underboring uden behov for fældning af træer eller lignende.

I driftsfasen vil fredskovarealer vil af sikkerhedsmæssige årsager ikke kunne indeholde træer med dybdegående rødder i et bælte på 4 m bredde over gasrøledningen. Der henvises endvidere til afsnit 4.14.1.

Klint

Klint ved Strand ved Batterihus krydses ved mikrotunnel i Faxe Kommune og medfører derfor ikke fysiske ændringer i klinten.

Strand

Strand ved Batterihus i Faxe Kommune krydses ved mikrotunnel og dermed uden behov for fældning af træer eller lignende.

Søer og vandhuller

Enkelte vandhuller ligger i umiddelbar nærhed til den nye gasledning. Som afværgeforanstaltning for den mulige væsentlige negative påvirkning, som vandhullerne udsættes for, er der i 2020 etableret erstatningsvandhuller i området inden anlægsarbejdet med gasledningen igangsættes.

4.19.1.2 *Underboring af naturområder*

Det er i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at underboring af naturområder kan medføre risiko for blow-out af boremudder, jf. afsnit 4.22. Risikoen for dette undersøges i forbindelse med de geotekniske undersøgelser, ligesom underboringen gøres dyb, hvilket minimerer risikoen for et blow out. Endvidere udarbejdes der beredskabsplaner, til begrænsning af skade forårsaget af uheld (blow-outs).

Boremudderet består overvejende af bentonit, evt. med behov for tilsætning af 0-1 % additiver til bentonitten til at styre muddrets egenskaber. I forbindelse med underboringerne, vil der kun blive anvendt stoffer som kan accepteres af myndighederne, jf. afsnit 4.22 om boremudder.

Bygherre har oplyst, at der ved underboring af vandløb vil være konstant overvågning, så underboringen kan stoppes ved mindste tegn på udslip af boremudder i vandet. Ved underboring af øvrige områder, vil der være overvågning langs ledningen, evt. ved brug af ATV ved længere strækninger.

Hvis drænrør er til stede vil de blive midlertidigt afproppet, så det sikres at drænrørene ikke leder boremudder til nærtliggende vandløb.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at da boremudderprodukterne er vurderet uskadelige for jord, grundvand og overfladevand. Derfor vil det alene være den fysiske påvirkning i form af et lag mudder, der vil kunne påvirke naturområderne negativt.

Boremudderet kan flyde ud på terrænet og lægge sig ovenpå eller mellem vegetationen. Erfaringsmæssigt kan det strække sig over få m² til et par hundrede m². Udbredelsen afhænger meget af muddrets viskositet, hvor skrånende området er, og hvor hurtigt udslippet opdages.

Det er oplyst, at udslip af boremudder fjernes ved brug af pumper, skovle og gummiskrabere, således at mere end 90 % af udslippet fjernes. Den resterende del vaskes ned til terræn af regn og påvirkningen af den eksisterende bevoksning vurderes minimal. Mudderet indeholder ikke plantefrø, og er stort set uden næringsindhold. Påvirkningen vurderes derfor i miljøkonsekvensrapporten at være midlertidig og reversibel.

Når projektet etableres som beskrevet med geologiske forundersøgelser, overvågning af underboring og beredskabsplaner til begrænsning af skade ved uheld er Miljøstyrelsen enig i bygherres vurderinger af påvirkningens omfang. Vurdering af udførelse af underboring, håndtering af boremudder og beredskabsplan fremgår af afsnit 4.22 og 4.23

4.19.2 Driftsfasen

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at gasrørledningen i driftsfasen ikke vil medføre en drænnende effekt, da det som udgangspunkt er det samme jord, der tilbagefyldes i ledningsgraven. Dermed vil gasrørledningen ikke påvirke eller ændre naturtilstanden i beskyttede naturområder.

Driften af kompressor- og ventilstationer, vedligehold af markeringspæle og tilsyn med elskabe vurderes i rapporten ikke at kunne medføre naturpåvirkninger. Det skyldes deres beliggenhed, og at der kun er en beskedent færdsel til dem.

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af miljøkonsekvensrapporten, at projektet ikke vil påvirke naturområder i driftsfasen væsentligt.

4.19.2.1 Deposition

Kvælstofdeposition fra modtagestation Nybro kan potentielt påvirke naturområder i området.

Energinet har beregnet den samlede deposition i en række naturområder. Af miljøkonsekvensrapporten kan det konkluderes, at den samlede deposition i driftsfasen vil være ca. 14,6-17,6 kg N/ha/år inklusiv baggrundsdepositionen.

Med udgangspunkt i naturtypernes nuværende tilstand, deres tålegrænser og baggrundsdepositionen er det vurderet at Nybro Gasbehandlingsanlægs merbidrag til kvælstofdepositionen ikke vil medføre væsentlige ændringer i naturtypernes tilstand.

For depositionen af forsurende stoffer er vurderingen tilsvarende, at denne er så lav, fra 0,28 % til 0,44 % af baggrundsdepositionen for naturområderne, at denne ikke vurderes at medføre ændringer i tilstanden herfor.

Miljøstyrelsen fastholder i § 33 godkendelsen for Nybro vilkår, der sikrer at depositionen ikke bliver større end hvad der er vurderet på i rapporten. Der stilles derfor ikke yderligere krav i nærværende til-ladelse.

4.20 Natura 2000- områder

Der er i miljøkonsekvensrapporten gennemført en væsentlighedsvurdering for seks Natura 2000-områder i forbindelse med Baltic Pipe projektet. Derudover er der lavet konsekvensvurdering for fem områder, se tabel 2, hvor Energinets konklusion fremgår:

N2000 Område	Landsdel	Natura 2000 vurdering	Påvirkes udpegningsgrundlag midlertidigt?	Konklusion
N83	VJ	Konsekvensvurdering	Ja. 0,56 ha habitatnaturtyper påvirkes midlertidigt. Genskabes inden for ca. 2 år.	Områdets integritet påvirkes ikke efter afværgeforanstaltninger
N69	VJ	Væsentlighedsvurdering	Nej. 0,01 ha påvirkes midlertidigt. Genskabes inden for 2 år. Anses at være uvæsentlig påvirkning.	Ingen væsentlig påvirkning
N84	Vj	Konsekvensvurdering	Nej.	Områdets integritet påvirkes ikke efter afværgeforanstaltninger
N226	ØJ	Konsekvensvurdering	Nej. Ved behov for udledning af overfladevand forhindres okkerudfældning med afværgeforanstaltninger	Områdets integritet påvirkes ikke efter afværgeforanstaltninger
N112	ØJ+Fyn	Væsentlighedsvurdering	Nej	Ingen væsentlig påvirkning
N114	Fyn	Konsekvensvurdering	Nej	Områdets integritet påvirkes ikke efter afværgeforanstaltninger
N116	Fyn-SJ	Væsentlighedsvurdering	Nej	Ingen væsentlig påvirkning
N163	SJ	Konsekvensvurdering	Nej, men afværgeforanstaltninger	Områdets integritet påvirkes ikke efter afværgeforanstaltninger
N169	Sj	Væsentlighedsvurdering	Nej	Ingen væsentlig påvirkning
N161	SJ	Konsekvensvurdering	Nej, men afværgeforanstaltninger	Områdets integritet påvirkes ikke efter afværgeforanstaltninger
N168	SJ	Væsentlighedsvurdering af landanlæg	Nej	Ingen væsentlig påvirkning

Tabel 2 Oversigt over berørte natura 2000 områder

I tabel 3 er angivet hvilke afværgeforanstaltninger der refereres til.

	N83	N69	N84	N226	N11 2	N11 4	N116	N163	N169	N161	N168
Habitatområder:	H72	H62	H73	H250	H96 3	H98	H100	H145 H146 H194	H148	H142	H147
Fuglebeskyttelses- områder:	-	F43	F56	F120	F47	-	F98	F91 F93	F81	F101	F89
Landsdel:	VJ	VJ	VJ	ØJ	ØJ+ F	Fyn	F+SJ	SJ	SJ	SJ	SJ
Underboring	X										
Ler-skot for at undgå vandbevæ- gelse mellem for- skellige grund- vandsmagasiner						X		X			
Bortpumpning fra ledningsgrav	X					X		X		X	
Anlæg føres udenom §3	X										
Afstand fra rør- skov og anlægspe- riode for at undgå forstyrrelse af rør- høg										X	
Okker fjernelse in- den eventuel ud- ledning				X						X	

Tabel 3 Oversigt over afværgeforanstaltninger i de berørte Natura 2000 områder.

I det nedenstående er Energinets konkrete argumenter for hvert område opsummeret:

4.20.1 Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter (N83/H72)

Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter (N83/H72) passeres dels ved underboring og dels ved gennemgravning.

Projektområdets passage gennem Natura 2000-området kan inddeles i tre zoner. Mod vest er der en zone på omtrent 160 m bredde, der består af forstrand og områder med begyndende kliddannelser samt hvide klitter. Herefter er der et bælte på omtrent 660 m bredde bestående af grå/grøn klit i mosaik med klithede. Længst mod øst er der en zone på omtrent 1.100 m der består af tilgroede klitter og klitplantage. Der er en glidende overgang mellem de tre zoner.

Gasrørledningen etableres gennem Natura 2000-området dels ved underboring og dels ved gravning.

Underboringen starter på stranden og føres under klitterne. Ved startpunktet på stranden etableres en midlertidig arbejdsplads på 150 m x 200 m (3 ha), der vil strække sig fra kystlinjen og op til hvor underboringen starter ved foden af de hvide klitter. Underboring fra strand til klitplantage blev udført i juli til oktober 2020. Fra april til juli 2021 udførtes ilandføring af gasrørledningen fra Nordsøen ind til underboringen på stranden.

Adgangen til arbejdspladsen vil ske fra nord via Houstrup Strandvej, hvorfra der skal etableres en omtrent 250 m lang adgangsvej, via eksisterende stisystemer gennem klitområdet, for at nå stranden. Denne del behandles i forbindelse med vurdering af Natura-2000 område 69 (Habitatområde 62 og Fuglebeskyttelsesområde 43: Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen). Herefter vil vejen fortsætte 950 meter langs stranden og ned til arbejdsarealet for underboringen og ilandføringen. Vejen på selve stranden, vil være en ny midlertidig kørevej på ydersiden af klitterne.

Slutpunkt for underboringen placeres ca. 20 m inde i Blåbjerg Klitplantage, hvor der etableres en arbejdsplads. Denne midlertidige arbejdsplads, hvor underboringen slutter, vil være 60 x 60 meter og desuden etableres en midlertidig adgangsvej fra Gøgevej. Her føres borehovedet ud og der etableres et borebassin med boremudder som anvendes ved underboringen.

Området hvor gasrørledningen etableres kan deles op i to dele. Dels en vestlig del, omfattende området fra ilandføringen til den midlertidige arbejdsplads, hvor underboring og gasrørledning samles. Dels en østlig del, hvor gasrørledningen nedgraves.

I den vestlige del hvor der underbores, forekommer der fra vest: Forklit (2110), hvid klit (2120), grå/grøn klit (2130), grårisklit (2170), klithede (2140) og klitlavning (2190) sluttende ved den midlertidige arbejdsplads, hvor der ikke er kortlagt habitatnatur. Ved ilandføringen vil den midlertidige arbejdsplads midlertidig inddrage 680 m² forklit (2110) og 3.590 m² hvid klit (2120).

I den østlige del i traceet hvor gasledningen nedgraves, er der ikke kortlagt habitatnatur, og der er udpræget dominans af bjergfyr med kun sparsom vegetation af karakteristiske hedeplanter.

Ligeledes i den østlige del findes opstrengningsarealet. Arealet vurderes at kunne have potentiale til at udvikle sig til klithede (2140) med et udbredt plantesamfund tilhørende denne naturtype. Området er under tilgroning med bjergfyr. Udvidelse af det eksisterende tracé vil midlertidig inddrage 1.300 m² klithede (2140). Arealet inddrages kun midlertidigt, i en kort periode.

Med henblik på at mindske eventuelle påvirkninger af projektet på omgivelserne, er der indarbejdet en række afværge-foranstaltninger i projektet. Disse afværgeforanstaltninger er en integreret del af projektet.

- a) Klithabitatnaturtyperne passeres ved underboring fra stranden til arbejdsplads ca. 20 meter inde i Blåbjerg Klitplantage.
- b) Underboringen af klithabitatnaturtyper vil ikke passere under klitlavning (2190), men i en afstand af mindst 10 meter.
- c) Der stilles krav til entreprenøren om, at benytte boremudderprodukter der er godkendte eller dokumenteret uskadelige for jord, grundvand og overfladevand. Ved brug af boremudder følges sædvanlig procedure, hvor den relevante kommune inddrages i vurdering af tilsætningsstoffer til boremudderet. Vurderingen kan baseres på dokumentation for indholdsstoffer i boremudderet som fremlagt af entreprenøren eller eventuelt på baggrund af analyse af en batch stikprøve af den aktuelle boremudderblanding inden opstart.
- d) Maskiner, som kører i områder, der underbores, for at gennemføre geotekniske forundersøgelser og udlægge slange til recirkulation af boremudder, vil ikke køre i klitlavninger (2190).
- e) Hvis der opstår behov for at pumpe vandet bort fra ledningsgraven og udlede det på terræn i Natura 2000-området, må dette kun ske efter analyse af ferrojern. Hvis analyserne viser at der er mere end 0,2 mg Fe²⁺/l, vil der blive iværksat tiltag til at ilte vandet, så risikoen for okkerforurening minimeres. Dette vil kræve en forudgående tilladelse fra miljøbeskyttelseslovens § 19 fra kommunen. Energinet har oplyst, at der ikke er udledt vand til Blåbjerg Klitplantage.
- f) Arbejdsbælte for gasrørledning holdes udenfor § 3 registrerede områder i Blåbjerg Klitplantage, på strækningen gennem Natura 2000-området, da disse områder antages at være habitattaturtyper.
- g) Forud for anlægsarbejdet opmåles klitterne af landmåler og/eller droneoverflyvning, så efterfølgende reetablering i videst mulige omfang kan genskabe de oprindelige terrænforhold.
- h) Arbejdsbæltet i Blåbjerg Klitplantage minimeres til 20-25 m fremfor 32 m, blandt andet ved at undlade muldafrømning i anlægsbæltet. Der kan muligvis enkelte steder i arbejdsområdet blive tale om at benytte et endnu smallere arbejdsbælte end 25 meter på helt korte strækninger for at tage hensyn til særlige trægrupper og læfunktion, ligesom mindre grupper af bjergfyr bevares for at opnå læfunktion. Dette aftales med Naturstyrelsens lokale enhed.
- i) Inden maskinerne kører eller graver i området vil vækstlaget, fra udvalgte områder blive fjernet og lagt til side med mulighed for vanding inden tilbagelægning.
- j) Der vil være opmærksomhed på ikke at fælde ene i Blåbjerg Klitplantage.
- k) Der anvendes plantemateriale som vindbryder på udsatte steder i anlægsbæltet, som kan være afhøstet materiale fra dværgbuske og urter fra nærtliggende klitheder, med en lokal frøpulje. Dette skal samtidig sikre, at planter hurtigere indfinder sig og at reetableringstiden forkortes.
- l) Gasrørledningen etableres med et bugtet forløb, der mindsker andelen af lange vindfølsomme stræk, hvor reetablerede klitstrukturer risikerer udjævning.

4.20.1.1 Forstrand og hvid klit

Etablering af arbejdsplads på forstrand og i den hvide klit vurderes i rapporten ikke at medføre en skade på de tilstedeværende naturtyper. Naturtyperne er meget robuste og er afhængige af et betydeligt forstyrrelsesregime for at fastholde udbredelse og tilstand. Det vurderes at der inden for et år ikke vil være synlige tegn på etablering af gasrørledningen.

4.20.1.2 De lysåbne klitter

Naturtyperne i de lysåbne klitter vurderes i rapporten ikke at være sårbare i forhold til de forstyrrelser det må give at køre med et mindre bæltekøretøj i en lille del af området. Den forstyrrelse det må medføre vurderes at være sammenlignelig med den øvrige forstyrrelse, der foregår i området forårsaget af større græssere, primært kronstyr, og mennesker. Risikoen for blow out vurderes at være meget lille og sammen med en beredskabsplan vurderes etablering af gasledningen således ikke at mindske udbredelsen eller hindre en gunstig udvikling af naturtyperne i de åbne klitter.

4.20.1.3 Blåbjerg Klitplantage

Fældning af træer og efterfølgende gravning i en lille del af klitplantagen vurderes i rapporten ikke at kunne medføre en skade på klitplantagens naturtyper. Indgrebet forventes at betyde, at områder der allerede er klithede vil få bedre muligheder for at udvikle sig i en gunstig retning og arealer, der ikke er klithede på kort sigt vil kunne udvikle sig til klithede. Hvor der graves, vil klitterne blive genskabt, så der også fremadrettet vil være forskelle i lys- og fugtighedsforhold, der medvirker til at øge antallet af

levesteder, som kan være med til at give et bedre struktur- og artsindeks. Inden for en kort årrække vurderes klitheden at være i en gunstig udvikling.

Etablering af gasrørledningen inden for kort afstand af en fugtig klitlavning vurderes ikke at skade naturtypen. Jordprøver har vist at klitlavningens fugtige tilstand er betinget af det man kalder et sekundært vandspejl, der ikke står i forbindelse med grundvandet. Mange års aflejring af især finkornet organisk materiale betyder, at der er opstået en badekarseffekt, hvor der helt lokalt holdes på vandet. Disse fysiske forhold betyder, at gasrørledningen vurderes at kunne etableres i nær afstand til klitlavningen men uden at medføre en skade på områdets mulighed for at udvikle sig i gunstig retning.

Anlæg og drift af gasrørledningen vurderes samlet i rapporten ikke at skade udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

4.20.1.4 Kumulative effekter

At Baltic Pipe underbores samme sted som den eksisterende gasrørledning og nedgraves parallelt med det gamle gasrør, vurderes ikke at medføre kumulative effekter der kan skade udpegningsgrundlaget.

Energinet har i februar 2018 fået VVM tilladelse til et andet projekt i området nemlig Viking Link. Viking Link er en ny elkabelforbindelse til England, der etableres omtrent 750 m nordligere end Baltic Pipe og parallelt med dette. Elkablet vil også passere Natura 2000-området N83/H72 Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter. Et vigtigt sammenfald mellem disse to store projekter vurderes at være, at samme adgangsveje, p-pladser og strand benyttes. Et andet vigtigt sammenfald er, at slutpunkt for underboringen befinder sig i naturtypen forklit (2110). Naturtypen er meget dynamisk, skabt og formet af de dynamiske kystprocesser erosion og aflejring. Efter få måneder, når vind og vejr har aflejret sand i mere naturlig former, vil den fysiske forudsætning for naturtypen være genetableret.

Viking Link etableres ligesom Baltic Pipe ved at underbore klitterne og med en arbejdsplads på stranden og i Blåbjerg Klit-plantage. For begge projekter gælder, at denne underboring fra Houstrup Strand til Blåbjerg Klitplantage er afsluttet, og at anlægsarbejderne i plantagen forventes afsluttet i efteråret 2021. Ilandføringen fra søsiden er afsluttet for Baltic Pipe i april-juli 2021 og forventes gennemført for Viking Link i februar – juni 2022. Det betyder, at der sker forstyrrelse af to nærtliggende områder samtidig. Da der ikke er habitatarter på udpegningsgrundlaget (bilag II arter), vurderes dette ikke at kunne medføre væsentlige kumulative konsekvenser. I forhold til inddragelsen af areal i naturtyperne, vurderes der ikke at være væsentlige kumulative effekter. Underboringerne ligger 750 m fra hinanden og dermed i så stor afstand, at de ikke vurderes at kunne påvirke hinanden.

4.20.1.5 Miljøstyrelsens samlede vurdering

Det er oplyst, at det er i to områder, der skal graves. Det drejer sig om:

- Selve ledningsgraven, hvor gasrørledningen skal ligge (4-5 meters bredde over en strækning på ca. 1.000 meter)
- Arbejdspladsen hvor borehovedet kommer op (op til 400 m²)

Siden Miljøstyrelsen afgørelse for Baltic Pipe i 2019 er der foretaget kortlægning af området i Blåbjerg Klitplantage, som ved opdatering af Natura 2000-områderne i 2018 blev en del af Natura 2000-område N83 Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter.

Det fremgår af Natura 2000-basisanalyse 2022-27 for N83 Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter, at området, hvor anlægsbæltet for gasrørledningen forløber gennem klitplantagen samt arbejdsarealet hvor underboringen slutter, ikke er habitatnaturtypen klithede (2140) eller fugtig klitlavning (2190). I traceet hvor gasledningen nedgraves, er der et udpræget dominans af bjergfyr med kun sparsom vegetation af karakteristiske hedeplanter.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der er tale om en midlertidig påvirkning af naturområdet/klitplantagen, og at fjernelse af bjergfyr vurderes at kunne forbedre naturtilstanden, idet området i løbet af kort tid vurderes at have potentiale til at udvikle sig til klithede (2140) med et udbredt plantesamfund tilhørende denne naturtype.

Miljøstyrelsen er enig i vurderingen af, at forklit og hvid klit er meget dynamiske naturtyper, der i udpræget grad formes af forstyrrelser af vand og vind, herunder af- og pålejninger af sand, samt at der er tale om en midlertidig påvirkning af disse dynamiske naturtyper (2120 og 2110), som hurtigt vil reetablere sig selv efter indgrebet.

Miljøstyrelsen bemærker, at det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at den kortlagte klithede som inddrages midlertidigt, kun udgør 0,04 % af naturtypernes areal i habitatområdet. Der var i forbindelse med indgrebet kun behov for fældning af enkelte træer, vækstlaget blev ikke bortgravet, men blev påvirket med udlægning af sand og efterfølgende håndtering af gasrør, hvilket omfatter kørsel og håndtering af gasrør. Sandet fjernes i forbindelse med reetablering af området.

Miljøstyrelsen finder at det midlertidige indgreb, herunder fældning af bjergfyr og kørsel på arealet, har et begrænset omfang og karakter. På baggrund heraf og på baggrund af erfaringer fra området og fra Life-projektet er styrelsen enig i vurderingen af at naturtypen vil reetablers inden for en forholdsvis kort periode.

Fjernelse af vegetationslag, gravning, planering og kørsel i området med tunge maskiner vurderes på meget kort sigt at være en forstyrrelse der forringer naturområdet. Efter endt arbejde forventes områderne at fremstå primært med sanddække med spredt vegetation. At større dele fremstår med bart sand, vurderes at være en fordel, set i forhold til eksisterende situation hvor tilgroning med bjergfyr forringer områdets muligheder for positiv udvikling mod klithede. Områder med bart sand forbedrer spiringsmulighederne for områdets karakteristiske planter og endvidere vil det være en fordel for krybdyr og insekter, at områder med bart sand efterlades (Amphi Consult 2019).

De lysåbne områder langs eksisterende stier i Blåbjerg Klitplantage er eksempler på, at klithede er en naturtype, som hurtigt etableres/reetableres efter forstyrrelser, hvilket afspejler denne naturtypes generelle robusthed og afhængighed af forstyrrelser (Brunbjerg et al 2015). Dette gælder området hvor Syd Arne gasledningen ligger, og som blev etableret i 1999. Horns Rev 3 ilandføringen som ligger ca. 500 meter mod syd blev etableret i 2015 og med reetablering af klitstrukturer. Her er vegetationen på et tidligere successionsstadium, men er genindvandret (Figur 17 17). Den hurtige reetableringsperiode skyldes en kombination af lav næringsstofftilgængelighed og at arterne hurtigt kan indvandre fra nærliggende områder

Ved benyttelse af en kombination af ovenstående metoder i afsnit 4.20.1 vurderes det muligt at reetablere og fastholde klitstrukturen. Samtidig vurderes det, at der inden for en kort årrække vil udvikle sig en karakteristisk klitvegetation. Etableringstider for klitvegetation er tidligere beskrevet (ca. 2 år jf. afsnit om påvirkning af de lysåbne klitter).

Det betragtes som vigtigt for udviklingen af habitatnatur, herunder grå/grøn klit eller klithede, at klitstrukturen gendannes. Det er oplyst, at følgende virkemidler i nødvendigt omfang tages i brug eller vil blive taget i brug for at reetablere klitstrukturen efter etablering af gasrørledningen:

- Opmåling af klitterne af landmåler og droneoverflyvning inden anlægsarbejdet, der giver viden om den eksisterende klitstruktur. Dette er foretaget og vil blive fuldt op af en lignende opmåling og droneoverflyvning efter endt anlægsarbejde i efteråret 2021.

- Brug af plantemateriale som vindbryder på udsatte steder, hvor der vurderes at være stor risiko for, at reetablerede klitter udjævnes inden vegetationen får fat. Plantematerialet kunne være afhøstet materiale fra dværgbuske og urter fra nærtliggende klitheder, med en lokal frøpulje. Tilførsel af dette materiale vil samtidig sikre, at planter hurtigere indfinder sig og at etableringstiden forkortes
- Etablering af gasrørledningen med sving, der mindsker andelen af lange vindfølsomme stræk, hvor reetablerede klitstrukturer risikerer udjævning
- Bevaring af mindre områder af bjergfyrrer i arbejdsbæltet således at læfunktionen bibeholdes.

Miljøstyrelsen finder at følgende afværgeforanstaltninger er vigtige for at sikre, at projektet kan gennemføres uden en skade på området: a, b, c, d, e og g, h, i, j, l, m.

Da anlægsarbejderne er gennemført stilles der ikke vilkår herom. Hvorimod da reetablering er i gang, og derfor ikke endeligt er blevet afrapporteret, vurderes det relevant at stille vilkår 8, for at fastholde afværgetag målrettet reetablering af naturtyperne. Det drejer sig om afværgetiltag g, i og k.

g. Forud for anlægsarbejdet opmåles klitterne af landmåler samt/eller drone-overflyvning, så efterfølgende reetablering i videst mulige omfang kan genskabe de oprindelige terrænforhold.

i. Inden maskinerne kører eller graver i området vil vækstlaget, fra udvalgte områder blive fjernet og lagt til side med mulighed for vanding inden tilbagelægning.

k. Der anvendes plantemateriale som vindbryder på udsatte steder i anlægsbæltet, som kan være afhøstet materiale fra dværgbuske og urter fra nærtliggende klitheder, med en lokal frøpulje. Dette skal samtidig sikre, at planter hurtigere indfinder sig og at reetableringstiden forkortes. Dette aftales med Naturstyrelsens lokale enhed.

I miljøkonsekvensrapporten fremgår at området som bliver overfløjet og fotodokumenteret med drone, således at eventuelt slid på området, kan reetableres, og tidligere strukturer kan gendannes, omfatter arealet fra P-pladsen ned til Houstrup strand, kørevejen langs stranden frem til arbejdsarealet for enden af klitterne og fra underboringen ved klitterne og op gennem plantagen frem til Natura2000 områdets afgrænsning i plantagen. Dokumentation foreligger både i form af foto og terrænopmåling, som kan konverteres til en terrænmodel.

Miljøstyrelsen bemærker, at det skal sikres at vilkårene gælder både for klitheden langs tilkørselsvejen ved Houstrup Strand, forklit og hvid klit ved arbejdsarealet på standen, samt for naturarealerne som ligger indenfor opstrengningsarealet og traceet i klitplantagen. Herved vil vilkårene både dække for Natura 2000-område nr. 84 (Blåbjerg) og for tilkørselsvejen ved Houstrup Strand i Natura 2000-område nr. 69 (Ringkøbing Fjord), hvor der laves indgreb i habitatnatur og natur som kan udvikle sig til habitatnatur.

Det vurderes, at der er tale om en midlertidig påvirkning af naturområdet/klitplantagen, som i løbet af kort tid vurderes at have potentiale til at udvikle sig til klithede (2140) med et udbredt plantesamfund tilhørende denne naturtype. Det vurderes således, at en skade på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag kan udelukkes.

4.20.2 **Kallesmærsk Hede (N84/H73/F56)**

Kallesmærsk Hede (N84/H73/F56) ligger i en afstand af 4 km og dermed nærmest den nye modtageterminal på Station Nybro.

Der sker ikke anlægsarbejde inde i Natura 2000-området. Påvirkning af våde naturtyper som følge af aktiviteter i forbindelse med nedgravning af gasledningen kan udelukkes, da dræning fra anlægsarbejdet maksimalt forplanter sig 325 m fra udgravning til gasledningen.

Gennemgravning af vandløbene vurderes i rapporten potentielt at kunne påvirke habitatnaturtype vandløb med vandplanter (3260) og næringsrig sø (3150). Øvrige habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget vurderes ikke at kunne blive påvirket på grund af projektets omfang, hvor den potentielle påvirkning udelukkende omfatter sedimentspredning i vandløb ved gennemgravningen.

I rapporten vurderes det, at alle grovkornede partikler vil være sedimenteret inden for kort afstand (under 100 m). Finkornede partikler kan transporteres længere, men det vurderes, at de også vil være sedimenteret, inden vandet når habitatområdet. Dette begrundes i vandløbenes fald og afstand til habitatnaturtyperne. På denne baggrund vurderes det, at skade på habitatnaturtyperne vandløb med vandplanter (3260) og næringsrig sø (3150) kan udelukkes.

Støj i forbindelse med anlægsarbejdet af gasledning og Nybro Gasbehandlingsanlæg adskiller sig ikke fra andre typiske aktiviteter i området og vil derfor ikke kunne forplantes til påvirkninger i Natura 2000 området. Støj i forbindelse med den efterfølgende drift af Nybro Gasbehandlingsanlæg vil ligeledes ikke adskille sig fra andre typiske aktiviteter i området, og vil derfor ikke kunne forplantes til påvirkninger i Natura 2000 området 4 km væk.

Nybro Gasbehandlingsanlæg udvides og på den baggrund analyseres påvirkninger nærmere, som følge af udvidet af kapacitet og størrelse af dette anlæg. De mulige påvirkninger i driftsfasen der analyseres nærmere i det følgende, er således: 1) Udledning af overfladevand til Søvig Bæk 2) kvælstofdeposition som følge af gasafbrænding og 3) påvirkninger på fuglelivet fra øget gasafbrænding (såkaldt "flare"). Det vurderes i rapporten, at udledning af overfladevand til Søvig Bæk som leder til Natura 2000-området, eller en forøget kvælstofdeposition på grund af gasafbrænding på anlægget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af området. Ligeledes vurderes det, at fugle ikke, vil blive påvirket væsentligt.

4.20.2.1 *Miljøstyrelsens vurdering*

Miljøstyrelsen er overordnet enig i vurderingen.

Miljøstyrelsen bemærker, at det fremgår, at alle forekomster af fugle har yngle- og rasteområder længere væk end 8 km fra Nybro Gasbehandlingsanlæg. Der er ikke redegjort for trækbevægelser mellem Natura 2000-området og Nybro Gasbehandlingsanlæg eller for hvor ofte der foretages flaring.

På baggrund af oplyste afstand til rasteområder og da primære fourageringsområder må forventes at ligge nærmest natura 2000-området vest for Nybro, er det Miljøstyrelsens vurdering, at den begrænsede og uændrede flaring fra Nybro ikke vil påvirke bevaringsstatus for fugle på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Der stilles i Miljøstyrelsens § 33-godkendelse af udvidelsen på Nybro modtageterminal vilkår, der sikrer, at såvel udledningen af overfladevand som depositionen af kvælstof holder sig inden for de forudsætninger, vurderingerne er foretaget på baggrund af. Der stilles ikke yderligere vilkår i nærværende tilladelse.

4.20.3 **Svanemosen (N226/H250/F120)**

Projektområdet for gasrørledningen ligger 360 m nordøst for habitatområdet og 450 m nordøst for fuglebeskyttelsesområdet Svanemose. Linjeføringen har en afstand til habitatområdet på ca. 570 m og til fuglebeskyttelsesområdet på ca. 660 m. Svanemosen er omgivet af en ringkanal (Vonsild Å), der dræner mosen og samtidig dræner de tilstødende landbrugsarealer. Projektet krydser Vonsild Å nedstrøms Svanemosen.

Rødrygget tornskade er den eneste fugl på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet. Rødrygget tornskade vurderes ikke at være særligt sårbar over for støj. Med en afstand på mindst 450 m mellem projektområdet og fuglebeskyttelsesområdet, vurderes det i rapporten, at en påvirkning af Rødrygget tornskade kan udelukkes, da støjen ikke vil forplante sig til det beskyttede område.

Ledningsgraven placeres minimum 540 m øst for habitatområdet. Jordtypen i hele området er lerjord, bortset fra et område med sandblandet lerjord. På hele strækningen vil bundkoten i ledningsgraven ligge højere end bundkoten i Vonsild Å, som omkranser Svanemosen og dræner den. Forventede sænkningstragter i disse jordtyper er under 30 meter. En væsentlig påvirkning som følge af dræning fra den åbne ledningsgrav og etablering af en gasrørledning i 2 m dybde kan derfor ifølge rapporten udelukkes.

I forbindelse med anlægsarbejdet kan der opstå behov for udledning af vand der midlertidigt samles i ledningsgraven. Hvis det viser sig nødvendigt kan der ske afledning af okkerforurenet vand til nærliggende landbrugsarealer, der ligger nedstrøms grundvandsstrømningsretningen i forhold til Natura 2000-området. Dette kan forhindres gennem afværgeforanstaltninger, hvor eventuelt okkerforurenet vand forinden iltes for at sikre udfældning af okker inden nedsivning. Det er i rapporten oplyst, at hvis der opstår behov for at pumpe vandet bort fra ledningsgraven og udlede det på terræn på nærliggende landbrugsarealer, vil dette kun ske efter analyse af ferrojern. Hvis analyserne viser at der er mere end 0,2 mg Fe₂₊/l, vil der blive iværksat tiltag til at ilte vandet, så risikoen for okkerforurening minimeres.

Stor kærguldsmed blev ikke fundet i forrige overvågningsperiode, er og i den nye basisanalyse fjernet fra habitatområdets udpegningsgrundlag. Det vurderes derfor, at en påvirkning af stor kærguldsmed kan udelukkes.

4.20.3.1 Kumulation

Det oplyses i miljøkonsekvensrapporten at der er gennemført naturgenopretningsprojekt i Svanemosen med reetablering af mere naturlige hydrologiske forhold og fjernelse af opvækst i 2007-2009. Etablering af gasrørledning vurderes ikke at være til hinder for fremtidig naturgenopretning i Svanemosen.

Undersøgelsesområdet for Vejdirektoratets igangværende VVM-undersøgelse af en ny midtjysk motorvej omfatter området nord for Svanemosen, herunder også projektområdet for Baltic Pipe. Det er uafklaret om motorvejen placeres her (da der er flere alternativer i spil) og hvornår anlægsarbejderne gennemføres. Vejdirektoratet forventer dog at anlægsarbejderne tidligst kan gå i gang i 2023. Anlægsfasen for Baltic Pipe forventes at vare 2-3 måneder i 2022. Da anlægsarbejderne ikke forventes samtidigt, vil der ikke være kumulative effekter.

Der er planer om ændringer af grundvandsindvinding i området på baggrund af ny indvindingsansøgning fra TREFOR. Denne ansøgning er under behandling med Miljøstyrelsen som myndighed. Uden nærmere kendskab til TREFOR's ansøgning forventes det at ændret indvinding af grundvand potentielt påvirke grundvandsforholdene i området. Da Baltic Pipe projektet ikke medfører ændringer af grundvandsforhold i Natura 2000 området, vil der ikke være kumulative effekter mellem Baltic Pipe og TREFOR's indvindingsansøgning.

4.20.3.2 Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen er enig i ovenstående vurdering.

For at sikre at der ikke tilføres okker til Natura 2000 området fastholdes krav om dokumentation for at jernindholdet ikke overstiger 0,2 mg/l, se vilkår 5.

4.20.4 Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å (N114/H98)

Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å (N114/H98) passeres ved underboring af selve åen og ådalen. Herudover etableres gasrøret i relativ nærhed af tre kildevæld øst for underboringen.

Odense Å ligger i en markant ådal. I ådalen har Miljøstyrelsen på projektstrækningen kortlagt surt overdrev, kalkoverdrev og kildevæld. Alle overdrevene har moderat naturtilstand (III), mens de tre kildevæld mod øst har moderat-ringe af flere årsager. Naturtyperne findes syd for selve åen og grænser op til dyrkede marker. Nord for åen er der på denne strækning ikke kortlagt habitatnaturtyper.

Odense Ådal, inklusiv hele Natura 2000-området, vil blive krydset ved styret underboring. Arbejdsarealerne vil blive placeret uden for Natura 2000-området. Underboringen vil have en længde på ca. 550 m.

Øst for underboringen etableres rørledningen ved nedgravning, og den vil over en strækning på omtrent 750 m forløbe parallelt med Natura 2000-området. På strækningen findes tre kildevældsområder, som ligger under 100 m nord for projektområdet. Det vestligste og nærmeste kildevæld ligger i en afstand af ca. 38 m fra arbejdsbæltet. Vest for Natura 2000-området, i en afstand af 1,5 km etableres der en linjeventilstation ved Bellinge.

I rapporten er følgende påvirkninger i hhv. anlægsfase og driftsfase blevet identificeret:

Anlægsfase:

- Aktiviteter i områder som friholdes ved styret underboring. Påvirkning kan ske i forbindelse med udførsel af geotekniske undersøgelser.
- Risiko for blow-out af boremudder i forbindelse med styret underboring af et område, som ønskes friholdt for gravearbejder.
- Risiko for påvirkning af vandkvalitet i kildevæld som følge af udslip af boremudder og tilsætningsstoffer i dette
- Underboring igennem vandførende jordlag, der potentielt medfører dræning af kildevæld, der står i hydraulisk forbindelse med det vandførende jordlag.
- Støj og forstyrrelse i forbindelse med anlægsarbejdet

Driftsfase:

- Dræning af kildevæld nær gasledningen etableret i ledningsgrav eller som følge af underboring.

4.20.4.1 Underboring af Odense Å inkl. geotekniske undersøgelser *Habitnatur*

Kørsel i området

Inden for arbejdsområdet findes naturtyperne kildevæld og kalkoverdrev, som vil være de eneste naturtyper, der vil kunne påvirkes af kørsel i forbindelse med de geotekniske undersøgelser.

Kalkoverdrev (6210) vurderes ikke at være sårbart over for denne påvirkning, da der er tale om en tør naturtype, hvor risikoen for komprimering af jorden er lav. Køretøjerne vil friholde områder med kildevæld (7220), som er mere sårbare over for påvirkningen. Det vurderes derfor, at en egentlig skade på bevaringsmålsætningerne ved kørsel i området i forbindelse med anlægsarbejdet kan udelukkes.

Ændringer i grundvandsforholdene

Underboringen af ådalen omkring Odense Å er på 550 m. Underboringens forløb er fastlagt og passerer under naturtyper kortlagt som kildevæld (7220) og vandløb (3260). I august – september 2019 blev de geotekniske forundersøgelser gennemført, som havde til formål at tilrettelægge og dimensionere underboringen herunder at placere underboringen i bedst egnede jordlag for at eliminere risiko for blow out og påvirkning af bl.a. vandstrømningen i de nærliggende kildevæld og vandløbet.

Det kan ikke udelukkes at der kan ske grundvandsstrømning mellem de gennemborede sandlag langs med selve underboringen, hvor sandlagene er adskilt af et lerlag. Strømningen ville kunne ske, hvis der er trykforskel mellem to sandlag, der er adskilt af et lerlag, hvor vand kan bevæge sig fra lag med højere tryk til lag med lavere tryk. Årsagen til denne strømning er, at lerlagene under boreprocessen gennembøres med en diameter, der er lidt større end selve rørets diameter, hvorfor der kan strømme vand gennem et lerlag langs med rørledningen, hvis der er en trykforskel mellem to adskilte sandlag.

I forbindelse med trækningen af gasrørledningen blev der samtidigt itrukket tre ”groutingrør” der har gjort det muligt at forsegle de gennemborede lerlag, hvor der er risiko for, at der kan ske vandudveksling mellem lagene. Groutingen blev gennemført d. 8. december 2021. Ved en ”grouting” tættes mellemrummet mellem rørledningen og det gennemborede lerlag med en særlig cementblandet bentonit, som hærder op. Herefter vil den oprindelige adskillelse af sandlagene være genskabt, og der vil ikke længere være mulighed for vandstrømning langs med rørledningen og dermed ingen yderligere påvirkning af kildevældenes vandføring.

Samlet set vurderer Energinet, at kildevældene ikke vil kunne blive ændret i en grad, så det vil medføre indvandring af mere næringskrævende planter eller af andre dyrearter. Efter gennemførelse af underboringen og forsegling langs med gasrørledningen vil det oprindelige hydrologiske system være genoprettet, og der vil således ikke kunne forekomme langvarige eller permanente ændringer i habitatet. Det vurderes derfor at bevaringsmålsætningerne for kildevæld kan opretholdes på lokaliteten.

Sumpvindelsnegl som er udpegningsart er registreret tæt på underboringen. Arten lever mellem plantedele i bl.a. rigkær, men også i andre habitater, og arterne er således ikke specifikt tilknyttet områder med udstrømmende grundvand. Under normale forhold vil arten også være udsat for frost om vinteren og er dermed ikke afhængig af de konstante temperaturer i selve kildevældet. Da artens levested forventes bevaret, vurderes det, at bevaringsmålsætningen for sumpvindelsnegl kan opretholdes.

I forhold til åens vandføring er kildevældenes vandtilførsel til åen marginal og en kortvarig ændring i denne ”kildevældsydelse” vil for åen være helt uden betydning. Med den aktuelle vandføring fra de kortlagte kildevæld i området skønnes en samlet ydelse fra disse, til åen, på 50 m³/time, eller således en påvirkning svarende til 1,7 %.

På den baggrund vurderer Energinet, at der ikke er risiko for at den styrede boring under Odense ådal medfører en ændring af vandstrømningerne af betydning for området. Det vurderes desuden, at en eventuel påvirkning af kildevældenes vandføring i maksimalt 4 uger ikke vil påvirke naturtyperne eller artsammensætningen i området, fordi påvirkningen finder sted udenfor vækstperioden og tidsmæssigt meget begrænset.

4.20.4.2 Blow-out

Energinet oplyser i rapporten, at det er sikret, at entreprenøren har udarbejdet en beredskabsplan, som er koordineret med Odense Kommune, således at et evt. blow-out ved underboringens start- og slutpunkt håndteres hurtigt og korrekt. Der blev bl.a. etableret en kørevej, som blev placeret på en naturbeskyttet eng, men uden for selve Natura 2000-området. Desuden blev der placeret en observatør, en gravemaskine og pumper og slanger helt nede ved bredden af åen, så der kunne reageres hurtigt i tilfælde af et blow-out.

Den forventede linjeføring for underboringen passerer under et kildevæld og under vandløbet over en strækning på ca. 30 meter. Disse naturtyper vurderes mere sårbare over for et blow-out end overdrevne. De befinder sig i en geologi, der vurderes robust over for blow-outs, hvilket heller ikke forekom.

I det følgende gennemgås de habitatnaturtyper og -arter, der vurderes kan blive berørt, at et blow out.

Vandløb med vandplanter

Odense Å har på det pågældende sted god økologisk tilstand i henhold til vandområdeplan 2015-2021 og det vurderes ligeledes at der er naturtypen "Vandløb med vandplanter" er i gunstig bevaringsstatus på lokaliteten i henhold til habitatbekendtgørelsen, da der er målopfyldelse for både vandplanter og bunddyr i henhold til vandområdeplanerne.

I vinterhalvåret er vandgennemstrømningen og sedimenttransporten oftest større end gennemsnittet, og 325 kg ved et blow out i vandløbet vurderes at være en ubetydelig mertilførsel i forhold den naturlige variation i vandløb af samme størrelse som Odense Å, hvor sedimenttransporten varierer mellem 2 og 20 t/døgn. Da Odense Å allerede har god økologisk tilstand vurderes det at vandløbets tilstand ikke ændres ved en meget midlertidig mindre forøgelse af sedimenttransporten der ligger inden for den naturlige variation i vandløbet.

Krydsningen af Odense Å via styret underboring er gennemført d. 4. december 2021. I forbindelse med underboringen forekom der et blow-out på en eng ca. 4 m fra Odense Å, men uden for Natura 2000-området.

Med baggrund i 1) naturtypen Vandløb med vandplanter i Odense Å ikke vurderes at være følsom over for en kortvarig merbelastning på 325 kg. lerpartikler 2) de tiltag, der gennemføres for at minimere risikoen for blow-out, 3) en beredskabsplan for håndtering hvis blow-out finder sted, herunder fjernelse af alt boremudder med det samme, samt 4) det faktum at boremudderet ikke indeholder skadelige mængder af miljøfremmede stoffer, vurderes det, at en egentlig skade på Natura 2000-området kan undgås.

Kildevæld

Den forventede linjeføring for underboringen passerer under et kildevæld på en strækning af 30 m og passerer et andet kildevæld i en afstand af 60 m. Det er mest sandsynligt at et blow-out sker stort set lodret over boringen, men det kan ikke udelukkes at det kan forekomme i en vis afstand af selve underboringen. Krydsningen af Odense Å via styret underboring er gennemført d. 4. december 2021. Det er anslået at omkring 5 m³ boremudder trængte ud på overfladen. Udbredelsen af udslippet er anslået til ca. 25 m². Udslippet bestod af ren bentonit uden additiver. Størstedelen af boremudderet på overfladen blev straks fjernet med gummiskrabere og pumper.

Kildevældet over selve underboringen har en størrelse på 2301 m² og kildevældet der ligger i en afstand på 65 m er 3145 m². Hvis et blow-out var sket på en af disse lokaliteter ville hhv. ca. 1,1% og 0,8 % af naturtypen have været berørt af udslippet, som hurtigt ville blive oprenset. En midlertidig påvirkning af en så lille del af naturtypen kildevæld vurderes ikke at skade bevaringsmålsætningerne for naturtypen kildevæld eller medføre skade på Natura 2000-områdets integritet.

Sumpvindelsnegl

Sumpvindelsnegl lever på fugtige steder, især på kalkholdig eller kalkrig bund. Arten findes på ældre og især visne blade fra lige over jord- eller vandoverfladen og op efter inde i bevoksninger eller tuer af høje star-arter og lignende planter. Det nærmeste registrerede fund af sumpvindelsnegl er ved det østligste rigkær øst for underboringen ved Bellinge, hvor den er registreret ca. 160 m nord for arbejdsbæltet i et skovbevokset område. Det vurderes at arten bl.a. kan forekomme i kildevældene som vurderes

mere sårbare over for blow-out end overdrevene i ådalen, men arten kan også forekomme på andre fugtige lokaliteter i og udenfor Natura 2000-området.

Hvis det antages at sumpvindelsnegl generelt findes udbredt i kildevældene i Natura 2000-området i nærheden af underboringen er der samlet godt 36.000 m² kildevæld som levested for arten. Hvis et blow-out som tidligere beskrevet var sket på et levested for arten ville der være risiko for at enkelte individer på de 25 m² som berørt, ville blive suget op ved rensningen af området. Hvis arten kun findes i kildevældene ville 0,07 % af artens levested blive berørt med evt. fjernelse af sneglene på dette område. Da området hurtigt renses efter et blow-out og da boremudderet ikke er giftigt for organismer, vil arten hurtigt kunne genindvandre til området. Hvis sumpvindelsnegl kun findes i det kildevæld hvor den er registreret vil der ingen risiko være da lokaliteten ligger langt fra underboringen.

Det vurderes derfor i rapporten, at bevaringsmålsætningen for sump vindelsnegl kan opretholdes.

Skæv vindelsnegl

Skæv vindelsnegl er tilknyttet fugtige og tørre biotoper og kan bl.a. findes på fugtige enge, i rigkær og starsumpe, på strandvolde og overdrev samt i blandet løvskov og markhegn og ved stengærder, især på kalkrige eller kalkholdige jordbunde. Arten lever på visne blade nær jordoverfladen inde i tuer af græsser og star-arter samt i de små eller større lag af fugtige, visne blade, der fra tuerne strækker sig hen over terrænoverfladen. Det nærmeste fund af skæv vindelsnegl er ved det østligste rigkær øst for underboringen ved Bellinge, hvor arten er registreret ca. 155 m nord for arbejdsbæltet i et skovbevokset område.

Skæv vindelsnegl er fundet på samme kildevæld som sumpvindelsnegl og har generelt et bredere valg af levested en sumpvindelsnegl. Det vurderes i rapporten, at der for skæv vindelsnegl kan laves de samme betragtninger som for sumpvindelsnegl, se ovenfor.

Det vurderes derfor at bevaringsmålsætningen for skæv vindelsnegl kan opretholdes.

Tykskallet malermusling

Tykskallet malermusling er udbredt over en lang strækning i Odense Å samt en kortere strækning i Hågerup Å. Bestanden i Odense Å består primært af 50-60 år gamle individer, og det er kun i populationen i Hågerup Å der har været stabil siden 2005-2006, med en relativt bred aldersstruktur samt vellykket reproduktion og rekruttering af nye små muslinger. I selve Odense Å er populationen spredt over en strækning på over 15 km. Populationen i Odense Å reproducerer sandsynligvis ikke længere. Det betyder at evt. spredning af arten skal komme fra den opstrøms strækning i Hågerup Å som ikke kan påvirkes af et evt. blow-out. Tykskallet malermusling er en stor musling på op til 10 cm. Den lever delvist nedgravet i bunden men 1/4 af muslingen stikker op af bunden, mens yngre individer kan leve dybere nedgravet i bunden.

Nedstrøms underboringen i det område, hvor boremudder kan sprede sig til, lever kun ældre muslinger. Beregningerne af spredningen af boremudder viser at dette kan sprede sig over en stor afstand, men vil lægge sig i et tyndt lag på 0,3 mm, som ikke vil kunne tildække disse store muslinger. Da tykskallet malermusling lever i de områder af vandløbet hvor strømmen er stærk til moderat kan det udelukkes at muslingerne kan blive tildækket af lerpartikler fra boremudderet på deres levested, da disse vil sedimentere ved lavere strømhastighed.

Samlet vurderes det at levestedet for tykskallet malermusling ikke skades af projektet, og at bevaringsmålsætningen for tykskallet malermusling kan opretholdes.

Havlampret

Havlampret er fundet ca. 3,5 km nedstrøms samt længere nedstrøms. Der er kun tre fund af Havlampret i Odense Å, og registreret 181 gange i danske vandløb i perioden 1861-2009, men i stigende antal de senere. Det tyder på at arten er sjælden, men arten vurderes at have en høj registreringsgrad. Et evt. blow-out er vurderet til at kunne påvirke bundforholdene ca. 1250 meter fra blow-outet med et lag på 0,3 mm's tykkelse, og da lokaliteten hvor arterne er registreret ligger længere nedstrøms vil et evt. blow-out ikke kunne påvirke den lokalitet hvor arten er registreret. Det er ikke sandsynligt men kan heller ikke udelukkes at Havlampret kan optræde i området hvor underboringen foregår. I tilfælde af et blow-out vil voksne havlampretter kunne forlade lokaliteten midlertidig, hvis sedimentfanen er generende. Voksne havlampretter er registreret i danske vandløb i perioden april-oktober (Olesen et al. 2009). Det vurderes derfor at da underboringen foregik i perioden november/december vil voksne individer ikke være til stede og vil dermed heller ikke kunne påvirkes.

Havlampret gyder på vandløbsstrækninger med god strøm, og hvor vandløbsbunden består af sten og grus. Gydeområderne kan således sammenlignes med gydebanker for ørred og laks. Gydebanker er generelt 10-25 cm i tykkelsen. Beregningerne vedr. sedimentspredning viste at der maksimalt vil sedimentere 0,3 mm ler partikler ved et blow-out på lokaliteter med god vandgennemstrømning, som der er ved havlamprets gydebanker. Det vurderes at indlejring af en meget lille andel finkornet ler partikler efter et blow out i gydelokalitetens sediment ikke vil medføre forringet overlevelse af æg/larver. Når larverne klækkes, vandrer de mod områder med blød bund, hvor de som de øvrige lampretarter ernærer sig af fint organisk materiale, alger og mikroorganismer. Her er larverne mobile og lever i et blødbundssediment der er betinget af aflejringer. Larverne vil derfor ikke tage skade af sedimentation af ler partikler i denne livscyklus.

Det vurderes det, at projektet ikke vil skade lokalitetens integritet som levested for havlampret eller påvirke mulighederne for at opfylde bevaringsmålsætningen for arten.

Bæklampret

Bæklampret er fundet ca. 800 m nedstrøms underboringen af Odense Å. Arten er også fundet på lokaliteter både længere nedstrøms og opstrøms, men generelt fundet på flere lokaliteter opstrøms. Bæklampret er registreret inden for den zone hvor boremudder kan sedimentere. Rapporten vurderer, at boremudder ikke er giftigt for fisk eller andre organismer. Bæklampret gyder i vandløb på vandløbsbunden, hvor der er sand og grus. Bæklampret lever af fint organisk materiale og alger og er udbredt i både de fysisk set bedste vandløb, men også i ensartede, kanalagtige vandløb med langsom strøm og blød bund). Det vurderes som for havlampret at indlejring i gydelokalitetens sediment af en meget lille andel finkornet ler partikler ikke vil medføre forringet overlevelse af æg/larver. Som nævnt lever bæklampret i vandløb med langsom strøm og blød bund, og arten er således også tilpasset et levested som er betinget af stor sedimentation af bl.a. lerpartikler. Det kan derfor udelukkes at de voksne individer og larver kan tage skade af sedimentation af ler partikler i denne del af deres livscyklus.

Det vurderes det, at projektet ikke vil skade lokalitetens integritet som levested for bæklampret eller påvirke mulighederne for at opfylde bevaringsmålsætningen for arten.

Pigsmerling

Pigsmerling er fundet ca. 800 m nedstrøms underboringen af Odense Å. Arten er også fundet på lokaliteter både længere nedstrøms og opstrøms, men generelt fundet på flere lokaliteter opstrøms. Pigsmerling er registreret inden for den zone hvor boremudder kan sedimentere. Som nævnt under Havlampret er det i forbindelse med dette arbejde vurderet at boremudder ikke er giftigt for fisk eller andre organismer.

Pigsmerling foretrækker sandbund og områder med undervandsvegetation, og i vandløb træffes den på vandløbsstrækninger med mere rolig strøm. Arten er forholdsvis hårdfør og tåler store udsving i temperatur og i iltindholdet i vandet. Den foretrukne bundtype er sand, men den findes også på siltet bund eller mudderbund og arten lever nedgravet i bunden om dagen. Det er vigtigt, at der er rigelig forekomst af vandplanter, da det er her, æggene afsættes. Da æggene lægges på vandplanter, vil en sedimentation på 0,3 mm ikke medføre risiko for at overlejres og ikke tilføres ilt. Pigsmerling er som nævnt tilpasset vandløb med sandet og mudret bund som består af sedimenteret materiale herunder

ler. Derfor vil en mindre sedimentation af lerpartikler, som der her er tale om ikke kunne skade arten eller dens levested.

Samlet set vurderes det, at projektet ikke vil skade lokalitetens integritet som levested for pigniserling eller påvirke mulighederne for at opfylde bevaringsmålsætningen for arten.

4.20.4.3 *Nedgravning af gasrørledningen nær kildevæld*

Habitatnatur

Øst for underboringen ved Belling løber projektområdet over en afstand på omtrent 750 m parallelt med Natura 2000-området. På strækningen findes tre kildevældsområder, der har en estimeret naturtilstand på moderat-ringe (III-IV), og som ligger i en afstand fra ca. 38 - 68 m nord for arbejdsbæltet. Kildevæld indgår som prioriterede naturtyper i Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Jordtypen på denne strækning er lerblandet sandjord. Da sænkningstragten fra gasrørledningen i denne jordtype vil være på mindre end 30 meter kan en skade på alle habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget udelukkes, da registrerede områder med disse alle er beliggende mere end 30 m fra arbejdsbæltet.

Habitatarter

Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl

Skæv vindelsnegl er tilknyttet fugtige og tørre biotoper og kan bl.a. findes på fugtige enge, i rigkær og starsumpe, på strandvolde og overdrey samt i blandet løvskov og markhegn og ved stengårder, især på kalkrige eller kalkholdige jordbunde. Arten lever på visne blade nær jordoverfladen inde i tuer af græsser og stararter samt i de små eller større lag af fugtige, visne blade, der fra tuerne strækker sig hen over terrænoverfladen. Det nærmeste fund af skæv vindelsnegl er ved det østligste rigkær øst for underboringen ved Bellinge, hvor arten er registreret ca. 155 m nord for arbejdsbæltet i et skovbevokset område.

Sump vindelsnegl lever på fugtige steder, især på kalkholdig eller kalkrig bund. Arten findes på ældre og især visne blade fra lige over jord- eller vandoverfladen og opefter inde i bevoksninger eller tuer af høje stararter og lignende planter. Det nærmeste registrerede fund af sumpvindelsnegl er ved det østligste rigkær øst for underboringen ved Bellinge, hvor den er registreret ca. 160 m nord for arbejdsbæltet i et skovbevokset område.

En dræningspåvirkning af deres lokalitet kan afvises, grundet en forventet sænkningstragt på mindre end 30 m. Det er muligt at arterne kan findes på andre steder i Natura 2000-området og evt. også uden for dette. Arbejdsbæltet er placeret uden for habitatområdet mindst 50 m. fra grænsen. Området hvor arbejdsbæltet er placeret og hvor gasrørledningen er nedgravet, er et plejet område hvor græsset slås og selve arbejdsbæltet ligger langs en trampesti. På denne baggrund vurderes det at det område hvor arbejdsbæltet er placeret ikke er et typisk levested for skæv vindelsnegl eller sump vindelsnegl og at projektet derved ikke kan skade arten.

4.20.4.4 *Forstyrrelse i anlægsfasen*

I anlægsfasen vil der være forstyrrelse i ådalen i forbindelse overvågning af evt. udslip af boremudder, udtagning af geotekniske boreprøver og fra de arbejdspladser der etableres nært ved Natura 2000-området.

Habitatnatur

Kørsel med terrængående køretøjer med lavt marktryk på overdrevene i ådalen vurderes ikke at kunne skade vegetationen, som er robust over for kørsel. Der er

ikke kortlagt fugtige habitatnaturtyper, som ville være mere sårbare over for kørsel eller en mindre ændring i vandtryk i maksimalt 4 uger, da en eventuel påvirkning pågår uden for vækstperioden.

Habitatarter

Der er otte arter på udpegningsgrundlaget for området.

De to vindelsnegle, malermusling og de tre fisk, vurderes ikke at være sårbare over for forstyrrelsen. Damflagermus vurderes heller ikke at være sårbar, da den jager om natten, hvor der ikke vil være væsentlige anlægsaktiviteter. Der bliver heller ikke fjernet træer, bygninger eller landskabelige ledelinjer, der kunne udgøre levesteder for damflagermus.

Der er fundet spor/ekskrementer fra odder på 6 lokaliteter i Odense Å-systemet. Det nærmeste sted er mere end 5 km nedstrøms krydsningen af Odense Å. De resterende steder er ligger mindst 15 km opstrøms. Odder er mest følsom over for forstyrrelser i nærheden af ynglepladsen. Odderen yngler som regel i et afsides beliggende sø/moseområde med udstrakt rørskov eller anden tæt vegetation. Denne type habitat findes ikke i umiddelbar nærhed af arbejdsbæltet eller underboringen af Odense Å, der foregår tæt på bymæssig bebyggelse. Oddere gør ofte brug af faunapassager under veje og må forventes at være tilvænnet forstyrrelser i et vist omfang, når de færdes gennem territorierne. Det kan ikke udelukkes at oddere vandrer igennem området, men de vil da oftest gøre det om natten og langs selve vandløbet, hvor anlægsarbejdet ligger uden for Habitatområdet. Det vurderes derfor, at skade på artens bevaringsstatus i området, som følge af projektets anlægsarbejder, kan udelukkes.

4.20.4.5 *Miljøstyrelsens vurdering*

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at de faglige vurderinger i miljøkonsekvensrapporten er tilstrækkelig underbyggede til at kunne udelukke skade på udpegningsgrundlaget, herunder ift. risiko for blow-out, konkretisering af beredskabsplan og redegørelse for påvirkning af Habitatnaturtype vandløb og kildevæld samt arterne skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, tykskallet malermusling, havlampret, bæklampret og pignmerling.

Da alle anlægsarbejder ved Odense Å er udført med de beskrevne afværgetiltag i miljøkonsekvensrapporten, stiller Miljøstyrelsen ikke vilkår til fastholdelse heraf.

Miljøstyrelsen noterer sig, at der i forbindelse med redegørelsen for risiko for påvirkning af kildevældenes vandføring ved evt. hydraulisk kontakt mellem vandførende sandlag og vandgennemgangen ved underboring, beskrives, at der er foretaget forsegling af de gennemborede lerlag, hvor der er risiko for, at der kan ske vandudveksling mellem lagene. Herefter vil den oprindelige adskillelse af sandlagene være genskabt, og der vil ikke længere være mulighed for vandstrømning langs med rørledningen og dermed ingen yderligere påvirkning af kildevældenes vandføring.

4.20.5 **Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmosen (N163/H194/H145/H146/F917F93)**

Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmosen

(N163/H194/H145/H146/F917F93) krydses to steder nord for Næstved af gasledningen. Herudover krydses to mindre tilløb til habitatområdet vest for Rønnede af elkablet. Både Susåen og Vasegrøft passerer ved styret underboring.

Elkablet passerer to små vandløb i Susåens øverste ende. Vandløbene er ikke en del af Natura 2000-området, men vandløbene leder vand til habitatområdet som ligger omtrent 2700 meter nedstrøms de to krydsninger. Begge vandløb passerer ved korte underboringer.

I miljøkonsekvensrapporten er følgende påvirkninger blevet identificeret:

Anlægsfase:

1. Aktiviteter i områder som friholdes ved styret underboring. Kan påvirke i forbindelse med udførelse af geotekniske undersøgelser og udlægning af slange til recirkulering af boremudder.
2. Risiko for blow-out af boremudder i forbindelse med styret underboring af et område.

3. Underboring igennem vandførende jordlag, der potentielt medfører dræning af rigkær, der står i hydraulisk forbindelse med det vandførende jordlag.
4. Støj og forstyrrelse i forbindelse med anlægsarbejdet

Driftsfase:

5. Dræning af rigkær nær gasledningen etableret i underboring.

Med henblik på at mindske eventuelle påvirkningerne af projektet på omgivelserne, er der indarbejdet en række afværgeforanstaltninger i projektet, som er en integreret del af projektet. Foranstaltningerne er:

- a. Underboringen sikres med lerskot ved start- og slutpunkt, hvis der konstateres artetisk vand ved gennemførelse af underboringen.
- b. Maskiner, som kører i områder, der underbores, for at gennemføre geotekniske forundersøgelser og udlægge slange til recirkulation af boremudder, vil ikke køre i fugtige naturtyper, som fugtige klitlavninger (2190) ved Blåbjerg, Kildevæld (7220) ved Odense Å og rigkær (7230) ved Vase Grøft.
- c. Maskiner, som kører i områder, der underbores, for at gennemføre geotekniske forundersøgelser og udlægge slange til recirkulation af boremudder, vil ikke køre i fugtige naturtyper, som rigkær (7230).
- d. Hvis der opstår behov for at pumpe vandet bort fra ledningsgraven og udlede det på terræn i Natura 2000-områder, må dette kun ske efter analyse af ferrojern. Hvis analyserne viser at der er mere end 0,2 mg Fe²⁺/l, vil der blive iværksat tiltag til at ilte vandet, så risikoen for okkerforurening minimeres. Dette vil kræve en forudgående tilladelse fra miljøbeskyttelseslovens § 19 fra kommunen.

4.20.5.1 Underboring af Suså (Habitatområde 194)

Underboringen af Suså er med ca. 440 meter relativt kort. Det er i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at på hver side af ådalen etableres arbejdspladser til underboringen udenfor Natura 2000-området. Underboringen vil passere under naturtypen vandløb (3250). Vandløbet er sårbart over for blow-out. Det ligger ca. midt i underboringen, dvs. det sted hvor underboringen er dybest, og dermed hvor risikoen for et blowout er mindst. På baggrund af geotekniske undersøgelser blev vandløbet passeret af underboringen ca. 25 m under bund af vandløbet, hvilket gav en meget høj sikkerhed mod blow-out. Arbejdet med underboring af Suså er gennemført fra april til juni 2021 uden blow-outs.

Med baggrund i de tiltag der gennemføres for at minimere risikoen for blow-out og en beredskabsplan for håndtering hvis det skulle ske, herunder fjernelse af alt boremudderet med det samme, det faktum at det ikke indeholder stoffer, som i den anvendte mængde og håndtering vil udgøre en risiko for miljøet og at de særligt sårbare naturtyper ikke findes nær start- og slutpunkt for underboringen, vurderer Energinet, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes.

4.20.5.2 Underboring af Vase Grøft (Habitatområde 194)

Passage af Vase Grøft gennemføres via en lang underboring på ca. 760 meter og som omfatter både jernbane, ådal og hovedvej. Arbejdspladser etableres udenfor Natura 2000-området. Underboringen passerer rigkær og vandløbet, som er sårbart over for blow-out, centralt i underboringen og dermed på det dybeste sted, hvor risikoen for blow-out er mindst.

I forbindelse med udførelse af den indledende pilotboring for underboringen skete der et blow-out til Vasegrøften, som følge af en uforudset vanskelig geologi med stærkt opsprækket kalk. Boringen blev stoppet og blev efterfølgende gennemført i 35 m dybde under terræn.

Med baggrund i de tiltag der blev gennemført for at minimere risikoen for blow-out og en beredskabsplan for håndtering af et blow-out, herunder fjernelse af alt boremudderet med det samme, det faktum at det ikke indeholder stoffer, som i den anvendte mængde og håndtering vil udgøre en risiko for miljøet, og at de særligt sårbare naturtyper ikke findes nær start- og slutpunkt for underboringen, vurderer Energinet, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes.

4.20.5.3 Underboring med elkabler (Habitatområde 194)

Ved to tilløb til Suså vest for Rønnede er det et elkabel der underbores og det er korte underboringer, da det kun er selve åen der passerer. Risikoen for blow-out i forbindelse med disse korte underboringer er minimal og påvirkning vurderer Energinet, derfor at kunne udelukke. Underboringerne er desuden gennemført uden påvirkninger af vandløb.

4.20.5.4 Påvirkning af habitatarter i Habitatområde 194

Det er i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at i både Suså og Vase Grøft lever der potentielt flere arter på udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Således drejer det sig om følgende arter: Tykskallet malmusling, bæklampret og pigsmørling. Endvidere figurerer både skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl på udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Begge arter af vindelsnegle kan potentielt forekomme i de to vandløbs oversvømmelseszone. Stor vandsalamander er også opført på udpegningsgrundlaget for habitatområdet, men forekommer ikke i vandløb eller vandløbstilknyttede habitater.

Bæklampret

Bæklampret gyder i vandløb på vandløbsbunden, hvor der er sand og grus. Bæklampret lever af fint organisk materiale og alger. Arten er udbredt i både de fysisk set bedste vandløb, men også i ensartede, kanalagtige vandløb med langsom strøm og blød bund). Det vurderes, at indlejring i gydelokalitetens sediment af en meget lille andel finkornede lerpartikler ikke vil medføre forringet overlevelse af æg/larver. Som nævnt lever bæklampret i vandløb med langsom strøm og blød bund, og arten er således også tilpasset et levested, som er betinget af stor sedimentation af bl.a. lerpartikler. Det kan derfor udelukkes, at de voksne individer eller larver kan tage skade af sedimentation af boremudder ved blow out i et lag på en tykkelse af 0,2 mm i denne del af deres livscyklus.

Ydermere er der ikke kendskab til registreringer af bæklampret inden for den zone, hvor boremudder kan sedimentere, hverken i Suså eller vase Grøft.

Det vurderes i rapporten, at projektet ikke vil skade lokalitetens integritet som levested for bæklampret eller påvirke mulighederne for at opfylde bevaringsmålsætningen for arten.

Pigsmørling

Pigsmørling findes udbredt i Susåsystemet og er registreret på alle strækninger af selve Susåen.

Pigsmørling er registreret inden for den zone, hvor boremudder potentielt ville kunne sedimentere – både i Suså og i Vase Grøft.

Pigsmørling foretrækker sandbund og områder med undervandsvegetation, og i vandløb træffes den på vandløbsstrækninger med mere rolig strøm. Arten er forholdsvis hårdfør og tåler store udsving i temperatur og i iltindholdet i vandet. Den foretrukne bundtype er sand, men den findes også på siltet bund eller mudderbund, og arten lever nedgravet i bunden om dagen. Det er vigtigt, at der er rigelig forekomst af vandplanter, da det er her, æggene afsættes. Da æggene lægges på vandplanter, vil en sedimentation på 0,2 mm i Suså ikke medføre risiko for, at æg overlejres og ikke tilføres ilt. Pigsmørling er som nævnt tilpasset vandløb med sandet og mudret bund, som består af sedimenteret materiale, herunder ler. Derfor vurderes det i rapporten, at en mindre sedimentation af lerpartikler, som der vil være tale om i Suså ikke vil kunne skade arten eller dens levested.

I Vase Grøft var det pga. vandløbets karakter muligt (i modsætning hvad ville være muligt i store vandløb som f.eks. Suså) at inddæmme boremudderet fra det blow-out, der skete ved den indledende pilotboring. Dermed kunne udslippet af boremudder begrænses til en meget afgrænset strækning (<50 m)

på vandløbet, og alt boremudder kunne efterfølgende fjernes igen. Idet blow outet kun helt midlertidigt påvirkede en meget kort strækning af Vase Grøft, vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at projektet ikke kan medføre skade på pignmerling eller dens levested. Ydermere er pignmerling ikke kendt fra denne del af Vase Grøft, hvorimod arten er eftersøgt med negativt resultat flere gange inden for det sidste årti på en strækning blot 400 m syd for underboringen.

Samlet set vurderes det i rapporten, at projektet ikke vil skade hverken Susås eller Vase Grøfts integritet som levested for pignmerling eller påvirke mulighederne for at opfylde bevaringsmålsætningen for arten.

Sumpvindelsnegl

Sumpvindelsnegl lever på fugtige steder, især på kalkholdig eller kalkrig bund. Arten er 2-3 mm lang og findes på ældre og især visne blade fra lige over jord- eller vandoverfladen og op efter inde i bevoksninger eller tuer af høje star-arter og lignende planter.

Arten kan således potentielt forekomme i oversvømmelseszonen langs både Suså og Vasegrøften. Arten er registreret i et rigkær ca. 1400 meter nord for underboringen af Vase Grøft samt i habitatområde nr. 146, som ligger ca. 5 km nedstrøms underboringen af Suså. Derudover er der ikke andre registreringer i nærheden af projektområdet.

Eventuelle forekomster af sumpvindelsnegl nedstrøms underboringen af Suså vurderes i rapporten ikke at kunne blive påvirket af sedimentation af boremudder i et lag på en tykkelse af 0,2 mm på sumpvegetation, der oversvømmes af Suså. Det må ydermere forventes, at langt størstedelen af eventuelt boremudder vil sedimentere på vandløbsbunden og ikke i nedhængende vegetation langs vandløbskanten.

Ved blow outet i Vase Grøft blev alt boremudder fjernet som tidligere beskrevet. På grund af, at blow outet kun helt midlertidigt påvirkede en meget kort strækning, vurderes det i rapporten, at projektet ikke kan medføre skade på sumpvindelsnegl eller dens levested.

Samlet set vurderes det i rapporten, at projektet ikke vil skade hverken Susås eller Vase Grøfts integritet som levested for sumpvindelsnegl eller påvirke mulighederne for at opfylde bevaringsmålsætningen for arten.

Skæv vindelsnegl

Skæv vindelsnegl lever på både tørre og fugtige steder. Arten er ca. 2 mm lang og kan forekomme i en række biotoper, fra fugtige enge, rigkær, starsumpe og strandvolde til mere tørre levesteder som overdrev, blandet løvskov, markhegn og stengærder. Den findes især på kalkholdig eller kalkrig bund. Arten lever på visne blade nær jordoverfladen inde i tuer af græsser og star-arter samt i de små eller større lag af fugtige, visne blade, der fra tuerne strækker sig hen over terrænoverfladen.

Skæv vindelsnegl er inden for habitatområdet kun ved Tystrup-Bavelse Sø, som ligger mere end 10 km opstrøms underboringen af Suså. Det vurderes dog, at der findes flere egnede lokaliteter inden for Natura 2000-området.

Eventuelle forekomster af skæv vindelsnegl nedstrøms underboringen af Suså vurderes i rapporten ikke at kunne blive påvirket af sedimentation af boremudder i et lag på en tykkelse af 0,2 mm på sumpvegetation, der oversvømmes af Suså.

Ved blow outet i Vase Grøft blev alt boremudder. På grund af, at blow outet kun helt midlertidigt påvirkede en meget kort strækning, vurderes det i rapporten, at projektet ikke kan medføre skade skæv vindelsnegl eller dens levested.

Ydermere er skæv vindelsnegl ikke kendt fra arealer nær underboringen af hverken Suså eller Vase Grøft.

Samlet set vurderes det i rapporten, at projektet ikke vil skade hverken Susås eller Vase Grøfts integritet som levested for skæv vindelsnegl eller påvirke mulighederne for at opfylde bevaringsmålsætningen for arten.

Tykskallet malermusling

Tykskallet malermusling er på levestederne afhængig af bestemte forhold som f.eks. gruset/sandet, men stabil bund med god gennemstrømning af iltrigt vand, og en tilfredsstillende vandkvalitet uden f.eks. højt indhold af omsætteligt organisk stof. Arten er desuden afhængig af især tilstedeværelsen af fiskearten elritse, da den i larvestadiet er afhængig af en kort periode som parasit på værtsfiskens finner eller gæller.

Jævnfør den seneste basisanalyse for Natura 2000-område nr. 163 har tykskallet malermusling tidligere været eftersøgt på adskillige strækninger af Susåen uden fund af levende dyr. Dog viser fund af tomme skaller, at arten har kunnet leve i Suså inden for de sidste årtier.

Såfremt der stadig er en uopdaget bestand af tykskallet malermusling i Suså inden for én km nedstrøms fra underboringen, vurderes det, at individer af tykskallet malermusling ikke vil blive påvirket af en sedimentation af boremudder i et lag på en tykkelse af 0,2 mm. Hvis lerpartiklerne fra boremudderet enkelte steder lægger sig i tykkere lag end 0,2 mm, vil det være i de dele af vandløbet med mindre strømhastighed, hvor netop sand, silt- og lerpartikler sedimenterer. Da tykskallet malermusling lever i de områder af vandløbet, hvor strømmen er stærk til moderat, kan det udelukkes, at muslingerne kan blive tildækket af lerpartikler fra boremudderet på deres levested.

På baggrund af ovenstående vurderes det i rapporten, at projektet ikke vil skade lokalitetens integritet som levested for tykskallet malermusling eller påvirke mulighederne for at opfylde bevaringsmålsætningen for arten.

4.20.5.5 Påvirkning af habitatområde 145

Underboring med elledning vest for Rønnede ligger ca. 12,2 km opstrøms habitatområdet. Der er tale om korte underboringer, så risikoen for blow-out er minimal. I rapporten er det oplyst, at påvirkning på såvel habitatarter som habitatnatur derfor kan udelukkes.

4.20.5.6 Påvirkning af habitatnaturtyper i Habitatområde 146

Underboring af vandløb (Suså) sker 5,2 km opstrøms habitatområdet.

Med baggrund i, at det for habitatområde 194 blev vurderet, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes og med den betydelige fortynding af miljøfremmede stoffer ved evt. blow out 5,2 km opstrøms, vurderes det i rapporten, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes.

Underboringen af Vase Grøft sker 2,9 km opstrøms habitatområdet.

Med baggrund i, at det for habitatområde 194 blev vurderet, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes og med den betydelige fortynding af miljøfremmede stoffer ved evt. blow out 2,9 km opstrøms, vurderes det, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes.

4.20.5.7 Påvirkning af habitatarter i Habitatområde 146

I tilfælde af blow-out hvor ikke alt boremudder opsamles men løber til nærmeste vandløb, kan nedstrøms habitatarter blive berørt. Det drejer sig potentielt om alle habitatarter beliggende i vandløbet eller vandløbets oversvømmelseszone, således: Skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, tykskallet malermusling, bæklampret og pignomerling.

Idet der ved vurderingen af påvirkning af habitatarter i habitatområde 194, blev konkluderet, at ingen af de nævnte habitatarter vil blive påvirket væsentligt og med den betydelige fortynding af miljøfremmede stoffer ved evt. blow out 2,9 km hhv. 5,2 km opstrøms, vurderes det i rapporten, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes.

4.20.5.8 Påvirkning af arter i Fuglebeskyttelsesområde 91 og 93

Underboring med elledning vest for Rønnede ligger henholdsvis ca. 8,7 km og 27,3 km opstrøms fuglebeskyttelsesområdet. Der er tale om korte underboringer, så risikoen for blowout er minimal og påvirkning vurderes at kunne udelukkes. Underboringerne er desuden gennemført uden påvirkninger af vandløbet.

4.20.5.9 Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen er enig i miljøkonsekvensrapportens vurdering af, at risiko for skade på bevaringsmålsætning for naturtypen kan udelukkes på baggrund af høj sikkerhed for at der ikke vil ske blow-out, herunder underboring ca. 25 m under bund af vandløbet. Derudover sikrer den udarbejdede beredskabsplan at der hurtigt kan reageres ved et blow out, og dermed minimere miljøpåvirkningen herfra.

Miljøstyrelsen finder, at afværgeforanstaltninger for lerskot, kørsel i fugtige naturtyper, og analyse for ferrojern ved udledning til terræn i Natura 2000-område er vigtige og i udgangspunktet skal fastholdes ved vilkår.

Da anlægsarbejdet imidlertid er gennemført, vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke behov for at fastholde afværgeforanstaltningerne.

4.20.6 Søer ved Bregentved og Gisselfeld (N161/F101/H142)

Søer ved Bregentved og Gisselfeld (N161/F101/H142) passerer ved at elkablet graves ned langs landevejen "Ny Ulsevej".

Tracéet for elkablet ligger umiddelbart inden for fuglebeskyttelsesområdets afgrænsning syd for Ny Ulsevej over en strækning på ca. 550 m nord for Nielstrup Sø. Herefter passerer det gennem fuglebeskyttelsesområdet over en strækning på ca. 850 m. På denne strækning ligger tracéet mellem Torup Sø og Ulse Sø, der udgør Habitatområde nr. 142. Den mindste afstand til Torup sø er 122 m og den mindste afstand til Ulse Sø på den modsatte side af Ny Ulsevej er 170 m. Afstanden til Nielstrup sø er ca. 170 m.

I rapporten vurderes følgende mulige påvirkninger:

Habitatområde nr. 142

- Tilførsel af drænvand
- Midlertidig dræning af søer

Fuglebeskyttelsesområde nr. 101

- Bortgravning af levesteder
- Støj og anden forstyrrelse i forbindelse med anlægsarbejdet.
- Dræning af naturtyper og levesteder i nærheden af det nedgravede kabel

- Midlertidig dræning af søer

Med henblik på at mindske eventuelle påvirkningerne af projektet på omgivelserne, er der indarbejdet en række afværge-foranstaltninger i projektet, som er en integreret del af projektet. Foranstaltningerne er:

- a. Hvis der opstår behov for at pumpe vandet bort fra ledningsgraven og udlede det på terræn i Natura 2000-områder, må dette kun ske efter analyse af ferrojern. Hvis analyserne viser at der er mere end 0,2 mg Fe²⁺/l, vil der blive iværksat tiltag til at ilte vandet, så risikoen for okkerforurening minimeres. Dette vil kræve en forudgående tilladelse fra miljøbeskyttelseslovens § 19 fra kommunen. Energinet har oplyst, at der ikke har været behov for grundvandssænkning.
- b. Arbejdsbæltet for elkabel til Haslev ved Torup Sø holdes mindst 200 meter fra rørskov

4.20.6.1 Påvirkning af habitatnaturtyper

Kransnålalgesø er den eneste naturtype på udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Udpegningsgrundlaget omfatter ingen arter. De to søer (Torup Sø og Ulse Sø) passeres i minimum 120 m afstand og elkablet anlægges på intensivt dyrket mark. Nedgravning af kablet langs vejen finder sted langs Ny Ulsevej mere end 10 m over søernes vandspejl, og der har ikke været behov for grundvandssænkninger ved nedgravningen. Gravearbejdet vurderes derfor ikke at have medført nogen påvirkning af søerne i form af sænkning af vandspejl eller afledning af grundvand, der kan påvirke søerne.

4.20.6.2 Påvirkning af fuglebeskyttelsesområde 101

Det er oplyst i rapporten, at dræning af nærliggende naturtyper og levesteder kan ske som følge af det sandlag som etableres omkring kablet. Der er redegjort for at etablering af elkablet ikke vil medføre en som kan have betydning for levesteder på markerne i omdrift inde i fuglebeskyttelsesområdet. Kablet anlægges desuden betydeligt højere end de omkringliggende naturtyper og levesteder. En dræning af Torup Sø, Nielstrup Sø eller Ulse Sø som følge af etablering af et sandlag omkring elkablet vurderes også at kunne udelukkes, da der minimum vil være en afstand på 120 m til søerne, og da kablet nedgraves i højere kote end søernes vandspejl. En væsentlig påvirkning som følge af dræning vurderes derfor at kunne udelukkes.

Rørhøg er på udpegningsgrundlaget som ynglefugl da den yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal. Rørhøg søger primært føde i lysåbne naturområder, som enge, moser og marker. Redens foretrukne placering er i større tagrørsbevoksninger og det er ved reden at rørhøg er mest sårbar. Yngleområdet skal være uforstyrret ved og i umiddelbar nærhed af reden i perioden 1. april – 1. august (Søgaard et al 2003).

Ifølge områdets basisanalyse er der udpeget tre levesteder for rørhøg. Miljøstyrelsen har i 2017 undersøgt Ulse Sø og Sø Torup Sø. Ved Sø Torup Sø blev der observeret rørhøg og vurderet at være 2 sandsynlige ynglepar. Tilsvarende gjorde sig gældende ved 2019-undersøgelserne. Ved Ulse Sø var der ingen (Danmarks Naturdata, 2018).

Ifølge Dofbasen har der i løbet af de sidste 10 år været adskillige registreringer af rør-høg, visse år med flere sandsynlige ynglepar.

Nedgravning af elkablet har fundet sted gennem fuglebeskyttelsesområdet langs med Ny Ulsevej og helt op ad vejen (maksimal afstand er 25 m fra vejkanterne), over en strækning på omkring 1400 m, heraf ca. 550 m langs kanten af fuglebeskyttelsesområdet nord for Nielstrup Sø. Selve ledningsarbejdet blev gennemført på omkring 5 dage.

Det gennemførte arbejde er udført med almindelige entreprenørmaskiner svarende til de landbrugsmaskiner, der bearbejder landbrugsjorden på de arealer, hvor kablet er nedgravet. Vejstøjen fra Ny Ulsevej i dagperioden er beregnet af Via Trafik for Faxe Kommune i 2020 (Via Trafik, 2020). Beregningerne viser, at området, hvor kablet er nedgravet, er påvirket af støj mellem 75-65 dB, hvilket er 1-10

dB højere end kildestyrkerne for de entreprenørmaskiner, der har udført arbejdet. Støjen fra det udførte anlægsarbejde vurderes at være lavere end den daglige støjpåvirkning fra Ny Ulsevej og den jævnlige støj fra de landbrugsmaskiner, der normalt bearbejder jorden i området. På den baggrund vurderes det at der ikke har været en væsentlig støjpåvirkning fra anlægsarbejdet, der kunne forstyrre rørhøgen.

Anlægsarbejdet fandt sted på landbrugsarealer, der ikke er levested for arten og det kan udelukkes, der er sket bortgravning af artens levesteder.

Det vurderes i rapporten, at den kortvarige forstyrrelse i forbindelse med gravning i anlægsfasen ikke kan medføre en skade på rørhøg i fuglebeskyttelsesområdet, hvis anlægsperioden tilpasses eller der holdes afstand til rørhøgens levesteder. Energinet oplyser, at arbejdsbæltet etableres mindst 200 meter fra rørskov.

4.20.6.3 *Miljøstyrelsens vurdering*

Miljøstyrelsen er enig i rapportens vurderinger, og konkluderer at projektet ikke vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet.

Da anlægsarbejdet er gennemført, stiller Miljøstyrelsen ikke vilkår til fastholdelse af afværgetiltag.

4.20.7 **Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (N69/F43/H62)**

Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen (N69/F43/H62) påvirkes ved at der skal etableres en omtrent 260 meter lang adgangsvej via eksisterende stisystemer gennem klitområdet, for at nå arbejdspladsen i Natura 2000-område. Adgangsvejen være en stabilisering og udvidelse af en eksisterende gangsti til en bredde på minimum ca. 4,5 meter. Til etablering af arbejdspladsen vil det være nødvendigt med transport af tungt materiel gennem adgangsvejen.

Efter ca 1½ års arbejde vil området blive reetableres, og tidligere strukturer gendannet.

Etablering af adgangsvej vil medføre bortgravning af indtil 75 m² grå/grøn klit (2130) og bortgravning af indtil 50 m² klithede (2140). Naturtilstanden for begge habitatnaturtyper der bliver berørt, er god (II). Begge habitatnaturtyper er i fremgang i Natura 2000-området. Bortgravningens størrelse svarer til 0,0024 % af grå/grøn klits (2130) samlede areal i Natura 2000-området og 0,0009 % af klithedes (2140) samlede areal i Natura 2000-området. De omtalte naturtyper er prioriterede habitatnaturtyper.

Det vurderes på det grundlag at de to påvirkede habitatnaturtyper i dette projekt (grå/grøn klit 2130 og klithede 2140) to år efter gendannelse af tidligere strukturer, vil vokse ind i god naturtilstand (II), idet gendannelsen vil ske i de samme områder, hvor habitatnaturtyperne midlertidigt har været bortgravet. Det konkluderes i rapporten, at påvirkningen både har et uvæsentlige omfang (<<0,01% af forekomsten i habitatområdet og forekomsten stigende) og en midlertidig karakter. Dermed kan projektet ikke påvirke Natura 2000-området væsentligt.

4.20.7.1 *Miljøstyrelsens vurdering*

Miljøstyrelsen er enig i ovenstående vurdering, og lægger til grund, at reetableringen af området vil foregå som beskrevet i afsnittet om Natur – 2000 området Blåbjerg Egekrat, afsnit 4.20.1. Der henvises endvidere til vilkår 8.

4.20.8 Lillebælt (N112/F47/H96)

Lillebælt (N112/F47/H96) påvirkes ved at der tæt på Lillebælt etableres en større arbejdsplads "opstreningsplads" inde i projektområdet, som er nødvendig i forbindelse med etablering af søkablet. Arbejderne på denne plads vil støje med en kildestyrke på 111 dB(A). Arbejdspladsen grænser op til habitatområdet, mens den vil ligge mindst 700 m fra fuglebeskyttelsesområdet.

Der etableres en linjeventilstation ved Stenderup. Her vil arbejdsperioden være ca. et halvt år.

I forbindelse med trykprøvning af rørledningen vil der af 3 omgange blive udledt vand herfra til Lillebælt fra Jyllandssiden.

Over en strækning på omtrent 7,5 km er der fire korte strækninger langs Ellebæk Vig i Gamborg Fjord, hvor projektområdet grænser op til Natura 2000-området. På strækningen forbi Natura 2000-området sker etablering af gasrørledningen udelukkende ved gravning i et arbejdsbælte på 32 m.

Tæt på Lillebælt etableres en større arbejdsplads, en "opstreningsplads", inde i projektområdet, som er nødvendig i forbindelse med etablering af gasrørledningen.

På Fynssiden opstilles et trækspil, hvor gasrørledningen føres i land. Trækspillet, der forankres ved pæleramning, skal trække gasrørledningen over Lillebælt. Arbejdet på denne plads vil støje med en kildestyrke på 111 dB(A). Arbejdspladsen grænser op til habitatområdet og fuglebeskyttelsesområdet. Endvidere etableres en linjeventilstation ved Svenstrup som ligger ca. 400 m fra Natura 2000-området. Her vil arbejdsperioden være ca. et halvt år.

Af rapporten fremgår det, at der således ikke sker anlægsarbejde inde i Natura 2000-området. Det er vurderet, at følgende anlægsaktiviteter er relevante at vurdere på:

- Støj og forstyrrelse fra maskiner og mennesker i forbindelse med anlægsarbejdet
- Dræning af naturtyper og levesteder som følge af den åbentstående ledningsgrav og den nedgravede gasrørledning.
- Den åbne ledningsgrav kan virke som en faldfælde for dyr (specifikt stor vandsalamander)
- Udledning af vand efter trykprøvning til Lillebælt.
- Gennemgravning af vandløb kan potentielt påvirke habitatnaturtyper og arter i habitatområdet.

4.20.8.1 Støj og forstyrrelser

Flere af fuglearterne på udpegningsgrundlaget har deres levesteder i en afstand fra projektområdet, som er så stor at det vurderes, at arterne ikke kan påvirkes af hverken støj og forstyrrelser. Generelt er det vurderet at støj og forstyrrelser i forbindelse med anlægsarbejdet ikke vil kunne påvirke fuglearter hvis støjen er under 60 dB eller forstyrrelser hvis afstanden er større end 400 m. I forhold til levesteder skal man imidlertid være opmærksom på at nogle af arterne i visse tidsrum vil kunne opholde sig uden for levestederne i fuglebeskyttelsesområderne, f.eks. i forbindelse med fødesøgning.

Rapporten gennemgår påvirkningen på sangsvane, havørn, rørhøg, plettet rørvagtel, engsnarre, klyde, brushane, havterne, fjordterne, dværgterne, bjergand, toppet skallesluger, edderfugle, og mosehornugle. Rapporten konkluderer, at støj og forstyrrelser fra projektet ikke kan påvirke arterne væsentligt.

Arterne på udpegningsgrundlaget for habitatområdet, der er tilknyttet den terrestriske natur, skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl og stor vandsalamander vurderes ikke at være sårbare over for anlægsstøj eller andre forstyrrelser.

4.20.8.2 Dræning

Det fremgår af rapporten, at projektet potentielt medføre en drænende effekt som kan være en væsentlig påvirkning i nærtliggende fugtige naturtyper. For finsand er sænkningstragten 30 m og for jord med indslag af ler endnu mindre. For grovsandet jord, der er den jordtype der har den største sænkningstragten er denne på 330 meter Det er dermed den største afstand, hvor der kan forventes en drænende effekt på habitatnaturtyperne. I jordbundstyper med lerjord kan en væsentlig påvirkning udelukkes, når afstanden er mere end 30 meter til ledningsgraven. I rapporten er der redegjort for afstanden fra arbejdsbæltet til habitatnaturtyper,

og vurderet, at projektet ikke vil have en drænende effekt.

For habitatarterne gælder følgende:

Skæv vindelsnegl er tilknyttet fugtige og tørre biotoper og kan bl.a. findes på fugtige enge, i rigkær og starsumpe, på strandvolde og overdrev samt i blandet løvskov og markhegn og ved stengærder, især på kalkrige eller kalholdige jordbunde. Det nærmeste registrerede fund af levested for skæv vindelsnegl er ved Stenderup Sønderskov, ca. 2 km syd for arbejdsbæltet. Grundet afstanden til levestedet, kan en dræningspåvirkning som følge af gasrørledningen afvises, uafhængig af jordtypen på strækningen for arbejdsbæltet.

Sumpvindelsnegl lever på fugtige steder, især på kalkholdig eller kalkrig bund. Det nærmeste registrerede fund af levested for sumpvindelsnegl er vest for Føns Strand, ca. 1,6 km vest for arbejdsbæltet. Grundet afstanden til levestedet, kan en dræningspåvirkning som følge af gasrørledningen afvises, uafhængig af jordtypen på strækningen for arbejdsbæltet.

4.20.8.3 Den åbne ledningsgrav kan virke som en faldfælde

Det er oplyst i rapporten, at den eneste art på udpegningsgrundlaget, der forventes at kunne falde i ledningsgravene er stor vandsalamander.

Der er registreret stor vandsalamander i Sønderskov syd for arbejdsbæltet ifølge arter.dk og Danmarks Naturdata på Danmarks Miljøportal. Det nærmeste fund ligger 1,1 km fra arbejdsbæltet i et område, hvor der både er gode yngle- og rasteområder for arten. I "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" (Søgaard, Bjarne & Asferg, Tommy (eds.), 2007) vurderes det at stor vandsalamanders normale ynglevandring er på 0-800 m og at spredningsafstanden over kort tid (1-2) år også er ca. 800 m. Da projektet er af kort varighed (2-3 mdr.) og afstanden til de eksisterende levesteder for stor vandsalamander er 1,1 km og dermed større end artens spredningsafstand over kort tid (1-2år) vurderes det, at der ikke er risiko for at ledningsgraven i dette område vil virke som en faldfælde for stor vandsalamander. Det vurderes derfor, at en væsentlig påvirkning kan udelukkes.

Ifølge rapporten kan Stenderup Midtskov nord for arbejdsbæltet rumme potentielle yngle- og rasteområder for stor vandsalamander, selvom der ikke er registreret fund på arter.dk og Danmarks Naturdata. Inden for artens vandringsafstand mod syd fra Stenderup Midtskov findes, på den sydlige side af arbejdsbæltet, to tilgroede og isolerede småsøer. Disse vurderes uegnede som ynglevandhuller for arten, både på grund af tilgroning og som følge af afstanden til egnede levesteder på land. Da afstanden mellem de kendte levesteder i Sønderskov og potentielle områder i Stenderup Midtskov samtidig er større end artens spredningsafstand over kort tid, forventes en evt. bestand i Stenderup Midtskov ikke at spredes i væsentligt omfang på tværs af anlægsområdet. Det vurderes på det grundlag, at en væsentlig påvirkning af stor vandsalamander kan udelukkes, uanset om arten måtte forekomme i Stenderup Midtskov eller ej.

Der vurderes ikke at være oplagte vandringsveje på tværs af projektområdet, til og fra habitatområdet på Fynssiden. En væsentlig påvirkning kan derfor udelukkes.

4.20.8.4 Udledning af trykprøvevand til Lillebælt

Udledning af vand fra trykprøvning vil ske af 3 omgange – udledning af vand efter trykprøvning af ledning under Lillebælt, ledninger i Østjylland og på Fyn

Ved udledning af vand fra trykprøvning af ledningen under Lillebælt vil udledningen ske ved Stenderup Hage. Natura 2000 området ligger i en afstand af

over 1.000 m syd for udløbspunktet og da blandingszonen maksimalt strækker sig 11 m nedstrøms i Lillebælt, er det i rapporten vurderet, at det kan udelukkes at arter og habitater i Natura 2000 området påvirkes.

Ved udledning af vand fra trykprøvning af ledningen på land vil blandingszonen strække sig 11 m nedstrøms, og det vurderes, at det kan udelukkes at arter og habitater i Natura 2000 området påvirkes.

4.20.8.5 Gennemgravning af vandløb med udløb i Lillebælt

Habitatnaturtyper

På Jyllandssiden krydses Solkær Å og Sejlum Bæk, og på Fynssiden krydses flere tilløb til Ellebæk Vig, Viby Å, Tilløb til Føns Vang, Laven Bæk, Hybæk og Hygind Bæk. Alle de nævnte vandløb udmunder i habitatområde H96 Lillebælt. I rapporten redegøres der for, om gennemgravning kan påvirke naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 112/H96.

Gennemgravning af vandløbene vurderes potentielt at kunne påvirke de habitatnaturtyper: bugt (1160), strandeng (1330), lagune og strandsø (1150), rigkær (7230), forklit (2110) og næringsrig sø (3150). Øvrige habitatnaturtyper vurderes ikke at kunne blive påvirket på grund af projektets omfang, hvor den potentielle påvirkning udelukkende omfatter kortvarig øget sedimentspredning i vandløb i forbindelse med gennemgravningen.

Alle grovkornede partikler vil være sedimenteret inden for kort afstand (under 100 m). Finkornede partikler kan transporteres længere afhængig af vandløbets størrelse og vandføring. Flere af de berørte vandløb er mindre og har små oplande. Det vurderes, at sedimentspredningen hér vil være så begrænset, at der ikke kan ske væsentlig påvirkning af nedstrøms habitatnaturtyper.

Habitatnaturtyperne bugt (1160), strandeng (1330) og forklit (2110) vurderes ikke at kunne blive væsentlig påvirket af en kortvarig puls af øget sediment, da påvirkningen vurderes at ville være mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for de pågældende naturtyper.

De tre steder, hvor der forekommer lagune og strandsø (1150) nedstrøms krydsningerne af Sejlum Bæk, Viby Å og Hybæk/Hygind Bæk er der over 2 km mellem krydsningen og habitatnaturtypen, hvorfor sedimentkoncentrationen vurderes at være reduceret til naturligt baggrundsniveau, og væsentlig påvirkning kan derfor udelukkes.

Ved det ene sted, hvor der forekommer rigkær (7230) nedstrøms Hybæk/Hygind Bæk er der over 2,8 km mellem krydsningen og habitatnaturtypen, hvorfor sedimentkoncentrationen vurderes at være reduceret til naturligt baggrundsniveau og væsentlig påvirkning kan derfor udelukkes.

Føns Vang er næringsrig sø (3150), som forekommer ca. 600 m nedstrøms krydsningen. Søen er etableret i 2005 med henblik på næringsstoffjernelse, og har målsat ringe økologisk tilstand, hvilket svarer til søens nuværende tilstand. På grund af tilløbets lille størrelse og begrænsede opland vurderes det, at den potentielle kortvarige påvirkning med øget sedimentspredning i forbindelse med gennemgravningen vil være helt ubetydelig og ikke kan medføre væsentlig påvirkning.

På denne baggrund vurderes det, at væsentlig påvirkning af habitatnaturtyperne i habitatområde kan udelukkes.

Habitatarter

Arter på udpegningsgrundlaget for Lillebælt omfatter skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, stor vandsalamander og marsvin. Da projektet som beskrevet ovenfor vurderes ikke at påvirke nogen af de habitatnaturtyper, som udgør levesteder for arterne væsentligt, vurderes projektet ikke at medføre væsentlig påvirkning af habitatarterne skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl og stor vandsalamander.

Det vurderes, at sediment fra underboring af vandløb langs kyststrækningen ikke vil kunne påvirke eventuelle marsvin, der færdes i nærheden. Marsvin er tilpasset et liv i de kystnære vande, hvor sigtbarheden ofte er lav. Ligesom andre tandhvaler benytter marsvinet ekkolokalisering, hvor marsvinet udsender højfrekvente lyde og lytter efter tilbagekastede ekkoer til at navigere og finde bytte **Der blev angivet en ugyldig kilde..** Derfor vil en kortvarig og meget begrænset forøgelse af sediment i vandfasen i forbindelse med anlægsarbejdet ikke være problematisk for marsvin. Marsvin færdes og søger føde inden for store områder, og en kortvarig påvirkning af havbunden tæt på kysten vurderes ikke at påvirke artens mulighed for fødesøgning eller brug af området generelt.

4.20.8.6 Kumulation

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten at Baltic Pipe etableres på tværs af Lillebælt, og virkningerne af de marine aktiviteter er vurderet i en selvstændig rapport. Der vurderes ikke at være yderligere påvirkninger af Natura 2000-området, når både projektets marine del og landdel ses i sammenhæng. Den marine del har konkluderet, at de største påvirkninger sker af marsvin og ynglefugle på Fønsskov Odde i anlægsfasen, men at en væsentlig negativ påvirkning undgås ved tilpasninger af projektet. Marsvin bliver ikke påvirket af de landbaserede aktiviteter, og Fønsskov Odde ligger mere end 1 km fra det landbaserede projektområde, hvorfor der som tidligere nævnt ikke vil forekomme en påvirkning af fuglene på udpegningsgrundlaget.

4.20.8.7 Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen er enig i rapportens vurdering.

Kolding Kommune stiller i udledningstilladelseerne for udledning af vand fra trykprøvning af gasrørledningen vilkår, der fastholder forudsætningerne for vurderingerne. Der henvises endvidere til afsnit 4.17.3.1 for yderligere oplysninger.

4.20.9 Centrale Storebælt og Vresen (N116/F73/H100)

Centrale Storebælt og Vresen (N116/F73/H100) påvirkes udelukkende fra Fynssiden ved anlægsarbejder og udledning af trykprøvevand.

På Fyn nedgraves gasledningen til Nordenhuse nord for Nyborg, og her foretages udledning af vand fra trykprøvning, i et punkt der er beliggende inden for habitatområde 100: Centrale Storebælt og Vresen tæt på udpegede habitatnaturtyper, og ca. 11,5 km fra fuglebeskyttelsesområde nr. 98: Sprogø og Halskov Rev og ca. 15 km fuglebeskyttelsesområde nr. 73: Vresen og havet mellem Fyn og Langeland.

Dræning fra ledningsgraven er kun relevant i forhold til habitatnaturtyperne. Udledning af trykprøvevand kan være relevant i forhold til de marine naturtyper, habitatarten marsvin samt fuglearterne. Støj og forstyrrelser er vurderet til ikke at være relevante for hverken marsvin eller fuglearterne, da afstanden fra arbejdsbæltet til fuglenes og marsvins levesteder er mere end 400 m.

4.20.9.1 Udledning af vand fra trykprøvning af gasrørledningen

Det fremgår af rapporten, at der ikke sker overskridelser af miljøkvalitetskravene for maksimumkoncentration for udledningen fra Østfyn til Storebælt, og det derfor kan udelukkes, at udledning af metaller til recipienten kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Udledningen kan såfremt alle 18.000 m³ vand fra trykprøvningen udledes sammenhængende uden afbrydelser, kunne ske i en periode mellem 4½ døgn (Ø250 og 175 m³ /t) og 6½ døgn (Ø200 og 115 m³ /t). Det er dog mest sandsynligt, at udledningen vil blive gennemført i flere mindre portioner.

Det er vurderet i rapporten, at da udledningen er af drikkevandskvalitet og er partikelfrit og udledes i et vegetationsfrit område med sandbund mindst 100 m fra kortlagte stenrev kan det udelukkes, at Natura 2000-området påvirkes væsentligt af det udledte vand fra trykprøvning. Da det udledte vand desuden overholder miljøkvalitetskravene, og da der ikke forekommer erosion i udledningsområdet, se afsnit 4.17.3.1, vurderes det ligeledes, at en væsentlig påvirkning på fugle og marsvin kan udelukkes. Ligeledes vurderes det, at eventuel erosion af havbunden under udledning og resulterende spredning af sediment vil være minimal og ikke påvirke de tilstødende stenrev væsentligt.

4.20.9.2 Dræning

Alle habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget er registreret > 330 m fra arbejdsbæltet, som er den største afstand for en mulig dræningspåvirkning i forbindelse med etablering af gasrørledningen. Derfor vurderes det at en væsentlig negativ effekt på habitatnaturtyperne som følge af dræningen kan afvises.

4.20.9.3 Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen er enig i rapportens vurderinger, og konkluderer at projektet hverken i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-området væsentligt.

Nyborg Kommune stiller i udledningstilladelsen for udledning af vand fra trykprøvning af gasrørledningen vilkår, der fastholder forudsætningerne for vurderingerne. Der henvises endvidere til afsnit 4.17.3.1 for yderligere oplysninger.

4.20.10 Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde (N169/F81/H148)

Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde (N169/F81/H148) påvirkes ved at projektet med underboringer krydser Susåen, som her er et stort vandløb på omtrent 20 meters bredde, beliggende i en markant ådal omgivet af beskyttende enge. Gasrørledningen passerer åen ved styret underboring med en længde på ca. 440 meter. Underboringen foregår ca. 11,1 km. opstrøms Natura 2000-området.

Projektet krydser endvidere Vase Grøft Nord for Næstved, der forbinder Slagmosen med Suså. Gasrørledningen passerer åen og Slagmose samt nærliggende jernbane og hovedvej i en lang underboring på ca. 760 meter. Underboringen foregår ca. 8,8 km. opstrøms Natura 2000-området.

Med baggrund i, at det for habitatområde 194 blev vurderet, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes og med den betydelige fortynding af miljøfremmede stoffer ved evt. blow-out henholdsvis 8,8 og 11,1 km opstrøms, vurderes det, at en skade på bevaringsmålsætningerne for habitatnaturen kan udelukkes.

I tilfælde af blow out hvor ikke alt boremudder opsamles men løber til nærmeste vandløb, kan habitatarter, der forekommer nedstrøms i habitatområde 148 generelt blive berørt. Det drejer sig om de arter, der forekommer i oversvømmelseszonen ved udmundingen af Susåen, således: Skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl.

Idet der ved vurderingen af påvirkning af habitatarter i habitatområde 194, blev konkluderet, at ingen af de nævnte habitatarter vil blive påvirket væsentligt med den betydelige fortynding af miljøfremmede stoffer ved evt. blow-out henholdsvis 8,8 og 11,1 km opstrøms, vurderes det, at en skade på bevaringsmålsætningerne for skæv vindelsnegl og sumpvindelsnegl kan udelukkes.

Derudover drejer det sig potentielt om alle habitatarter med levesteder i udløb til marine områder, således spættet sæl. I rapporten vurderes det, at en skade på bevaringsmålsætningerne for spættet sæl kan udelukkes pga. af afstanden til underboringen.

Med baggrund i, at det for habitatområde 194 blev vurderet, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes ved underboring af Susåen og Vasegrøft og med den betydelige fortynding af miljøfremmede stoffer ved evt. blow-out henholdsvis 8,8 km og 11,1 km opstrøms, vurderes det i rapporten, at en skade på bevaringsmålsætningerne kan udelukkes.

4.20.10.1 Miljøstyrelsens vurdering

Miljøstyrelsen er enig i rapportens vurdering.

4.20.11 **Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund (N168/F89/H168)**

Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund (N168/F89/H168) passer indtil en afstand på 400 m af projektet. På strækningen graves gasrørledningen ned i et arbejdsbælte på 32 m og der etableres en linjeventilstation.

De anlægsaktiviteter som er vurderet relevante at vurdere på er:

- Støj og anden forstyrrelse i forbindelse med anlægsarbejdet.
- Dræning af naturtyper og levesteder som følge af den åbentstående ledningsgrav og den nedgravede gasrørledning som ligger ca. 2 meter under terrænet.

4.20.11.1 *Påvirkning af habitatnaturtyper og -arter i habitatområde nr. 147*

Jordtypen i hele området er sandblandet lerjord, bortset fra kystklinten som er kalkholdig jord. Fra projektområdet er den nærmeste kortlagte naturtype grå/grøn klit 800 m mod syd. En naturtype som ikke vurderes at være sårbar over for dræning.

4.20.11.2 *Påvirkning af habitatarter i Habitatområde nr. 147*

Nærmeste habitatart, stor vandsalamander er fundet 7,2 km fra ledningsgraven og nærmeste kortlagte levested befinder sig 750 m fra ledningsgraven. Når det gælder sumpvindelsnegl er afstanden 7,2 km, skæv vindelsnegl og mygblomst 10,6 km, stor kærguldsmed 20 km, og bredøret flagermus 35,6 km. Med så store afstande vurderes det i rapporten, at en påvirkning af de nævnte arter på udpegningsgrundlaget at kunne udelukkes på grund af arternes spredningsafstande, som alle er langt mindre end afstanden til projektområdet.

4.20.11.3 *Påvirkning af fugle i fuglebeskyttelsesområde nr. 69*

Natura 2000-området ligger 5,5 km fra den nye kompressorstation ved Everdrup. Den nye kompressorstation medfører arealinddragelse og støj der kan virke forstyrrende. Støj fra kompressorstationen overholder Miljøstyrelsens vejledende støjkrav ved nærmeste nabo, der ligger omkring 400 m fra kompressorstationen. Afstanden til Natura 2000-området er mere end 10x større (5,5 km) og det vurderes derfor at påvirkningen vil være langt mindre end ved nærmeste nabo. Påvirkning af Natura 2000 fra støj som følge af stationen kan derfor udelukkes, og er derfor ikke nærmere beskrevet.

4.20.11.4 *Kumulation*

Energinet oplyser, at såvel den nærmeste helårsbolig som de to nærmeste sommerhuse ligger over 300 m fra det punkt, hvor den største kumulerede støjpåvirkning fra Gaz-Systems og Energinets anlægsarbejder på det samlede Baltic Pipe projekt på land forekommer. Der sker kun kumulation i dagperioden, da der ikke er arbejdet uden for denne ved nedlægning af landleddningen. Den kumulative påvirkning fra de to anlægsarbejder har til en hver tid været væsentligt under 70 dB ved de tre boliger. Den kumulative påvirkning har kun fundet sted i de relativt korte perioder, hvor der har været støjende aktivitet i forbindelse med etablering af landleddningen. Der vurderes samlet, at der ikke har været en væsentlig kumulativ støjpåvirkning af nærliggende boliger eller rekreative aktiviteter, da den samlede støj har været kortvarig og været væsentlig under 70 dB i dagsperioden. Der har ikke været kumulativ støj i aften og natperioden.

4.20.11.5 *Miljøstyrelsens vurdering*

Miljøstyrelsen er enig i rapportens vurderinger, og konkluderer at projektet hverken i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

4.21 Bilag IV- arter og artsfredning

Det fremgår af rapporten, at der er gennemført nærmere og detaljerede vurderinger for følgende arter og artsgrupper, der kan forekomme i og omkring projektområdet: Flagermus, hasselmus, birkemus, padder, markfirben, odder og tykskallet malermusling.

Miljøstyrelsen bemærker, at det fremgår af EU-kommissionens vejledning om streng beskyttelse af bilag IV-arter (12-10-2021), at for at artikel 12, stk. 1, litra d), er overholdt, skal der være en høj grad af sikkerhed for, at foranstaltningerne er tilstrækkelige til at undgå enhver beskadigelse eller ødelæggelse, og foranstaltningerne bør være indført i rette tid og i passende form for at undgå enhver beskadigelse eller ødelæggelse. Derudover skal der anlægges en bred definitionen af yngle-rasteområde.

Domme fra EU(C-357/20- tidligere C-477/19) foreskriver at iagttage, hvorvidt der er tilstrækkelig stor sandsynlighed for, at arten vender tilbage til sit levested, sammenholdt med vejledningens fokus på den arts-specifikke tilgang. Tilgangen til at vurdere hvilket areal der indgår i yngle- og rasteområdet kræver jf. EU-domspraksis og vejledningen, en sags- og artsspecifik tilgang.

Hvorned der i forhold til bilag IV-arterne, i den konkrete sag- skal vurderes på hvert enkelt art, deres yngle- og rasteområder, deres mobilitet og spredningsveje.

I forbindelse med projekter skal det sikres, ”at store dele af levestederne for beskyttede dyrearter bevares således, at disse dyrearter nyder de vilkår, der er vigtige for bl.a. at kunne yngle på disse levesteder”.

I forhold til ´Europæisk hamster´-dommen (C-357/20- tidligere C-477/19) var det afgørende for arten, at området omkring hullerne blev betragtet som en del af levestedet. Dette er et eksempel på en artsspecifik tilgang. For andre arter skal yngle- rasteområdet betragtes på en anden måde, alt efter artens behov for at benytte omkringliggende områder til parring, redebygning m.v.

Vejledningen¹ omtaler muligheden for at anvende forebyggende tiltag, men har ikke kun fokus på at fjerne negative virkninger; de kan ligeledes være aktivt forbedrende. Disse foranstaltninger skal være med til at sikre, at yngle og rasteområdet bibeholdes på mindst samme, eller bedre niveau (både kvalitet og kvantitet) end inden projektets begyndelse.

4.21.1 Flagermus

For de fleste af de danske flagermusarter kan hulheder og sprækker i træer fungere som vigtige yngle- og rasteområder. I projektområdet registreredes 10 forskellige flagermusarter, hvoraf 8 arter i større eller mindre omfang anvender træer som yngle- og rasteområder. Der blev imidlertid ikke fundet flagermuskolonier eller tegn på rastesteder for flagermus i nogen af de undersøgte områder.

Egnede levesteder

I 2018 blev skovområder, levende hegn, alléer, moser med gamle træer m.m. besigtiget for at vurdere, hvor der fandtes egnede levesteder for flagermus i projektområdet. Ved feltundersøgelser blev områderne vurderet visuelt ud fra forekomsten af egnede strukturer, såsom ældre træer med hulheder, sprækker og løs bark mv.

Yngle- og rasteområder

I 2020 og 2021 blev der ved brug af div. ultralydsdetektorer udført undersøgelser på egnede levesteder (kortlagt i 2018), med henblik på at kortlægge potentielle yngle- og rasteområder for flagermus. Der blev ikke fundet yngle- og rasteområder i de træer som skal fjernes i de undersøgte områder.

Undersøgelserne i flagermusenes yngleperiode blev foretaget som beskrevet i forvaltningsplanen for flagermus (ultimo juni – primo august), på aftener med ingen eller let vind og ingen regn. Starttidspunktet var hver gang lidt før solnedgang til mindst to timer efter solnedgang. I denne periode flyver hunnerne ud på deres søgen efter føde, og de kommer tilbage til kolonitræet flere gange i løbet af nat-

---

¹ Vejledningen side 40

ten for at give ungerne die. Et kolonitræ identificeres ved, at der i hvert fald på nogle tidspunkter i løbet af natten, er flagermusaktivitet omkring træet og sociale lyde fra dyrene. Oftest vil man også kunne se dyrene flyve ud og ind ad indgangen til kolonihulheden. Til undersøgelserne blev der først og fremmest benyttet en håndholdt flagermusdetektor. Med den blev områderne patruljeret i mindst to timer. På den måde opfanges ud- eller indflyvningsaktivitet i træerne. De fleste steder blev der suppleret med opsætning af automatiske ultralydsoptagere, som ved udvalgte trægrupper optog al flagermusaktivitet i løbet af aftenen.

Undersøgelserne i flagermusenes sensommerperiode (medio august - medio september) blev udført med samme metode som undersøgelserne i yngleperioden, på aftener med ingen eller let vind og ingen regn. I sensommerperioden er ungerne blevet selvstændige. Flagermusene flytter rundt i landskabet, og findes ofte andre steder end hvor de ynglede/blev født. Det er hovedsæsonen for paring, og hannerne forsøger vha. revirsang at lokke hunner til deres harem, fx i træer. Dyrene kan i højere grad sidde enkeltvis i træer eller i små grupper, og kan derfor være vanskelige at lokalisere. Undersøgelserne i sensommeren blev udført kort tid inden træerne blev fjernet i tracéet.

Resultatet af disse undersøgelser anvendes til at vurdere, om der er beskyttede yngle- og rasteområder i de egnede træer, der påvirkes af projektet. Hvis der ikke konstateres en aktivitet ved de undersøgte træer, der tyder på, at de anvendes som yngle- eller rasteområde i hverken yngleperioden eller sensommerperioden, så vurderes det, at træerne ikke fungerer som yngle- eller rasteområde for flagermus.

Fældning af træer på lokalitet 60 ved Fuglebjerg på Sjælland

På én lokalitet (lokalitet 60) blev træerne fældet i 2020, uden der på forhånd blev gennemført undersøgelser med lytteudstyr. Indgrebet medførte ifølge bygherre fældning af 1 – 2 flagermusegnede træer. Som afværgeforanstaltning nævnes det af bygherre, at der kan udføres veteranisering af 3 træer inden for de nærmeste omgivelser (højest i 500 m afstand). Den konkrete veteranisering vil omfatte, at der med motorsav etableres hulheder i mindst 3 meters højde. Hulhederne tildækkes delvist, med det materiale/bark, der er fjernet, således der opstår et hulrum med mulighed for at flagermus kravler ind. På denne vis søges der på kort sigt at etablere ynglemuligheder, der minder meget om arternes naturlige ynglemuligheder i træer, med hensyn til eksempelvis fugtighed og besværet adgang for rovdyr.

Træer, herunder hulheder i træer, er i modsætning til fx grotter at betragte som ”dynamiske levesteder”, der kommer og går efterhånden som yngre træer ældes og gamle træer forgår. Hertil kommer, at træer løbende fældes, hvorfor en potentiel tilvækst af gamle træer ofte er forbundet med en vis grad af usikkerhed. Da flagermus over en årerække samtidig kan yngle og raste i forskellige træer, bør man til brug for en langsigtet beskyttelse af flagermusenes levesteder løbende søge, at bevare et antal ældre træer, der viser potentiale for at blive levesteder for flagermus. Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at der i forbindelse med udpegningen af yngle- og rasteområder for flagermus i træer, bør anlægges en helhedsorienteret tilgang, som sikrer områdernes vedvarende økologiske funktionalitet og tager højde for disse levesteders dynamiske natur.

Ved fortolkningen og anvendelsen af direktivets bestemmelser bør der imidlertid også tages hensyn til forsigtighedsprincippet, som fastsat i artikel 191 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), som har til formål at sikre et højere miljøbeskyttelsesniveau gennem forebyggende beslutningstag-

ning i tilfælde af risiko². Fældning af egnede levesteder, som endnu ikke fungerer som yngle- og rasteområder kan på sigt medføre, at udbuddet af flagermusenes levesteder over tid forringes. Med henblik på at sikre områdets vedvarende økologiske funktionalitet, formulerer Miljøstyrelsen følgende vilkår som supplement til de i projektet allerede beskrevne afværgeforanstaltninger.

Begrundelse for vilkår

På lokalitet 60 blev der i 2020 fældet 1 – 2 træer som var vurderet egnet for flagermus. Da træerne blev fældet før disse blev undersøgt med lytteudstyr, er det ud fra et forsigtighedsprincip antaget, at fældningen kan have medført beskadigelse af lokalitetens yngle- og rasteområde. På den baggrund stiller Miljøstyrelsen vilkårene 9 og 10, som er begrundet i det nedenstående.

Inden for nærområdet (max 500 m) veteraniseres mindst 4 træer (det dobbelte antal træer der var vurderet egnet som levested for flagermus og blev fældet). Den konkrete veteranisering vil her omfatte, at der med motorsav etableres hulheder i mindst 5 meters højde. Hulhederne tildækkes delvist, med det materiale/bark, der er fjernet, således der opstår et hulrum med mulighed for at flagermus kravler ind. Veteraniseringen skal udføres i samarbejde med en flagermusekspert og efter retningslinjer beskrevet i artiklen ”Flagermus eksperimentet” fra publikation fra Skjoldungernes land; <https://nationalparksjoldungernesland.dk/media/296447/210470-min-nationalpark-magasin-03-2021-web.pdf>. Veteraniseringen skal udføres snarest muligt og senest medio maj i 2022.

Såfremt de fældede træer stadig forefindes skal disse, inklusiv store grene flyttes, hvorved de eventuelt stadig vil kunne fungere brugbare levesteder en årrække frem. Træerne skal flyttes til umiddelbart uden for arbejdsbæltet (max 100 m) og træerne skal flyttes og opsættes efter vejledning fra flagermus-sagkyndig.

Generelt gælder det, at hvor der fældes træer som ved undersøgelserne tidligere er vurderet egnede som levesteder, skal et tilsvarende antal træer, som så vidt muligt ligner de fældede træer struktur, størrelse og alder fredes. Træerne som sikres skal være placeret så tæt som muligt på de fældede træer og i en afstand som på de enkelte lokaliteter ikke overstiger de ved undersøgelserne i 2020 og 2021 fundne flagermus aktionsradius. En art som for eksempel dværgflagermus jager som regel indenfor 1-2 kilometer fra kolonien, mens damflagermus tilsyneladende kan jage op til ca. 10 -12 km fra kolonien. Begge arter blev fundet ved undersøgelserne i 2020 og 2021. Dette fastholdes ved vilkår 11.

I områder hvor der fældes træer skal plantes nye træer af hjemmehørende løvtræsarter. Der skal som minimum plantes samme antal træer som fældes. Bygherre skal senest medio 2023 over for Miljøstyrelsen oplyse hvorledes vilkåret er efterlevet. Bygherre oplyser dog, at der i driftsfasen ikke kan plantes træer med dybdegående rødder inden for 2 meter fra gasrørledningen, hvorfor vilkåret om beplantning inden for 2 meter fra gasrørledningen er undtaget. Dette fastholdes ved vilkår 12.

Vurdering

Miljøstyrelsen finder, at undersøgelserne er gennemført i overensstemmelse med forvaltningsplan for flagermus og, at projektet ved gennemførelse af foreslåede afværgeforanstaltning ved lokalitet 60, samt ved gennemførelse af fastsatte vilkår, ikke påvirker flagermusenes yngle- og rasteområdets økologiske funktionalitet, samt vil bidrage til at sikre områdets vedvarende økologiske funktionalitet.

Herunder benyttes forebyggende tiltag, som beskrevet ovenstående- i forhold til fredning af træer, da dette bidrager til, at den økologiske funktionalitet også sikres på lang sigt.

4.21.2 Hasselmus

Yngle- og rasteområder.

Projektet berører flere levende hegn syd for Tågeskov Hestehave, som står i direkte forbindelse med skoven. Tågeskov Hestehave og tilstødende levende hegn er et egnet levested for hasselmus og udgør en del af et større samlet levested for hasselmus som rækker mod nord til Svennerup Skov, hvor arten

---

² Vejledningen side 6

blev registreret i 2020. Kerneområdet for arten er i skovene (Svennerup Skov og Tågeskov Hestehave). Men de levende hegn som står i ubrudt sammenhæng med skovbrynene, er også egnet for arten. De levende hegn vurderes ikke at udgøre et selvstændigt yngle- eller rasteområde, men et fourageringsområde og spredningsvej for hasselmus.

Derudover er et levende hegn nordvest for Tågeskov Hestehave potentielt af betydning for hasselmus. Denne påvirkning er dog begrænset til arealindgrebet, da det levende hegn før anlæg ikke stod i forbindelse med yderligere egnede lokaliteter i vestlig retning.

Afværgeforanstaltninger.

Der er i 2019 udført indgreb i eksisterende yngle- og rasteområder for hasselmus på én lokalitet (Tågeskov Hestehave) hvor levende hegn er fjernet. For at sikre områdets økologiske funktionalitet er der i 2021 etableret hasselmusvenlig beplantning og der etableres i april 2022 en midlertidig faunapassage (hasselmusbro) som genetablerer hasselmusenes spredningskorridor til egnede levesteder syd for Tågeskov Hestehave (ca. 3 ha).

Begrundelse for vilkår

Hasselmusbroen skal være etableret senest medio april 2022, og må ikke fjernes før en hasselmusekspert har vurderet, at de nyetablerede beplantninger er egnede for arten og sikrer arten lige så god adgang til levestederne syd for adgangsvejen som før projektet.

Bygherre oplyser, at der skal etableres en række nye beplantninger i løbet af 2022. For at beplantningerne hurtigst muligt kan fungere som effektive spredningskorridorer for hasselmusen stilles det som vilkår, at beplantningerne ved etablering er mindst 1,5 meter høje og i øvrigt har en form og struktur som ifølge en hasselmusekspert gør dem egnede som levested for hasselmus.

Bygherre har oplyst, at der i 2021 er etableret ny beplantning langs motorvejen i Svennerup skov (0,15 ha), samt nye beplantninger ved passage af eksisterende levende hegn (0,9 ha). Det stilles som vilkår, for både de allerede etablerede beplantninger og for de planlagte beplantninger, at bygherre i en periode på minimum 3 år løbende fører tilsyn i maj og september med planternes tilvækst. Såfremt planter går ud, udskiftet disse løbende med nye planter (mindst hver halve år) og mindst i 1,5 meters højde.

Vurdering.

Foranstaltningerne til opretholdelse af økologisk funktionalitet i forbindelse med dette indgreb vil være i fuld funktion, når de beskrevne vilkår er opfyldt. Foranstaltningerne har, som foreskrevet i vejledningen, ikke kun sigte på at undgå skade, men ligeledes forbedrende karakter, da de på sigt vil medføre større og kvalitetsmæssigt bedre yngle- og rasteområder for hasselmusen. Ved den beskrevne brug af afværgeforanstaltninger vurderes det, at projektet ikke vil medføre negativ påvirkning af hasselmus. Områdets økologiske funktionalitet kan anses som opretholdt for den beskyttede art.

4.21.3 Birkemus

Birkemus findes kun i Jylland og artens yngle- og rasteområder kan blive påvirket, hvis der graves på de lokaliteter hvor den lever. Projektet kan medføre påvirkning af egnede levesteder for birkemus på 13 lokaliteter. Forekomst af birkemus er undersøgt disse steder med henblik på at fastslå, om arten forekommer. Undersøgelserne har påvist forekomst af yngle- og rasteområder for birkemus på to lokaliteter ved Åkær Å vest for Kolding. På øvrige egnede lokaliteter i projektområdet er arten ikke fundet ved de gennemførte undersøgelser.

Birkemus er i moderat ugunstig (eller ukendt) bevaringstilstand og vurderes derfor sårbar overfor påvirkninger. Artens udbredelse er dårligt kendt, da den er svær at registrere og derfor er det svært at udtale sig om de lokale bestandes robusthed.

Der er tre måder projektet kan påvirke birkemus på.

A. Birkemus falder i ledningsgraven som er 4-5 meter bred. Det kan kun ske hvis ledningsgraven står åben i artens aktive periode fra ca. 1. maj til 31. oktober. Jo længere tid graven står åben, jo større sandsynlighed for at dyrene falder i den. Påvirkningen varer omkring en måned på den enkelte lokalitet.

B. Overvintrings- eller ynglesteder graves væk (påvirkning af beskyttede yngle- og rasteområder). Der er størst risiko for denne påvirkning i diger og skrænter. Påvirkningen vurderes at være størst ved gravearbejder i yngletiden 15. juni til 31. august og i dvaletiden 1. oktober til 14. maj. Det skyldes at musene i disse perioder har sværere ved at forlade reden, da de enten sover vintersøvn eller har unger, og derfor med større sandsynlighed forstyrres. Påvirkningen sker i selve ledningsgraven som er 4-5 meter bred og der hvor der iverdigt graves jord væk. Jo bredere bælte der graves i, jo større sandsynlighed for bortgravning af reder eller overvintringssteder.

C. Kørsel med maskiner. Da birkemus er natakive vurderes risikoen for at individer direkte køres over som meget begrænset. Rederne placeres typisk 20-40 cm under jorden og da anlægsmaskinerne kører på larvebånd samt køremåtter vurderes marktrykket at være så lavt, at rederne ikke påvirkes.

I rapporten er der angivet foranstaltninger for at undgå direkte skade og til at opretholde den vedvarende økologiske funktionalitet af yngle- og rasteområder for birkemus.

Direkte skade

Af rapporten fremgår det, at foranstaltningerne til at undgå direkte skade anvendes på alle birkemusegnede lokaliteter, der påvirkes af projektet, hvis arten forekommer eller forventes at forekomme i området. Foranstaltningerne er implementeret som et forsigtighedsprincip på egnede lokaliteter der ikke påvirkes af anlægget, men som ligger meget nær anlægsområdet. Derudover anvendes disse foranstaltninger de steder, hvor arten vides at forekomme på baggrund af undersøgelserne, og projektet medfører indgreb i yngle- og rasteområder. I rapporten er det vurderet, at det drejer sig om lokaliteterne 11, 12, 93, 104 og 105.

På lokaliteterne udføres visuel inspektion af ledningsgraven inden arbejdets begyndelse om morgenen hvis ledningsarbejdet gennemføres i artens aktive periode fra 1. maj til 31. oktober. Det sikres også at ledningsgraven dækkes til, så snart anlægsarbejderne er færdige, samt at eventuelle mus, der falder i ledningsgraven, får mulighed for at kravle op ad brædder der anbringes med omtrent 40 meters mellemrum. Brædderne skal være 20 cm brede og forsynes med en 5 cm høj kant på midten. For at begrænse påvirkningen af området reduceres marktrykket yderligere ved udlæg af køremåtter de steder, hvor maskinerne passerer områder, hvor der kan være birkemus.

Det er oplyst, at foranstaltningerne gennemføres også hvis linjeføringen passerer tæt forbi lokaliteterne, dvs. også på lokalitet 11, 12 og 93 som ikke berøres af projektet.

Ved gravearbejder i egnede eller sårbare områder inden for birkemuslokaliteterne, afrømmes muld over selve ledningsgraven et stykke tid inden anlægsarbejdet sættes i gang. Muldafrømning skal ske i perioderne mellem 15. maj og 15. juni eller 1.-30. september. Formålet med afrømning af de øverste 5-10 cm er at gøre arealet mindre egnet for birkemus og dermed minimere risikoen for, at der er birkemus til stede, når selve gravearbejdet starter.

For at sikre, at der ikke sker direkte skade på birkemus fastholder Miljøstyrelsen foranstaltningerne ved vilkår 16. Endvidere stilles der vilkår om, at Energinet skal udarbejde en procedure, der sikrer, at deres entreprenører og personale i marken er bekendt med foranstaltningerne. Endvidere skal Energinet kunne fremvise dokumentation for at foranstaltningerne er gennemført, evt ved tjeklister og fotos. Se vilkår 17

Økologisk funktionalitet

Af rapporten er der angivet foranstaltninger, der sigter mod at opretholde områdets vedvarende økologiske funktionalitet og at de implementeres de steder, hvor projektet kan medføre indgreb i beskyttede yngle- og rasteområder. De lokaliteter hvor der implementeres foranstaltninger for opretholdelse af økologisk funktionalitet fremgår af rapporten. Foranstaltningerne skal endvidere implementeres inden anlægsarbejdet.

Foranstaltninger til opretholdelse af økologisk funktionalitet omfatter etablering af egnede erstatningsarealer. Arealerne skal have en funktion, der svarer til de arealer, der inddrages til projektet. Erstatningsarealerne skal ligge i funktional økologisk sammenhæng med berørte yngle- og rasteområder.

For to berørte lokaliteter er sådanne foranstaltninger etableret. Der er således etableret erstatningsarealer på sammenlagt 1,7 ha, der afværger konsekvensen af påvirkninger på lokaliteterne 104 og 105 i Åkær Ådal.

Af rapporten fremgår det at iht. forsigtighedsprincippet (European Committee, Februar 2007) skal der være en høj grad af sikkerhed for at afværgeforanstaltninger virker, for at de kan bruges til at sikre den økologiske funktionalitet inden for rammerne af artikel 12 beskyttelsen. Der er et skærpet krav til at foranstaltningerne virker efter hensigten når det gælder sjældne arter med ugunstig bevaringsstatus som fx. birkemus. Erstatningsarealerne er derfor anlagt så de indeholder de strukturelle elementer, som normalt kræves på arealer hvor birkemus kan leve. Erstatningsarealerne er placeret inden for forventet spredningsafstand af den berørte bestand, som i forvejen har egnede levesteder på udyrkede arealer i hele Åkær Ådal.

Begge erstatningsarealer indeholder græs og urter og ligger i tilknytning til øvrige naturområder med både tørre og fugtige områder. På begge arealer er der indgået skriftlige aftaler med lodsejerne om at arealerne lades urørte og overgår til naturlig succession.

Det vurderes i rapporten at de to erstatningsarealer bidrager til at opretholde den vedvarende økologiske funktion for de indgreb, der udføres på lokalitet 104 og 105. Arealerne vurderes i 2022 at kunne bidrage til områdets samlede økologiske funktionalitet i samme omfang som de arealer der påvirkes i 2022. Det vurderes således, at de udførte afværgeforanstaltninger som beskrevet og gennemført, har sikret områdets vedvarende økologiske funktionalitet for birkemus omkring de to påvirkede lokaliteter ved Åkær Ådal (lokalitet 104 og 105).

Miljøstyrelsen er enig i rapportens vurdering. Da tiltagene er gennemført, stilles der ikke vilkår herom.

4.21.4 Padder

Følgende paddearter er fundet i projektområdet og vil blive berørt i mindre eller større grad; stor vandsalamander, spidssnudet frø, springfrø. Desuden er der tidligere fundet løgfrø i et vandhul indenfor undersøgelsesområdet, men der blev ikke fundet løgfrøer i undersøgelserne i forbindelse med det aktuelle projekt og løgfrø. I tabel 4, udfærdiget af Energinet, er beskrevet hvorledes én eller flere bilag IV paddeart bliver påvirket af projektet.

Yngle- og rasteområder samt individbeskyttelse.

Som beskrevet i tabel 4, vil ledningsgraven passere mellem yngle- og rasteområder. Ved etablering af gasrørledningen, herunder gravning og rydning af arbejdsområdet, vil det konkrete areals værdi for padder risikere at blive formindsket med en påvirkning af den økologiske funktionalitet til følge. I 9 tilfælde går rørledningen gennem et rasteområde. Desuden er der risiko for individdrab i de tilfælde hvor ledningsgraven står åbent i paddernes aktive periode.

Den aktive periode for stor vandsalamander og springfrø er 1. februar til 31. oktober, dog for stor vandsalamander uden perioden 1. maj til 1. juli, hvor de voksne salamandre er yngleaktive, og ikke opholder sig på de terrestriske levesteder. For spidssnudet frø og løgfrø er det 15. marts til 15. oktober.

Afværgeforanstaltninger.

I tabel 4 er beskrevet hvilke afværgeforanstaltninger, der er planlagt. Afværgeforanstaltningerne er delt op efter type af påvirkning. En generel beskrivelse af afværgetiltagene er beskrevet i det følgende.

Rasteområder: Så vidt muligt vil de mulige rasteområder søges undgået i forbindelse med detailprojektering af linjeføringen. Der vil ikke blive foretaget gravning/kørselsaktivitet i potentielle rasteområder i paddernes respektive aktive perioder. Dette betyder, at der ikke vil blive foretaget aktivitet i paddernes rasteområde, når paddernes foretager vinterrast her. Gennem alle rasteområder reduceres arbejdsbæltet til 15-20 meter og der sker en retablering af terrænet så det ligner det der var inden anlægsarbejdet med niveauforskelle som skaber forskellige fugtigheder i områderne. Der vil være fokus på at tilbagelægge eventuelt dødt ved af større dimensioner samt sten, der kan tjene som skjulesteder og/eller mulighederne for overvintring. Se de enkelte lokale tiltag i tabel 4.

Individdrab: Så vidt muligt vil anlægsarbejderne gennemføres uden for paddernes tilstedeværelse i det pågældende område. Udføres arbejdet i de relevante arters aktive periode, står ledningsgraven åben i kortest mulig tid og der udføres visuel inspektion af ledningsgraven samt maskiner og andet materiel, inden arbejdets begyndelse om morgenen samt ved arbejdets ophør om eftermiddagen. På relevante strækninger, benyttes paddehegn med faldfælder og dyrene vil i begge tilfælde blive flyttet til den egnede side af ledningsgraven. Padder og andre smådyr, der falder i ledningsgraven, får også mulighed for at kravle op ad brædder eller lignende, der placeres med 20 meters mellemrum. For de strækninger hvor anlægsarbejdet er færdigt (Vestjylland, Østfyn og Sjælland) blev der ikke udlagt stammer eller udført paddehegn med faldfælder da det ikke blev skønnet nødvendigt i den tidligere miljøkonsekvensrapport. Der er her tale om 3 lokaliteter i Vestjylland og 1 på Østfyn, hvor der med argumentation om, at de påvirkede områder var relativt små set i forhold til paddernes samlede rastemuligheder i leveområdet, ikke vurderedes at være behov for afværgeforanstaltninger på daværende tidspunkt. Det udførte arbejde vurderes ikke, at have forringet paddernes økologiske funktionelitet, ej heller at have medført individdrab.

Vilkår.

På baggrund af ovenstående stiller Miljøstyrelsen vilkår 18 - 23 for projektets udførelse, og de gælder for lokaliteterne i tabellen, der bliver påvirket i 2022:

- Der må ikke graves i et overvintringssted for padder, når padderne er i vinterrast.
- Der skal så vidt muligt undgås, at grave i yngleområder. Såfremt dette ikke kan imødekommes, skal der laves erstatningsvandhuller 1:1 inden gravearbejdet i det eksisterende ynglevandhul påbegyndes. Inden gravearbejdet, skal der opstilles paddehegn, der forhindrer padderne i, at komme til ynglevandhullet.
- Der skal så vidt muligt undgås, at grave i området i den periode hvor padderne vandrer til og fra yngle- og rasteområdet. Såfremt dette ikke kan imødekommes, skal et paddehegn med tilhørende faldfælder opsættes og følgende vilkår opfyldes:
  - Paddehegnet skal stå stramt og uden huller hvor padderne kan trænge igennem. Vegetationen skal holdes i en maksimum højde på 20 cm på begge sider af hegnet, så padderne ikke kan benytte vegetationen til at kravle ind i området.
  - Der skal nedgraves faldfælder langs hegnet med maksimalt 30 meters mellemrum samt i begge ender af hegnet. Faldfælderne (fx en spand) skal graves ned, så kanten flugter med underlaget. I spanden skal lægges en håndstor sten som padderne kan kravle op på. Der skal ligeledes stilles en pind i spanden som andre dyr (ikke padderne) kan benytte til, at kravle op af. Fælderne skal tilses to gange dagligt; inden arbejdet påbegyndes om morgenen samt ved arbejdets ophør om eftermiddag/aften.
- De åbne ledningsgraven skal forsynes med brædder hver 20 meter, således at padder og andre dyr kan kravle op.

- Inden arbejdet påbegyndes om morgenen skal ledningsgrav samt maskiner og materiel omkring ledningsgraven tilses for padder og andre hvirveldyr. Disse indsamles og flyttes uden for området. Padderne flyttes til den for dem relevante side af graven (om foråret flyttes de til ynglevandhullets side og om sensommeren/efteråret flyttes de til rastestedets side). Ligeledes skal maskiner samt materialeoplæg, der står i umiddelbar nærhed af ledningsgraven undersøges for rastende padder.
- Erstatningsrastesteder skal udformes, så de hver rummer mindst 3 stammer af minimum 20 cm diameter og 3 meters længde. For hvert rastested der gennemgraves, skal der anlægges mindst ét nyt i umiddelbar nærhed deraf, og det skal være anlagt inden det eksisterende rastested gennemgraves.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at der skal søges om dispensation efter artsfredningsbekendtgørelsen til indsamling og flytning (håndtering) af padder.

Ved ansøgning kan der laves en samlet ansøgning der dækker alle projektaktiviteter. Et ansøgningsskema kan finde på <https://mst.dk/natur-vand/natur/national-naturbeskyttelse/beskyttede-arter/fredede-dyr-og-planter/>. Der er 4 ugers behandlingstid.

Vurdering.

Foranstaltningerne til opretholdelse af økologisk funktionalitet i forbindelse med dette indgreb, vurderes at være fuldt dækkende, når de beskrevne vilkår er opfyldt.

Ved den beskrevne brug af afværgeforanstaltninger vurderes det således, at projektet ikke vil medføre negativ påvirkning af padder. Områdets økologiske funktionalitet kan anses som opretholdt for de beskyttede arter.

Lokalitetsnr.	Relevante paddearter	Placering af ledningstracé	Påvirkning	Afværgeforanstaltninger
51	Spidssnudet frø	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
53	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
54	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
69	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
77	Stor vandsalamander	Gennem rasteområde	Foringelse af rasteområde, drab af individer og risiko for at falde i ledningsgrav	Udlægning af stammer Arbejde i rasteområder fra 15. april Paddehegn og flytning af padder
90	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
19224	Stor vandsalamander	Gennem rasteområde og mellem yngle- og rasteområder	Foringelse af rasteområde, drab af individer og risiko for at falde i ledningsgrav	Udlægning af stammer Arbejde i rasteområder fra 15. april Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
19226	Spidssnudet frø	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
20829	Stor vandsalamander	Gennem rasteområde og mellem yngle- og rasteområder	Foringelse af rasteområde, drab af individer og risiko for at falde i ledningsgrav	Udlægning af stammer Arbejde i rasteområder fra 15. april Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid

Lokalitetsnr.	Relevante paddearter	Placering af ledningstracé	Påvirkning	Afværgeforanstaltninger
26026	Spidssnudet frø	Gennem yngleområde	Foringelse af ynglemuligheder samt risiko for drab af individer	Erstatningsvandhuller Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
26027	Stor vandsalamander; Spidssnudet frø	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
26826	Spidssnudet frø	Gennem yngleområde	Foringelse af ynglemuligheder samt risiko for drab af individer	Erstatningsvandhuller Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
26827	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
28026	Springfrø	Gennem rasteområde og mellem yngle- og rasteområder	Foringelse af rasteområde, drab af individer og risiko for at falde i ledningsgrav	Udlægning af stammer Arbejde i rasteområder fra 15. april Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
33626	Stor vandsalamander; Spidssnudet frø; Springfrø	Gennem rasteområde	Foringelse af rasteområde, drab af individer og risiko for at falde i ledningsgrav	Underboring Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
38025	Stor vandsalamander	Gennem rasteområde og mellem yngle- og rasteområder	Foringelse af rasteområde, drab af individer og risiko for at falde i ledningsgrav	Udlægning af stammer Arbejde i rasteområder fra 15. april Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
53628	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
53633	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
54427 + 54428	Stor vandsalamander; Løvfrø	Gennem rasteområde og mellem yngle- og rasteområder	Foringelse af rasteområde, drab af individer og risiko for at falde i ledningsgrav	Udlægning af stammer Arbejde i rasteområder fra 15. april Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid

Lokalitetsnr.	Relevante paddearter	Placering af ledningstracé	Påvirkning	Afværgeforanstaltninger
54827	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
64828	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
64829	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
72835	Stor vandsalamander	Gennem rasteområde og mellem yngle- og rasteområder	Foringelse af rasteområde, drab af individer og risiko for at falde i ledningsgrav	Udlægning af stammer Arbejde i rasteområder fra 15. april Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
72839	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
73234	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
73238	Stor vandsalamander	Gennem rasteområde og mellem yngle- og rasteområder	Foringelse af rasteområde, drab af individer og risiko for at falde i ledningsgrav	Udlægning af stammer Arbejde i rasteområder fra 15. april Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid
73240	Stor vandsalamander	Mellem yngle- og rasteområde	Risiko for at falde i ledningsgrav samt drab af individer ved arbejde med maskiner	Paddehegn og flytning af padder Visuel inspektion af ledningsgrav og maskiner m.m. Ledningsgrav åben i kortest mulig tid

Tabel 4. Energinets tabel over påvirkninger i forbindelse med rørledningerne. Lokalitetsnumrene i tabellen refererer til numrene på figur 18-38 til 18-40 i miljøkonsekvensrapporten med angivelse af hvilke padder, der er relevante på lokaliteten, hvorledes lokaliteten er placeret i forhold til ledningsgraven, påvirkning af lokaliteten samt afværgeforanstaltninger.

4.21.5 Markfirben

Markfirben lever i lysåbne områder med blotlagt jord såsom overdrev, heder, diger og skrænter. Markfirben findes over hele landet og har moderat ugunstig bevaringsstatus. Af rapporten fremgår det, at der er ikke fundet markfirben i forbindelse med feltundersøgelserne. Der er udpeget ét kendt levested og ét potentielt levested i projektområdet. Herudover har Slagelse Kommune oplyst at de har et markfirbenprojekt langs landevejen vest for Slagelse, men kommunen har ikke konstateret markfirben

her. Blåbjerg Klitplantage og de lysåbne klitter ud mod havet er det eneste kendte levested i projektområdet. Herudover er der kortlagt et egnet område på et dige nord for Snesere Ådal på Sjælland for elkabel til Blangslev.

Det fremgår af rapporten at permanente tab af yngleområder/æglægningssteder er kritisk, da mange bestande af markfirben er små og yngleområderne er truet af tilgroning. I forhold til netop tilgroning, som er en af de væsentligste trusler mod markfirben i Danmark, kan opgravning af en lille del af et leveområde være en fordel, hvis området kan efterlades med blottet mineraljord, der i en længere årrække kan benyttes som æglægningssted.

Markfirben har ikke som padderne sæsonbestemte vandringer mellem ynglesteder og rasteområder. Derfor er der ikke væsentlig risiko for, at store dele af en bestand kan fanges i en åbenstående udgravning, medmindre denne passerer gennem et levested for arten. Det vurderes i rapporten, at projektet derfor kun kan medføre en væsentlig påvirkning af markfirben, hvis et levested bliver direkte berørt af anlægsarbejde. Kørsel med maskiner vurderes ikke at kunne skade levestederne eller medføre tab af individer i et omfang der kan påvirke den økologiske funktionalitet.

Anlægsarbejderne i Blåbjerg berører mulige levesteder for markfirben. Særligt når firbenene har unger (juni-juli) eller ligger i dvale (september-april), vurderes de sårbare. Bestanden i området vurderes at være robust over for en påvirkning af enkelte individer. Projektet medfører ikke tab af levesteder på længere sigt, men kan tværtimod skabe nye, på arealet over rørledningen, hvor arealerne friholdes for egentlig skovbevoksning.

Landevejen vest for Slagelse underbores og lokaliteten hvor der er etableret ynglemuligheder til markfirben friholdes dermed for påvirkning. For diget ved Snesere Ådal er der ikke kendskab til bestande, men forekomst kan ikke udelukkes. Hvis der findes en bestand, er den formentlig mindre robust end bestanden i Blåbjerg Klitplantage. Diget ved Snesere vil blive friholdt for gennemgravning i forbindelse med etablering af elkablet til Blangslev, idet lokaliteten passeres ved styret underboring.

Samlet vurderes det, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for markfirben.

Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering, og noterer sig, at der ikke er behov for afværgeforanstaltninger, der skal fastholdes ved vilkår.

4.21.6 **Odder**

Odder kan forekomme i mange typer af ferske og salte vande. Odderen er vidt udbredt i Jylland og må formodes at kunne være ved alle de vandløb der krydses. Fyn er koloniseret de seneste år og på Sjælland er der også fundet spredte tegn på odderaktivitet. Hvor odder yngler vurderes der at være relativt mange spor efter odder i form af fodaftryk, ekskrementer eller stisystemer på brinker. Energinet har fået foretaget besigtigelserne, hvor der ikke er fundet spor efter odder.

Hvor odderen yngler vurderes det i rapporten, at være den største risiko for at påvirke negativt. Odderen har typisk sit bo i en brink og hvor gasrørledningen krydser vandløb vil der være risiko for forstyrrelser. Der blev ikke fundet spor efter odder i forbindelse med besigtigelserne og odder vurderes således ikke at yngle på de konkrete strækninger. Den primære forstyrrelse vil være støj i dagtimerne. Da odder typisk er aktiv i de mørke timer og de konkrete vandløbsstrækninger udgør en lille del af de mulige fourageringsområder, vurderes anlægsarbejdet ikke at have nogen indflydelse på eventuelle oddere i området. Der henvises endvidere til afsnit 4.20.4.4

Samlet vurderes det, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for markfirben.

Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering, og noterer sig, at der ikke er behov for afværgeforanstaltninger, der skal fastholdes ved vilkår.

4.21.7 Tykskallet malermusling

Tykskallet malermusling findes i Odense Å og Suså. Udbredelsen af arten i de to vandløbssystemer er dårlig kendt. Begge lokaliteter underbores hvorved direkte påvirkning af vandløbene undgås. Ved underboring er der imidlertid risiko for blow out af boremudder, der kan lægge sig på vandløbsbunden og/eller blive opblandet i vand-søjlen.

Der henvises til 4.20.4.2 og 4.20.5.4 for yderligere begrundelse.

Inden underboringen finder sted foretager Energinet geotekniske undersøgelser, for undersøge i hvilken dybde underboringen under åen skal finde sted, for at minimere risikoen for at et blow –out. Derudover kontaktes den berørte kommune for sammen med dem at udarbejde en konkret beredskabsplan for aktiviteten, så det sikres, at hvis der sker et blow out vil påvirkningen på åen mindskes mest muligt.

Miljøstyrelsen vurderer, at Energinet med de beskrevne tiltag mindsker risikoen mest muligt for at den tykskallede malermusling bliver påvirket, ved først at minimere risikoen for et blow out og hvis et blow out skulle finde sted, have en beredskabsplan, der sikrer, at påvirkningen på muslingen minimeres ved at Energinet hurtigt stopper boringen og igangsætter oprydning.

Underboringen ved Odense Å og Susåen er gennemført uden blow out til åen. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at projektet ikke påvirket forekomsten af tykskallet malermusling.

4.22 Boremudder

Energinet har sammen med DHI i forbindelse med eftervisning af et vilkår i den nu ophævede afgørelse for Baltic Pipe på land fået udarbejdet en rapport: Risikovurdering af boremudderprodukter, 16. august 2021. Rapporten gennemgår de produkter og additiver, der anvendes ved underboringer og vurderer deres påvirkning på jord, grundvand og overfladevand.

Under de i rapporten listede forudsætninger, har Miljøstyrelsen har d. 17. september 2021 oplyst Energinet, at de vurderede produkter kan anvendes til underboring, uden at der er risiko for, at produkterne kan forurene jorden, grundvandet, eller overfladevandet.

Miljøstyrelsen har alene med tilbagemeldingen d. 17. september 2021 forholdt sig til selve underboringen, og ikke uheldssituationer (blow out) eller oplag af boremuddret.

For en konkret vurdering af boremudders potentielle påvirkning på det enkelte Natura 2000- område henvises til 4.20.4.2, 4.20.5.1, 4.20.5.2 for berørte Natura 2000 råder, 4.21.6, 4.21.7 for berørte Bilag IV-arter og 4.19.1.2 for berørte § 3 områder.

4.22.1 Underboring

Det fremgår af den fremsendte Miljøkonsekvensrapport at additiver, der er og vil blive anvendt ved underboringer, afhænger af entreprenørens egne erfaringer og valg. De produkter, der er anvendt og skal anvendes til Baltic Pipe er kendte og undersøgt på nuværende tidspunkt. Energinet stiller generelt krav til entreprenøren om, at de additiver, der benyttes i boremudder ved underboringer, er godkendte eller dokumenteret uskadelige for jord, grundvand og overfladevand.

I miljøkonsekvensrapporten henvises endvidere til ovenstående DHI-rapport.

Det fremgår ikke entydigt af miljøkonsekvensrapporten, om der kun vil blive anvendt produkter og additiver, der er undersøgt og accepteret af Miljøstyrelsen til selve underboringen.

Såfremt der ønskes anvendt stoffer, som ikke er omfattet af DHI-rapporten, er dette en ændring af projektet.

Der stilles vilkår 24 om, at der kun må anvendes produkter, som indgår i DHI-rapporten. Senest 1 måned før underboringer igangsættes skal Energinet derfor fremsende oplysninger til Miljøstyrelsen om, hvilke produkter/additiver, der anvendes sammen med en redegørelse for, at brugen af stofferne er i overensstemmelse med de forudsætninger, der danner grundlag for vurderingerne i DHI-rapporten.

Såfremt der ønskes anvendt stoffer, som ikke er omfattet af DHI-rapporten, er dette en ændring af projektet.

4.22.2 Oplag

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår, at der ved underboring etableres en start- og modtageplads, hvor der i hver ende udgraves et reservoir for det boremudder, som indpumpes under boringen til stabilisering af borehullet. Energinet oplyser, at der vil blive stillet krav om, at boremuddret alene indeholder miljøacceptable stoffer, og om at muddret ikke må kunne forurene miljøet.

Det fremgår endvidere, at risikoen for at eventuel utilsigtet spild af boremudder på terræn skal flyde til vandløb er reduceret ved at placere de midlertidige arbejdspladser før og efter en styret underboring i en afstand på mindst 150 meter fra henholdsvis Brænde Å, Odense Å, Suså og Vasegrøften.

Håndtering af boremudder pågår på et afgrænset areal mellem doseringsudstyret, recirkuleringsmaskinen, start- og slut grube ved underboringen, samt selve underboringen.

Håndteringen mellem de nævnte "enheder" sker i lukkede slanger, men der vil også være kontakt mellem jord og boremudder, primært i selve underboringen, start- og slutgruben og i området omkring recirkuleringsudstyret.

Start- og slutgruben ved underboringen er et hul til opbevaring af boremudder. Herfra recirkuleres boremuddret til brug i underboringen, som typisk varer 3 – 4 uger.

Boremudder siver ikke ud i området omkring opbevaringshullet, men der vil ske en mætning af jordmatricen i grænsefladen mellem jord og borevæske. Tykkelsen af den påvirkede jord vil afhænge af den konkrete jordsammensætning, men der er generelt tale om få centimeter – boremuddrets funktion er netop at fylde borehullet ud og ikke at sive ud i den omgivende jordmatrice.

Når underboringen er afsluttet, tømmes hullet for borevæske og hullet fyldes op med den jord, der blev bortgravet ved opstart. Det vil sige hullet efterlades, akkurat tilsvarende det hulrum, som er boret til gasrørledningen. Dermed er DHI's vurdering, at de risikovurderede boremudderprodukter hverken påvirker jord eller grundvand negativt, gældende både for borehul til gasrørledningen og jordhul til opbevaring af boremudder.

Miljøstyrelsen vurderer, at på baggrund af ovenstående beskrivelse, som fremgår af miljøkonsekvensrapporten samt DHI rapporter "Risikovurdering af boremudderprodukter" August 2021 og DHI rapporten "Sammendrag af Risikovurderingen af boremudderprodukter" oktober 2021, at aktiviteten med de risikovurderede boremudderprodukter hverken påvirker jord eller grundvand negativt, gældende både for borehul til gasrørledningen og gruberne til opbevaring af boremudder.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at det er de berørte kommuner som meddeler § 19 tilladelse efter Miljøbeskyttelsesloven til oplag af boremuddret. § 19 omhandler ikke beskyttelse af overfladevand.

Miljøstyrelsen vurderer, at det ikke er nok at etablere en start- og slutgrube 150 m fra et vandløb for sikre at boremudder ikke påvirker det. Konkrete terrænforhold og nedbørmængden i anlægsperioden skal iagttages ved etablering af gruberne.

Energinet skal derfor sikre sig, at gruberne anlægges, så der ikke kan ske overløb. Dette gælder også under regn. Miljøstyrelsen stiller vilkår 25 for at sikre dette.

4.22.3 **Blow out**

Det er i miljøkonsekvensrapporten oplyst, at under udførelsen af styrede underboringer vil der være en risiko for blow outs. Et blow out er en utilsigtet hændelse, som Energinet søger forhindret og afhjulpnet gennem planlægning og overvågning.

Et blow out kan defineres som et tab af boremudder til terræn eller vandløb, som ud over at kunne observeres, er karakteriseret af et pludseligt tab af tryk eller reduceret returflow af boremudder, som entreprenøren kan reagere på. Et blow out sker, når lokale jordbundsforhold gør, at bordmudderet bryder igennem jordlagene og siver til terræn/vandløb. Inden underboringerne igangsættes, foretager Energinet geotekniske undersøgelser, som har til formål at tilrettelægge og dimensionere underboringen herunder at placere underboringen i bedst egnede jordlag for at eliminere risiko for blow out.

Miljøstyrelsen er enig med Energinet i, at planlægning af underboringen, herunder især de geotekniske undersøgelser, er vigtige elementer for at minimere risikoen for blow out.

I forhold til at mindske skaden ved et evt blow out er beredskabsplanen afgørende. Miljøstyrelsen vurderer, at DHI-rapporten om risikovurdering af boremudderprodukter, 16. august 2021 sammen med en udarbejdet beredskabsplan efter dialog med den tilsynsførende myndighed, sikrer, at der ved et blow out iværksættes en hurtig ageren, samt at skaden søges inddæmmed hurtigst muligt. Energinet skal sikre, at entreprenørerne er bekendt med beredskabsplanen for blow out. Der stilles vilkår (vilkår 27) om dette. Der henvises endvidere til redegørelsesafsnit 4.23 om uheld i forbindelse med blowout.

4.23 **Uheld**

Ved uheld skal det sikres, at påvirkningens omfang mindskes mest muligt. Dette sikres dels ved at uheldet stoppes hurtigst muligt, samt at der iværksættes tiltag med det samme, som kan begrænse udbredelsen af uheldet. Dette forudsætter, at entreprenørerne er gjort bekendt med hvilke tiltag, de skal iværksætte ved uheld. Der stilles derfor vilkår (vilkår 26) om, at Energinet og Cerius skal udarbejde en beredskabsplan, der som minimum skal indeholde beskrivelser og procedurer for håndtering af miljøfremmede stoffer, spild og blow-out, så forurening herfra begrænses. Beredskabsplanen skal herunder anvise metoder til begrænsning af spredning af forureningen i de forskellige naturtyper, vandområder og jordbundsforhold.

For at sikre beredskabsplanens anvendelse vil Miljøstyrelsen stille vilkår 27 om, at Energinet og Cerius skal udarbejde en procedure, der sikrer, at alle tilsynsførende, entreprenører og deres medarbejdere, er bekendt med, hvad der skal foretages ved et uheld og hvilke tiltag, der skal sættes i værk.

Endvidere skal der udleveres materiale til personen i marken, f.eks. en kort oversigtlig pjece, gribekort eller lignende, der fortæller, hvad der straks skal foretages ved uheld.

Proceduren skal bl.a. indeholde oplysninger om kontakt til den kommunale miljøvagt, og at afværgetiltag skal aftales med miljøvagten. Dette skal som minimum også fremgå af de udarbejdede pjecer/gribekort eller lignende.

Energinet og Cerius skal ligeledes sikre, at alle entreprenører og deres medarbejdere løbende bliver holdt orienteret om proceduren.

Efter et miljøuheld, der indirekte eller direkte kan påvirke beskyttet natur, beskyttede arter eller målsatte vandforekomster, skal Energinet eller Cerius snarest (vilkår 28) fremsende en redegørelse til Miljøstyrelsen med oplysninger om:

- uheldets art
- tidlige udstrækning
- vurdering af påvirkning på miljøet
- hvad der er foretaget for at begrænse påvirkningen
- hvad der er gjort for at bringe det påvirkede område tilbage til det oprindelige
- hvad der er aftalt med miljøvagten
- hvordan det sikres, at et tilsvarende uheld ikke sker igen.

Det gøres opmærksom på at spild af olieprodukter mv skal indmeldes til den berørte kommune.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at spild bortgraves 100 %, og der følges op med rentjordsprøver til dokumentation for at forureningen er fjernet.

På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen ikke, at der er behov for at blive orienteret om spild af olieprodukter mv.

5. Overvågning

Miljøstyrelsen vurderer, at der ikke er behov for fastsættelse af vilkår om overvågning for dette projekt i nærværende tilladelse.

Udkast

6. Offentliggørelse

Afgørelsen om at meddele § 25-tilladelse inkl. bilag vil blive offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside (www.mst.dk) den Indsæt dato.

Udkast

7. Klage

En § 25-tilladelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 3 år, efter at den er meddelt, jf. Miljøvurderingsloven § 39.

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, som er på 900 kr. for private og 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (www.naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den #dato [Annoncedato+4 uger - Bemærk at en klagefrist ikke kan udløbe på en lørdag eller helligdag. Den skal i så fald forlænges til den førstkommende hverdag].

Miljøstyrelsens afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse, jvf Miljøvurderingslovens §54.

På www.domstol.dk findes vejledning om at anlægge en retssag ved domstolene.

§ 25-tilladelse

Baltic Pipe Projekt Landdel: Fra Houstrup Strand til Faxe Syd tilslutningspunktet

Journal Nr.: 2021-27252

Udkast

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk